

Gözcü ile yeşil gözlü

Semra Somersan 12.06.2012

 Gözcü ile yeşil gözlü İsmi gerekmez; doğup yaşadığı, içinde kavrulduğu “şehir” de. Ankara/ Diyarbakır/ Van/ İstanbul/ İzmir/ Adana/ Mersin gibi herhangi bir koca yer. Ve küççük bir kız. 12 yaşına göre epey ufak tefek; beş altı gibi.

Ama sert. Hem de nasıl? Aman bana bulaşmasın, “bi vurursa” diye korktum (belki de şeytan dürttü “ya şekerli ellerini pantolonuma sürerse?”) Az uzak durdum...

Öte yandan iki yaş büyük abisi elini kaldırıp ona yaklaştığında korktu sandım; elleri ile yüzünü kapattı, uzun ama yapmacık bir kaç hıçkırık sesi çıktı minik bedenden.. Derinlerden gelmediği besbelli. İçimde hemen sevgi tohumları kıpırtılanmadı, işin doğrusu. Aynı sahne birkaç kez tekrarlandı.

Niye vuracaksın?

Okula gitsin. Annem söyledi.

Sonra öğrendik. Ödevi annesi için gözcülük, elinde ufak bir çakı ile oynayan abi okula gitmiyor; yoksa orta birde olmalıymış.

Kız kardeşine dönelim: Uzun dalgalı saçları koyu kumral, ya da siyah,. Yeşil gözler, uzun kirpikler. Güzel olduğunu anladınız.

Okuma-yazma? Yok; “A”yı “bilmiyor”muş.

Bugün de okula gitmeyecek belli: Sabahtan beri emerek dolaştığı bir çeşit çocuk şekerinden elleri yapış yapış; sokaklarda bizimle gezmek istiyor. Elini uzattı, yarı bilinçli, ben uzanamadım.

Ne anne, ne de annecanne, ne de civarda sokakta sohbet ettiğimiz komşu kadınlar, kimse ona müdahale etmedi; (“zaten onlara ne?” demeyin; burada herkes komşusuna karışır, birbirini kollar da), annesi “peki, git” dedi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Havalar iyi gittiğinde demokrat

Semra Somersan 19.06.2012

Dürten, gazetecilik kıstaslarında eski. Yeni örnek bol olsa da.. Suçum affola.

Tarih profesörü **Herkül Millas** 27 Nisan 2012 tarihli AGOS’taki köşesinde diyordu ki: **“İrkçiliğin iyi yanı yok ama kötü yanının bir de daha kötü yanı var: Fark edilmemesi, gizli kalması... ırkçı olan biri, kendini ‘insancıl’, ‘demokrat’, ‘hoşgörülü’ diye gösteriyorsa işiniz zordur...”**

Amerikalı sosyolog, **Robert Merton**'un (1976) nitelemesi ile bu tiplere “**işine geldiğinde demokrat**”, ya da “**havalar iyi gittiğinde demokrat**” denebilir, sanırım.

Birileri sizi gözlemiyorken, vicdanınız açık, başınızda sembolik veya gerçek bir “insan hakları denetim mekanizması” yokken bakalım; lafınız, ediminiz ne? Bu konuda çok hassas bir Kürt arkadaşınız, antropoloji, sosyoloji veya dilbilim veya tarih öğrencileri yanınızda değilken, Devlet tam tersi telden çalışıyor, bütün medya koro hâlinde ona eşlik ediyorken, hâlâ, Kürtçenin dünyadaki beş bin küsur dilden biri, en yakın akrabasının da Türkçe değil, Farsça olduğunu; Süryani, Kürt ve Ermenilerin ve Rumların bu topraklarda, Türklerden çok daha uzun asırlardır yaşadığını; Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin, Türk Dil ve Türk Tarih Kurumlarının da yakın zaman kadar vatandaşlara bu konuda bilgi diye sunduklarının (içeriklerini yazmak bile utanç verici bence) propaganda olmaktan öteye gitmediğinde ısrar edebiliyor musunuz? (Bugün bunları yazmak kolay: Hiç olmazsa ülkenin batısında bu satırlardan başıma bir şey gelmeyeceğini biliyorum.)

Uluslar genelde tutucudur, geçmişe asılı kalır. Hâl bu iken akıntıya karşı olmak zor: Merton'un ürettiği ve yukarıdakine eşlik eden bir diğer terim ile “**her daim demokrat**”lık çoğu yiğidin harcı değildir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yunanistan halkı için çok kişisel bir yazı

Semra Somersan 26.06.2012

 Yunanistan halkı için çok kişisel bir yazı “Bankaları kurtarmak için milyarlar harcanırken 11 milyon nüfusu olan bir ülkeyi kurtarmak tabu demek ki.” (www.project-syndicate.org) Nobel ödüllü ekonomist **Joseph Stiglitz**'ten.

İnsanlar; beni de ilgilendiren onlar. Özellikle şu sıra, Yunanistan halkına çok çok büyük bir yakınlık duyuyorum. “Önümüzdeki bir on yıl içinde kamu sektöründe çalışan 150 bin kişi daha işten çıkarılacak” gibi haberler duydukça da çıldırıyorum. Asgari bir özdeşleşme ile insan kendine şunu sormalı: “Ya bunlar bugün başımıza gelseydi?” Tarih o kadar uzak değil. 1977’de Başbakan Süleyman Demirel’in ünlü cümlesi ile, ülkenin “70 sente muhtaç” olduğu, 12 Eylül askerî cuntasına giden yolu, yaşıtlarım unutamaz, unutmuş olamaz.

Yunanistan halkı ile dayanışma gereği sadece ekonomik-politik nedenlerden de kaynaklanmıyor. 1821’de Yunanistan, Osmanlı’dan bağımsızlığını ilan edene kadar, neredeyse 400 yıl birlikte yaşamış. Kùltürler, toplumlar iç içe geçmiş.

Küçük fincanlarda içilen yoğun, telveli kahvenin mucidi Türk mü Yunan mı? “İmambayıldı’yı ilk kim yaptı?” “Döner-gyros hangi ulusun icadı?” “Ya baklava? Onlardan mı bizden mi?” ile boşa atıp, patent ofislerini zengin etmek yerine, sınırları birlikte aşıp, afiyetle yiyip içip hoş vakit geçirsek?

Yunanistan halkı ile dayanışmak için aynı derecede baskın kişisel nedenlerim de var. Niye gizleyim? Aileye yeni katılan iki Yunanistanlı gelin mesela; biri **Maria**, Giritli bir mimar, öbürü, **Virginia**, Yunanistanlı- Amerikalı bir İngilizce öğretmeni. Daha önceki kuşaktan kuzenimin annesi, **Eva** Hanım, İstanbullu bir Rum.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Enerjinin nükleer olanı: lütfen bize gelmeyin

Semra Somersan 03.07.2012

"Dünyada kaza sonrası yayılan radyasyonu temizlemeyi bilen yok." Japonya'da, Fukushima'daki nükleer santral kazasının temizliğinden sorumlu bir görevli, *New York Times* muhabirine konuşmuş. "Temizleyici" (dekontaminasyon) şirketin üst düzey sorumlusu ise: "Deneme-yanılma kullanıyoruz" açıklamasını yapmış. (www.nytimes.com/2012/02/11 ve seetell.jp)

Bu hafta bir Çernobil filmi oynuyor sinemalarda. Gitmeye niyetim yok; 1979'da, 1986'da ve 2011'de aslını gördüm. Ve şimdi bu konuda benim aklım tek yönde: Enerjinin nükleer olanı; lütfen bize gelmeyin!

Türkiye'de insanlar çok misafirperverdir; kentsel yenileme öncesi mahallelerde, hâlâ ayakta kalabilen gecekondularda, köylerde, farklı birini görseler hemen eve çağırıp çay ikram ederler, hal-hatır sorarlar, yolunuza yatak-döşek sererlerdi.

Ama Candu'su mandusu, farketmez, Nükleer Şirketler, size hüsn-ü kabul göstermemeye kararlılar. Benden söylemesi.

Son 33 yıldaki üç korkunç kazanın sonuçları artık ortada. **Fukushima, Çernobil, Üç Mil Adası**. Bizdeki askerî cuntalar gibi, 10 yılda bir, bir kaza!

İlkinden başlayım. Ünlü *Bulletin of Atomic Scientists* dergisinde, 2009'da yayımlanan bir yazıda, **Üç Mil Adası**'nda (Pensilvanya, ABD) olanlar anlatılıyor. "2. Ünite'deki kazada (28 Mart 1979) reaktörün nükleer çekirdeği kısmen erimişti" diye yazan dönemin ABD'de *Nükleer Düzenleme Komisyonu*'ndan **Victor Gilinsky** şöyle devam ediyor: "Kimse tam olarak, ne, ne olduğunu, ne de ne yapılması gerektiğini biliyordu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İtaat "kültürü" ve "hayır" diyememek

Semra Somersan 10.07.2012

Kaza, nükleer santralların doğasından değil, "Japonya'daki itaat ve saygı kültüründen ileri geliyor. Dolayısı ile felaket 'Japonya'da yapıldı' (Made in Japan)". (Martin Foster, 6 Tem 2012, www.independent.ie) 2011'deki Fukushima Nükleer Santral Kazası'nı araştıran Tokyo Üniversitesi'nin geçen hafta açıkladığı sonuçlardan.

Nükleer enerjiciler, umarım, farkındadır; itaat, sadece Japonya'daki kültürün değil, dünyanın hemen her yerinde, insanın öz yapısının; belki sürü hayvanları ile akrabalığın bir sonucu. Toplu halde yaşamak zorunda değil mi? Bu durumda, dünyanın herhangi bir coğrafyasındaki nükleer kazanın, yolunu şaşırmış direktif ve emirlerle felakete dönüşmesi nasıl önlenecek?

Sosyal psikologların yaptığı deneyler artık neredeyse orta okul-lise çocuklarının bilgi dağarcığında mevcut.

Philip Zimbardo'nun (1971) filmlere konu olmuş, ünlü hapisane deneyi (Moritz Bleibtreu'nun oynadığı *Das Experiment*, 2001) ile Yale Üniversitesi'nden Stanley Milgram'ın şiddet üzerine yaptığı (1961), çeşitli dergilerde ve "Otoriteye İtaat" (*Obedience to Authority*, 1983) kitabında özetlediği bir dizi deney.

Deneyler, "İtaat"ın, sadece, Japonya gibi geleneksel kültürü hâlâ sağlam ülkelerde değil, özgürlüğün beşiği coğrafyalarda bile insan davranışlarını belirlediğini gösteriyor.

"Hapishane Deneyi", 1968 özgürlük ruhunun estiği Kaliforniya'da, Stanford Üniversitesi'nde; "Şiddet Deneyi" ise kısmen Yale Üniversitesi içinde, kısmen de, kozmopolitan New York şehrinde hayata geçirilmiş. Çok farklı yöntemler, ama sonuçları birbirini doğrular mahiyette. İnsanların büyük çoğunluğu, hiçbir mecburiyeti olmadığı, ceza almayacağını bildiği halde, kendine göre üstlerinden, ve/ya sıradan iktidarlardan gelen direktiflere biat ediyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Belediye Beyi'ne: Vapur, iskele ve Nadide Seferler hk.

Semra Somersan 17.07.2012

Size "Belediye Beyi" diyebilir miyim?

Sözüm Meclis'ten dışarı, Beyefendi.

Anlıyorsunuz ya. Ekibi uyarsanız diyordum. Filo sayısı, tek tek iskele ve vapur isimleri ve günün 24 saati hakkında onları bilgilendirseniz. Gerekirse size birkaç resim yollayabilirim.

Babam denizden pek hoşlanmazdı, Beyefendi. Bir deniz kentinde doğup, ömrü billah bir başkasında yaşadığı halde, tuzlu su ile bir türlü anlaşım kaynaşamadı.

"Acaba ecdadımızın Orta Asya'dan gelmişliği ile ilgili bir durum mudur" diye çok merak etmişimdir, doğrusu.

Ama Devletçe Tabu Konuyu, "'Biz'den önce buraların başka sahipleri vardı; onlar Ermenilerdi, Kürtlerdi, Keldanilerdi, Süryanilerdi, Yezidi, Nusayri ve Yunanlılardı, İtalyanlardı ve Alevilerdi ve daha nice başkaları idi; ama biz buranın öz sahibi değiliz. Sonradan geldik; buranın gayrimeşru göçmeni Ermenistan'dan çalışmak için buraya gelenler değil! Biziz; göçmeniz, ama işgalciyiz! 6-7 yüzyıl öncesinin göçmeni belki, ama ne farkedez?"

Evde de konuşamazdık tabii ki. Resmîyetin yasak ettiği konuyu... Ne mümkün! Bu nedenle aile kökenlerime ilişkin pek çok soru/sorun, maalesef, alt beynimde kaldı.

İşte herhalde, tüm bu "çok entellektüel" sebeplerden olacak, babam, plaj-deniz tatillerine bir anlam veremez, gitmez, yüzmesini de bilmezdi.

Acaba diyorum, Belediye Beyi, sizde değil tabii ki, estağfurullah, ne mümkün, ama sizinle çalışan, vapurları planlayan Küçük Beylerde, Orta Asya, kara saplantısı ve benzer bir deniz fobisi olmasın? Belki vapur-iskele? Kişiliğin derinliğinde yatan ve tedavi edilmesi gereken bir tür psikolojik bozukluk, ne bileyim? Ayıp değil.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Demokrat olmanın bedeli

Semra Somersan 24.07.2012

 Demokrat olmanın bedeli Çevremde AK Parti'nin demokrasiden giderek uzaklaşması, otoriterleşmesi en çok konuşulan konulardan biri. Planlı-düzenli değil belki, ama, biri bir teklifte bulunuyor, 3. köprü- kentsel yenileme- terör mahkemeleri- eğitim sistemi- cami- kışla- kürtaj- Haliç ampulü- Okmeydanı Beyoğlu'su, her üniversiteye bir ek, idari YÖK Rektörü- her ne ise.. hemen üstüne atlıyorlar, farklı düşünenlere danışmaya pek de ihtiyaç duymadan kolları sıvayarak masaya oturuyor, çoğunluğu da şok ediyorlar.

Sonra "öbür tarafta" ağıt başlıyor:

"Eyvah, şimdi ne yapacağız?"

"Nasıl karşı çıkacağız?"

"Nereye gideceğiz?"

"Çocuklarımız bu daracık düzende nasıl yaşayacak?"

Yaşıtlarımın pek bir yere kıpırdayabileceğini sanmıyorum ama neredeyse buluş çağından başlayarak tanıdığım tüm çocuklar pasaport hazırlığında. İzin vermezseniz de kaçacaklar! Her aileden üç beş çocuk istenirken, yaşlılar ülkesi olmaya aday bir Türkiye..

Ağıtlardan sonra bizim tartışmalar (hatta, ciddi kavgaları izleyen küslükler) genellikle suçlamalar şeklinde devam ediyor: "Neden desteklediniz?" "Anayasa referandumunda nasıl 'evet' oyu verdiniz?" "Murat Belge, Ahmet Altan, Oral Çalışlar, O- Bu- Şu yazar, AKP'yi niye bu kadar yüreklendirici yazılar yazdı?" "Kabul edin: Hata yaptınız." "Bugün olsa, yine referandumda 'evet' der miydin?", "Bilim insanı dediğin geleceği tahmin eder. Ne biçim bilimcisiniz?"

Geleceği öngörebilmek önemli. "Allahın Belası Parçacık" ("Goddamn Particle" demiş, aslında, ama yayıncı, ayıp olmasın diye Tanrı Parçacığı'na çevirmiş.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Sulukule... Sulukule... Vakit geçer güle güle'(!)*

Semra Somersan 31.07.2012

"Gösterdiğiniz fotoğraflardan Sulukule evlerinin ne kadar yıpranmış olduğu apaçık. Neye itiraz ediyorsunuz anlamıyorum." Amsterdam Üniversitesi'nden sosyolog **Prof. Jan Rath**.

Nerden başlamalı? Nasıl anlatmalı?

Önce proje

Fatih Belediye Başkanı **Mustafa Demir**'in verdiği bilgiye göre; "Sulukule'ye inşa edilecek toplam hane sayısı 640. Halen 575 konut bitmiş; Sulukule'de yaşayan 900 hissedardan 50'si Sulukule'deki yeni evler için hak sahibi

olmuş; geriye kalan 850'si açıkta/ Taşoluk'ta/ kirada/ akrabalarının yanında. Kalan 525 evi, dışarıdan gelen kişiler almış"!

Sonra son durum: İptal

İstanbul 4. İdare Mahkemesi'nin 26.04.2012 t. 2009/758 E. sayılı kararı ile Fatih Belediyesi'nin yaptığı ve inşaatını büyük ölçüde tamamladığı proje iptal edildi. Mimarlar Odası, Şehir Plancıları Odası ile Roman Kültürünü Geliştirme ve Dayanışma Derneği tarafından açılan ve İstanbul 4. İdare Mahkemesi'nce görülen üç ayrı davadan da oybirliği ile aynı karar çıktı: Sulukule projesinin **SİT alanı üzerine, Koruma Bölge Kurulu kararlarına aykırı** olarak inşa edildiği, Romanların **mülkiyet hakkının ihlal edildiği** belirtilerek iptaline karar verildi. Av. **Hilal Kuey** durumu şöyle açıkladı: "Belediye'nin kararı temyiz edecek olması inşaatların devamını ve kura çekim işlemini yasal hâle getiremez."

Son durum sonrası durum: Durumu anlaması zor durum, Profesör Rath

Fatih Belediyesi Mahkeme'nin projeyi iptal etmiş olmasına aldırmadı; inşa edilen binaların, "hak" sahiplerine dağıtılması için 26 Haziran 2012'de çekiliş yaptı. Başkan Demir, "kuranın mahkeme kararına karşı yapılmış bir hareket olmadığını.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kimin dini doğru

Semra Somersan 07.08.2012

 Kimin dini doğru "Tanrılarımıza şimdilik veda ettik" diyor bir Viking, "Farklı tanrıların hüküm sürdüğü yabancı bir ülkede bu, yapılacak en doğru iş olabilir. Ama, eğer eve dönersem, şahsen ben, bu Allah'tan çok kendi tanrılarımızla ilgileneceğim." (s. 81)

Neye niyet, neye kısmet: Böylece Vikingler yağma için geldikleri Kordoba'da, herşeyi bırakıp Müslüman oluyor.

11. yüzyıldayız. Norveç'in hemen tümü ile yazar Bengtsson'un İsveç'te doğduğu bölge, Skania, Danimarka Krallığı'nın bir parçası. Buradan yazları yola çıkıp İrlanda, İngiltere, oradan güney denizlere, Fransa, İspanya, taa Fas'a, hatta Akdeniz'de Mısır'a kadar inen bir grup Viking korsan ile rastladıkları Musevi, Hristiyan ve Müslüman dininden kişilerin karşılıklı, son derece eğlendirici-gözaçıcı etkileşimlerini onun yazdığı, Vikingler hakkındaki bir romandan okuyorum.

İsveç klasiklerindenmiş: **Uzun Gemiler** (*The Long Ships*, 1941-45). Yazarı: **Frans G. Bengtsson** (1894-1954).

Benim için romanın en ilginç yönü bu karşılıklı soru ve sorgulamalar: "O deli değil," diyor Arapça öğrenmiş olan bir Viking, "sadece Musevi: Bunlardan bir grup, Hristiyanların Tanrı addettiği bir adamı öldürmüştü. Bu çok çok eski zamanlarda olmuş ama Hristiyanlar hâlâ Musevilerden nefret ediyor... Bu nedenle Museviler Kordoba Halifeliği'nde yaşıyor; çünkü orada, öldürdükleri adam Tanrı addedilmiyor." (s. 32)

Gel gör ki Viking korsanlar, bir kaç çok da zeki olmasına rağmen, ne bir tanrının nasıl olup da ölebileceğine, ne de Kordoba'daki Müslümanların "Allah korkusu"na da akıl-sır erdirebiliyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yezidilik hakkında ne düşünüyorsunuz

Semra Somersan 14.08.2012

 Yezidilik hakkında ne düşünüyorsunuz Ramazan vakti pek hoş kaçmayacak belki ama, ben yine de dayanamayıp, inançlı birilerine, farklı bir kaç din sayıp, tek tek bunlar hakkında ne düşündüklerini sorsam...

Böyle berbat bir huyum var: zaman-zemin demeden, yabancı-tanidik bakmadan, çok soru soruyorum. Sorular içimden, beynimden ve kalbimden fıkkırıyor; engel olamıyorum. Akraba ve dostlarım durumdan çok şikâyetçi. Ama kanserden beter; külden bir tedavisi yok.

Mesela desem ki: **Hinduizm, Budizm, Jainizm, Shinto, Zoroastrianlık, Taoizm, Sikhizm, Bahailik, Yezidilik, Alevilik, Musevilik, Katolik, ve Protestanlık hakkında ne düşünüyorsunuz?**

Hemen hiç kuşum yok ki yüzde 98'i, kendi dinini doğru, diğerlerininkini, çeşitli "rasyonel" gerekçelerle "yanlış", "batıl" veya "cahillik" olarak damgalayacak. Sadece Sünni Müslümanlar da değil, yukarıda saydığım dinlerden herhangi birinin mensubu da kendisininkinden farklı olan dinleri çeşitli sıfatlarla küçümseyecek.

Tek tanrılı üç din birbirlerini reddetmez doğal olarak; sonuçta aynı kökten ve çok yakın akraba, aynı coğrafyada, sadece farklı zamanlarda ortaya çıkmışlar. Ama Doğruluk ve Mutlakiyet kendinde kalır. Tanrısızlar, çok tanrılılar, doğadaki çeşitli varlıklara ibadet ise, din sayılmaz.

İşte **Türkiye'deki bazı yazarlar da Aleviliğin Sünni İslam'dan ayrı bir din sayılması için "Kitab'ını, Peygamber'ini ve Tanrı'sını belirtmesi gerekir" diyor.**

Oysa ben, sosyal bilimler alanında çalışan biri olarak biraz farklı bakmayı yeğliyorum.

Burada durum şöyle: **Herhangi bir inancın din sayılabilmesi için Tanrı- Peygamber- Kitap değil; apayrı üç unsur gerekli: Semboller, ritüeller ve bir cemaat.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kartvizit

Semra Somersan 21.08.2012

 Kartvizit Bu kartvizit meselesi öylesine önemliydi ki (en azından bizde) bayram ziyaretini aynı apartmanda, üst katta oturan komşuna bile yapsan, mutlaka imzalayıp bırakacaksın; yoksa ziyaret sayılmaz.

“Biz çocukların” yeni ayakkabı ve giysileri ile akraba-dost ziyareti yapıp evde bulamadıklarımıza babamın kartvizitini dolmakalem ile doldurup bırakarak karşı ziyaretleri beklediğimiz bayram günleri epey gerilerde kaldı. (“Geldik, bulamadık” ve gelenlerin ismi: “H+N+S+Z”)

Ailece, ama, mutlaka yapılan, aksi hâlde “çok ayıp” olan; yarım, en fazla bir saat süren, kimsenin itiraz etmediği, edemediği ziyaretler...

Diğerlerinde hep bir mırın-kırın eden olurdu. Annem en büyük ablasına gitmek ister; babam onun Batılı liberal düzeni benimsemiş epey akıllı, çok okuyan ama fazlası ile kapitalist ruhlu doktor kocasına pek tahammül edemezdi. Annem ise babamın bezik arkadaşlarından keyif almaz, her hafta tekrarlanması gereken! bu aktiviteye bayılmazdı.

Yaşayanlar arasında politikaya uzak veya yakından bulaşmış olan yoktu ama, son derece politik bir akraba grubu idi bizimki; bütün aile toplantıları, siyaset konuşmaları ve bağrışmalar (bazen iki saat içinde alevlenen kavgalar), son fasılda, bitişe doğru da yatıştırıcılar ile geçerdi. Ayrılıkta nadiren her şeyin sütliman olmadığını hatırlıyorum.

Kavga sadece erkekler arası da değildi; çünkü kadın-erkek hep birlikte oturulur, çoğu üniversite mezunu kadınlar da, yalın cümleler ile ayıksı politik seslerini mutlaka duyururdu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hafıza Merkezi

Semra Somersan 28.08.2012

[“..Eledir oğul eledir
Şimdiki zaman beledir...”] (Erzincan türküsü)

Osmanlı’nın 20. yüzyılından başlayarak bugüne kadar, “Kasırgalar Diyarı”nda yakınlarınızı ve/ya sizi siyasi olarak acıtan bir olay yaşanmamışsa, nedenlerini tefekkür etmeye değer. Zaman kısa ama acı o kadar çok, öyle çeşitli ve kapsamlı ki...

- Sınıfsal, egemen, imtiyazlı konum?
- Siyasi düşünce?
- Yurtdışı veya başka bağlantı?
- Yaş?
- Tesadüf?

İşte, “Ha bu Diyar”da, bir sivil toplum kuruluşu, **Hakikat, Adalet, Hafıza Merkezi**, (kısaca **Hafıza Merkezi**) devletin, hükümetlerin yapmadığını, kendi çapında yapmaya çalışıyor.

Meltem Aslan, Emel Ataktürk, Murat Çelikkan, Özgür Sevgi Göral, Emrah Gürsel, Gamze Hızlı, Özlem Kaya ve **Eser Poyraz**’ın kurduğu Hafıza Merkezi’nin hedefi sadece devletin gizlediğini öğrenmeyi değil, “...geçmişteki insan hakları ihlalleriyle yüzleşmeye yönelik stratejiler, hesap verebilirliğe, dokunulmazlıklara son verilmesine, devlet-vatandaş ilişkilerinin yeniden tesisine ve demokratik kurumların inşasına katkı yapmayı” amaçlıyor. (www.hakikatadalethafiza.org).

Aklıma hukuk profesörü ve *Taraf* yazarı **Mithat Sancar**'ın İletişim Yayınları'ndan 2007'de çıkan ***Geçmişle Hesaplaşma: Unutma Kültüründen Hatırlama Kültürüne*** kitabı geliyor.

Ne diyordu?

"...geçmişimizdeki travmatik şiddet deneyimlerinin hiçbirisi ile açık bir yüzleşme, sistematik bir hesaplaşma bugüne kadar yaşanmadı. Dolayısı ile geçmişin şiddet dolu dönemlerinden örülen ve çok sertleşmiş kabuk bugünü kuşatmış durumda.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gelincik mi, dipçik mi

Semra Somersan 04.09.2012

 Gelincik mi, dipçik mi "Belli bir an vardı çocukluğumda; o an benim tüm çocukluğumu yıktı. Hitler'in birliklerinin Klagenfurt'a girişleri." [Tarih: 4 Nisan 1938] "Bu, o denli korkunç bir şeydi ki, anılarım o günle başladı; başka deyişle, erken gelen, o güçte olanını daha sonra çekmediğim bir acıyla..." Avusturyalı yazar Ingeborg Bachmann (1926-1973). <[I>Malina'sındaki Önsöz'den, YKY, çev. Ahmet Cemal]

Güneydoğu'da bir yerde yaşıyordum; mesela Hakkâri'de. Günün birinde silahlarla kuşanmış bir ordu, doğup büyüdüğüm kentin bir ara sokağında karşıma çıksaydı...

Askerlere bir papatya uzatır mıydım? Karşılığı bir gelincik mi olurdu, iki dipçik darbesi mi?

Sonra? Aklım hâlâ yerinde, bedenim durduğu yerde durur muydu?

Şanslı bir Türkiyeliyim. İç savaşta asker oğlum ölmedi; kızım dağa çıkmadı, kocamı uçaklar bombalamadı. Ama *Gündem* gazetesinde haber müdürlüğü yaparken Diyarbakır muhabirimiz Hafız Akdemir (1965-1992), faili "meçhul" bir cinayete kurban edildi. Bu korkunç olay dışında, Kürtlerin yaşadığı bölgedeki bitmeyen savaşa ancak okuduklarımdan, bir de oralara gittiğimde, polis-jandarma kontrol ve takiplerinde tanık oldum.

İstanbul'a döndüğümde yakınlarım anlattıklarına inanmaz, yarı-öfke, yarı alayla beni süzer.

Neyse, eylül geldi. Barış zamanı. Günü ilk belirleyen, eski SSCB ile birlikte diğer Varşova Paktı üyesi ülkeler. Barışçı bir dünya için çalışmak gerektiğini hatırlatmak üzere Alman ordularının Polonya'yı işgal ettiği (1939) 1 Eylül'ü "Dünya Barış Günü" olarak seçmişler.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kucaklaşma

Semra Somersan 11.09.2012

Barış ve Demokrasi Partililerin PKK'lilerle kucaklaşma olayından kızılca kıyamet kopmasını hâlâ anlayabilmiş değilim.

Biliyorum aradan iki hafta geçti, konu "bayatladı". Ne yapayım, ben orada kalakaldım. Diplomam da var, ama gel gör ki, siyaset dendi mi, kafam, maalesef, en alt düzeyde, ilkokul birinci sınıf seviyesinde çalışıyor galiba.

Üç beş yıldır Antarktika veya Tierra Del Fuego veya Japonya'nın Honshu adasında, 2011- deprem- tsunami- Fukushima nükleer santrali çevresinde, ya da bir hapishanede yaşıyorsunuz. Hiç memlekete dönmemiş, iki yıldır tek bir yakın- uzak akraba- tanıdık yüz- Türkiyeli görmemişsiniz, varsayalım. Bu yabancı diyarda yolda yürürken, memleketten gelen, çok uzaktan tanıdığınız, pek de yabancı olmayan birileri, aniden önünüze dikiliveriyor.

Sıla- hasret- özlem- ana- babanız- kardeşiniz- çocuğunuz, sanki hepsi birden karşınıza çıkmış gibi olmaz mı? Karşınızdakini, az tanısanız, hatta tanımasanız da, kucaklayıp öpüp havalara kaldırmaz, hatta vals yaparcasına bir kaç kere döndürmez misiniz?

Ben böyle bir insanım; bir kere duygularım ayaklandı mı "dur" diyecek hiçbir güç yoktur.

Kardeşimle sokakta yürürken, sürekli, "dur- yapma- ayıptır- sus- konuşma- zıplama- koşma- deli misin- sakın dur- gitme-öpme- ışığı bekle" uyarıları alırım.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hoşgörü değil horgörü: (Y)Ezidilerin devlet nezdindeki yaşamı

Semra Somersan 18.09.2012

Hoşgörü değil horgörü: (Y)Ezidilerin devlet nezdindeki yaşamı Belki onlardan birkaçını tanıyorsunuz, ama akraba değilseniz, bu kimliklerini bilmiyorsunuz. Eminim.

Çok da kritik bir nedenle: **nüfus cüzdanlarındaki "X" işareti...**

Ve başka bir kutucuktaki el yazısının tanımladığı, **"bilinmeyen din" ifadesi.**

Bugünün Türkiye'sinde insanlar, korunmak için kimliklerini saklamak zorunda kalabiliyor. Oysa, Osmanlı beyliklerinden çok çok daha eski bir topluluk. Zerdüştlük ile uzaktan akraba, genç tarihçi **Amed Gökçen'e** göre. **Taraf** okuyucusu ve bu konuda araştırmaları olan, blog yazarı **Taner Yılmaz** ise, köklerinin, MÖ 588'lerde ortaya çıkan Zerdüştlükten daha eski olduğunu düşünüyor.

Geleneksel olarak sözlü bir topluluk. Özgün yazılı bilgiler de yok. Bazı kaynaklar iki kitabı olduğunu (**Meshaf-i Reş** ve **Kitab-el Celve**) yazsa da, Gökçen, **“Ezidilerin, dinî kuralları tekipleştirecek bir kutsal kitabı olmadığı”**nı belirtiyor. (s.9)

Kutsal mekânları Irak'ta, Musul'un kuzeybatısındaki Laliş (veya Laleş) (www.midyat.net).

Onları yazılı tarih içinden tanımamız, ne yazık ki, İmparatorluğun Müslümanlaştırma, vergilendirme ve eza politikalarından kaynaklanan arşiv belgelerinden geliyor.

Ve TC'nin ayrımcılığı... yanısıra, dışlama- ırksallaştırma- şamar oğlanı yaratma unsurlarından biri olarak.

Oysa, **(Y)Ezidileri tanımak, 70 milyonun tarih ezberini bozmak açısından da çok önemli**. Çünkü yüzyıllardır burada, gayri Müslim azınlıklara gösterildiği söylenen **“hoşgörü”**, **“kendi inancını sürdürme”**, kendi dilini okullarda öğretme, hoca yetiştirme vs.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Otoriter liderler

Semra Somersan 25.09.2012

“Otoriter kişiler, otoriter liderleri sever.” Kişilik Kuramları dersimizin hocası **Prof. Gökçe Cansever**.

(Umarım sağlığı/keyfi yerindedir. Çok iyi, çok dinamik bir hocaydı, ve ne çok şey öğretti! Sonunda ekonomiyi bitirip, sosyal psikolojiden master yapmak zorunda! kaldım.)

O kadar şaşırmıştım ki: “Dünyanın her yerinde mi?” “Evet”, demişti, “insan tabiatı temelde pek farklılık göstermez.”

Bu bağlamdaki çalışmalar İkinci Dünya Savaşı sonrasında psikolojide: Çalışmayı yapanlar, savaşın ABD'deki zorunlu sürgünleri, bir grup akademisyen Alman. Arka plandaki etki malum: Almanya'nın 1933-45 yılları arası faşist diktatörlüğü. Alanda en çok ünlenen de **Theodor Adorno** olmuş (1903-1969).

Otoriter kişilerin evrenselliğinden de çok, bu konuda beni şaşırtan şu idi: Otoriter insan itaat ister, ama itaat etmeyi sevmez diye düşünürdüm. Yerlere kadar eğilen, “buyrun beyefendi, ne isterseniz beyefendi” den hazzeden birtakım tiplerin başkalarına boyun eğmeyi yeğlemeyeceklerini düşünmüştüm. Ne büyük yanılı!

Adorno'nun yakaladığı çelişki bu; otoriter kişilerin, aynı zamanda otoriteye itaat etmek isteyen, otoriter liderleri tercih edenler olması.

Ezcümle, özgürlük ortamlarında nefes alan değil, ne yapacaklarını bilmeyen, kendi özgürlüğünden kaçan kişiler.

Hayatta bir şey daha öğrendim: **otoriter aileler otoriter çocuk yetiştirir**. Babasından dayak yiyen erkek kendi çocuklarını dövecektir; karısını da, tabii ki.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Yedi başbakan

Semra Somersan 02.10.2012

 Türkiye tarihinin yüzde 72'sine yedi başbakan damga vurmuş. Toplam 25 başbakan görev yapmış, ama sadece yedisi, dört yıl veya daha uzun süre ile bu koltukta kalabilmiş; **toplam 64 yıl!** Bazıları bölük pörçük olarak: **İnönü- Saracoğlu- Menderes- Demirel- Ecevit- Özal- Erdoğan.**

Geçen haftaki mini-anketime Şükrü Saracoğlu'nu eklemeyi unutmuşum. 1942-1946 arası, dört yıl iktidarda kalan Şükrü Saracoğlu'nun da otoriter sıralamasının başlarında yer alması gerekir kanımca.

Başbakanlığında uygulanan, **gelir değil, "varlık" vergisini** ödeyemeyen gayri Müslimlerin **Erzurum Aşkale, Eskişehir Sivrihisar** gibi yerlere gönderilip kar altında yol yaptırıldığı, yaşlı başlı insanlara taş kırdırıldığı, tutuklu gibi yaşatıldığı, üstelik yiyeceklerini de kendilerinin temin etmesinin reva görüldüğü (**Hacdimitriadis, Ökte, Akar, Biberyan, Çetinoğlu** ve **Aktar**'ın kitapları): tüm vatandaşlara eşit olarak uygulanmayan bir korkunç ırkçı vergi. Kendi sözü ile: "Piyasamıza egemen olan yabancıları böylece ortadan kaldırarak, Türk piyasasını Türklerin eline vereceğiz...."

Geçen hafta ki mini-anketimi yanıtlayan pek az kişi var.

Şöyle rica etmiştim: TC tarihinde dört yıl, veya daha fazla iktidarda kalmış altı (yedi) lider. Lütfen bunları "en otoriterden en az otoritere" göre, sıra ile dizin.

Kendini "her dönem millet (vekili değil)" diye tanımlayan **Çetin Tokay** çok eğlenceli, ama uzunca bir not yollamış.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Despotların 'hınk' deyicileri

Semra Somersan 09.10.2012

 Bugünlerde evimize bir şempanze ile bir deveyi, kedi ve köpeğime kardeş, kendimize arkadaş olarak alıp, kapımıza da Amazon Ormanları'ndan ithal, kocaman bir dev örümcek koymayı düşünüyoruz. Devlet gelip örümceği öldürsün sıkıysa; bizi de mahpusa atsın.

Artık evimizdeki hayvanlara bile karışacaklarmış. Gerçi Beyoğlu'ndaki kalabalık yürüyüşün ardından yasa geri çekildi; değişecekmiş, ama olsun. Ben önlemimi alayım da!

Sağ kanat otoriter kitleler, fazla sorgulamadan, yerleşik güçlere itaat edilmesi gerektiğini düşünüyor; onların hedef aldığı gruplara karşı saldırganlığı bile destekliyormuş.

20. yüzyıl sonunda Kanada'da, Manitoba Üniversitesi'nde, **Sağ Kanat Otoriterlik (SaKO)** üzerine çalışan **Bob Altemeyer**'in bulguları bunlar (1981-1996). Sazı, **Adorno** ve arkadaşlarının bıraktığı yerden almış, sağcı otoriter liderlerin kitleleri ne yapar, nasıl davranır ve kime/niye oy verir ile uğraşmış.

Türkiye'dekiler, evde, "belli boyutlar"dan daha hacimli hayvan yaşamasına da karşı dururlar herhalde.

Yüzde 50 mi, 48 mi her ne ise, niye AK'ın, hiç olmazsa, bazı politikalarına itiraz etmiyor?

SaKO'ların bir çarpıcı yönü, azınlıklara karşı düşmanca tavır beslemeleri; insanlar-arası eşit hak ve hukuka saygı göstermemeleri. Daha önce **Nevitt Sanford** da, bağınazlığa eğilimi olanların, benimsemediği etnileri/dinleri ezebileceğini göstermişti.

Altemeyer araştırmalarında sağ kanat kitlenin, lideri, kime, hangi gruplara karşı ırkçılık yapıyorsa, onu aynen taklit ettiğini, ayrımcılık yapıp ezdiğini, kendinden farklı etnik/dinsel gruplara saldırdığını keşfetmiş.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sol despotlar ve kitleleri

Semra Somersan 16.10.2012

 Sol despotlar ve kitleleri Yaşlandıkça, hem dindar, hem de milliyetçi olduğu için herhalde, Türkiye'de yeterince tanınan, sevilen bir yazar değildir: Sol diktatörlüğün halk ve aydınlar üzerindeki (1918- 2008) yansımalarının müthiş bir portresini çizmiş **Aleksandr Isayevich Solzhenitsyn**, üç ciltlik **Gulag Archipelagosu, 1918-1956**'da.

1974'te ABD'ye iltica etmeden önce, uzun yıllar rejim muhaliflerinin konduğu mecburi çalışma kamplarında tutulmuş. Sovyetler Birliği yıkıldıktan sonra da, 1994'te Rusya'ya dönmüş. Anlattığı, Stalin döneminde bizzat yaşadıkları, başkalarından dinlediği ve tanıklık ettiği olaylar ile birlikte kendi felsefi ve tarihî yorumları.

Joseph V. Stalin (1881-1953) sol despot lider olarak, epeydir, **Adolf Hitler** (1889-1945) ile birlikte kitle-lider analizlerinin merkezinde. Biri solda, diğeri sağda, dünyada en çok sayıda insanı etkilemiş iki diktatör.

İkinci gruba **Francisco Franco** ve **Benito Mussolini**'yi de eklemek gerekir. Hitler, Franco ve Mussolini, 1930-40'lı yılların Almanya, İspanya ve İtalya'sına hükmetmekle kalmamış, Avrupa'yı kana boğmuşlar. Hatta Franco 1936'dan 1975'te ölene kadar İspanya'nın tek adamı olarak devam etmiş; kendi halkı üzerine, Alman uçakları aracılığı ile bomba yağdırmış biri (**Guernica**, 26 Nisan 1937).

20. yüzyılın en vurucu otoriter liderlerinin 1920-50'li yıllara, sıkışmış olması tesadüf olmasa gerek. 1929'da ABD'de başlayıp, savaşla Avrupa'da süren ekonomik krizin siyasi yansımaları.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Despotlar savaş sever

Semra Somersan 23.10.2012

İşte gözü doymaz **I. Napoléon**'un (1769-1821), 1812'de ordusuna büyük bir güvenle girdiği Rusya'da "kendiliğinden" yenilgisi. **Lev Nikolayevic Tolstoy**'un tarihî belgeler ve diğer tarihî kaynaklarla zenginleştirdiği romanı, **Savaş ve Barış**'ı (1869) bir daha okuyun.

Rus ordusu öyle zayıflamış ki savaşın sonuna doğru Napoléon'u topraklarından atmak için hiçbir şey yapamamış. Yenilginin nedeni, daha sonra, İkinci Dünya Savaşı'nda, 1941 aralık ayında, Moskova'ya çok yaklaşmış Hitler'in panzer birliklerini de, Sovyet topraklarından geri çekilmeye mecbur eden ünlü Rus kışı. Atlar, erler, açlıktan ve soğuktan erimiş gitmiş. Hezimetle geri çekilmek zorunda kalmış mağlubiyet bilmez Napoléon.

Suriye ile husumet başlayalı kendime bir terane uydurmuş, **"yandık, yandık- otoriter lider savaş eder"**; deyip duruyordum.

Korkumu doğrulayan birkaç araştırma buldum.

Yerim az: Hepsini (mesela: **de Mesquita** ve **Siverson**'un **"War and the Survival of Political Leaders"** makalesini de) anan **Weeks**'inkini özetleyeceğim.

Cornell Üniversitesi'nden **Jessica L. Weeks**'in *American Political Science Review* dergisinde 2012'de yayımlanan **"Güçlü adamlar ve Korkuluklar: Otoriter rejimler ve uluslararası çatışma"** başlıklı çalışması. (c.106, no. 2, ss.326-347). (İnternette de önceki bir versiyonu var: "Rulers, Risk and Restraint")

Weeks, 1919 Rus-Polonya ve Fransız-Osmanlı savaşlarından, 1974 Kıbrıs çıkartmasına, 1982 Falkland'a, oradan 1991'deki Körfez Savaşı'na kadar irili ufaklı 104 savaşı ve o dönem saldırganlığı başlatan ülkedeki rejimi, sekiz grupta sınıflandırmış.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Açlık grevlerini olumlamak

Semra Somersan 30.10.2012

 Açlık grevlerini olumlamak Hiç kolay değil. Hele de o canların yaşamasını, varlıkları ile hayatta-toplumda onlarla beraber olmayı istiyorsam. Tabii ki cezaevinden değil, toplumun içinden.

Öte yandan, sorumsuzluk edemem. Öğrendim artık, biliyorum. Yarıda bıraktırmaya çalışmak bir yol değil: Saygısızlık ve sorumsuzluk. Aynen Devlet'in yapabileceği gibi; tıpkı zorla beslemenin şiddet olduğu gibi.

Oysa durdurmak istiyorum, **"geri dönün", "yapmayın", "ölmenizi istemiyorum", "ölüme değil, hayata katılın"** diye bağırarak istiyorum.

Ama aslında, **bunu, onlara değil, Devlet'e söylemem gerek.**

Kaldı ki, dünya çapında yapılan karşılaştırmalı araştırmalar, şiddet kaynağı Devlet'in, insanların telef olduğu uzun açlık grevlerinde, geri adım attığını göstermiş.

İşte mesela 2008'de yayımlanan **Stephen J. Scanlan, L.C. Cooper** ve **K. Lumm**'un çalışması: "Starving for Change: The hunger strike and non-violent action, 1906-2004" (**"Değişim için Aç kalmak: Açlık grevi ve**

şiddet-içermeyen eylem, 1906-2004”), *Research in Social Movements, Conflicts and Change* isimli kitap dizisinde.)

Doksan sekiz yıllık sürede tüm dünyada açlık grevlerini gazetelerden tarayan bu sosyal bilimciler, genellikle, kısa süreler için ve küçük çapta yapıldığını, öte yandan, devlete karşı koymada, **jiu-jitsu** gibi yumuşak ama epey başarılı bir eylem tarzı olduğunu keşfetmişler.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İktidarın silahsız eşitleri

Semra Somersan 06.11.2012

 İktidarın silahsız eşitleri Kimi eylemi ile katkıda bulunanlardan söz açtı, kimi akli ile. Bazısı **Sokrates**'le başlattı, bir ikisi **Gandhi** ile.

“Hiç bir ülke, dünyaya, ABD kadar çok bombardıman yağdırmamıştır. Bombanın tarihi, ‘kaza’, ‘askerî hedef’, ‘istenmeyen, amaçlanmayan sivil ölümler’ (collateral damage) terimleri ile, sakın sakın betimlenen sonsuz bir canavarlığın tarihidir” diye yazan **Howard Zinn**’den (1922-2010) bahseden pek olmadı. Bu sözleri ABD’de yayımlanan *Progressive* dergisindeki bir yazısından (“A Just Cause, not a Just War” Aralık, 2001).

(Neredeyse bir yılı dolacak: Roboski-Uludere’de TC askerî uçaklarının bombalamasında ölen 34 kişinin ardından hükümetin “açıklamasını” hatırlamadınız mı birden?)

“**Sivil İtaatsizlik**” denemesini yazan, köleliğe karşı olduğu için altı yıl vergi ödemeyen Amerikalı yazar, **Thoreau**’yu anlatan da pek olmadı (1817-1862).

Hep ilgimi çekti. Yüksek lisans öğrencilerim beni çok da tatmin etmeyen bir iki tez yazdı.

Geleneksel tarih yazımında pek yüz verilmemiş bir konu: Eylem, ne de olsa, hemen her zaman karşı tarafın, mağdurların, madunların işi.

O zaman da **Jacques Derrida**’nın önerdiği gibi yapısökümüne başlamalı, kenardan, köşelerden okumaya, doğrudan söylenmeyenlere, boşluklara bakarak metinleri anlamaya çalışmalıyım. Ama bu edebiyat değil, felsefe değil, tarih olunca yazılmayan olgu ve olayların ayrıntılarını uç-bucaktan keşfetmek çok kolay olmasa gerek; ancak ipuçları bulurum belki.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kayaları sünger taşına dönüştürmek

Semra Somersan 13.11.2012

Bir tarafta Türkiye ve dünyada itiraz edecek ne varsa, akla ne gelirse, İsmet İnönü’nün “tilkileri” misali kafamda dönüp dolanıyor. (O karikatürleri birkaç kişi hatırlar herhalde.)

Öbür peronda ise şiddetsizlik, sivil itaatsizlik, mağdurların, madunların, mazlumların protestosu... trenden inenleri karşıyor.

Türkiye'deki 63 güne dayanan açlık grevinden dünya ikliminin altüst oluşunu örtbas etmekle iştilal eden büyük şirketler ve siyasi liderlere... Hazinesindeki nakdin yakında biteceğini duyuran komşumuz Yunanistan'dan İsviçre bankalarında hesabı bulunan, yine Yunanlı 2059 kişinin isimlerini *Hot Doc* dergisinde yayımladığı için hapse giren gazeteci Kostas Vaxevanis'e... Emek/demokrasi meydanımız Taksim'i sıfırlamakla iştilal edip kıymetli vergi gelirlerini (o zor kazanılmış paracıklar sizin değil, bizim!) çöpe atmakta olan güçlere...

Şu sıra, mağdurlar açısından ilaç tek: SSSE uzun vadeli, peş peşe, şiddet içermeyen sakin eylemler. Hem öyle bir defaya mahsus, yap-unut-geç değil; SSSE. Planlanarak, peş peşe ve sürekli... değerlendirilecek, değiştirilerek yinelenen sakin-sessiz-, şiddet içermeyen eylemlilik; SSSE.

Bu sefer de daha önce bahsettiğim siyaset bilimci, Gene Sharp'a başvuruyorum.

198 değişik şiddet içermeyen eylem sıralamış *Gerçekçi Seçenekler Mevcut* kitabında (There are Realistic Alternatives, 2003. İnternette de bedava indirilmesine izin var; yeni fark ettim. www.

[**Yazının devamını okumak için tıklayın.**](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Amed-İstanbul yolu ve Sınır Ötesi Arabulucular

Semra Somersan 20.11.2012

Ora'nın acısını kimse oraya varmadan anlayamaz.

İstanbul'da- Ankara- İzmir'de hayat öyle veya böyle devam eder; Diyarbakır- Amed ise bambaşka bir dünya, apayrı bir gerçeklik.

Benim için öyle olmuştu. Diyarbakır'a gittim, hayatım değişti; hiçbir kitabın değiştiremeyeceği, hiçbir dost-akraba ölümünün, hiç bir hazin aşk macerasının beceremeyeceği kadar altüst olmuştu hayatım.

1990'larda. İlk gidişim 10 Aralık 1990- Dünya İnsan Hakları Günü'nde.

12 Eylül Askerî Cuntası'nın ardından Diyarbakır, cezaevi, iç savaş, işkence, faili meçhuller ve kayıpların peşinde...

Kendi gözlerinle görmek, kendi kulaklarınla duymak; kendi beş duyunla Ora'nın iç çekişini, acısını, sevgisini hissetmek.

Onları dinlemek üzere Amed-Diyarbakır'e gittiğin için seni bağrılarına basan insanlara kalbini-beynini açmak...

O zaman artık, Rize'de- Kayseri'de- Ankara- İzmir- Konya- İstanbul'da durduğun yerde duramazsın.

Ora acıları, Ora hayatları öyle bir içselleşir ki, onlarsız var olmayı, yaşama devam etmeyi düşünemezsin.

Ora haberlerini gazeteden okumaya, gidenleri dinlemeye benzemez bu yolculuk.

Bu sefer açlık grevleri sürecinde, kadınlar, üniversite hocaları, çeşitli STK'lar, kabileler hâlinde Diyarbakır'a gidip gelirken İstanbul'da kalakaldım.

Oysa Amed, artık İstanbul'a çok daha yakın. 1990'larda, çok, ama çok çok daha uzaktı. Üç beş ayrık ses hariç, kendi askerî cunta korkusuna esir Batı, Amed'i duymuyor, Amed için ağzını açmıyordu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mozaîği beğenmeyenlere

Semra Somersan 27.11.2012

 Mozaîği beğenmeyenlere Hep birlikte barışa elvermeyenler, “**egemenlik- herşey- hepsi bizim**”, “**herşey biz**”, “**Türkiye Türklerindir ve/ya Sünni Müslümanlarındır, veya TSM (Türk- Sünni- Müslümanlarındır)**” ile yatıp kalkanlar (şimdi farkında değillerse de), ileride, gerçek/ genetik/ etnik-uluslara razı olmak zorunda kalacak... şu genel olarak, lügat anlamı ile anlaşılan uluslara; imparatorluklar kalıntısı her tür, her etniden karışmış “uluslar” değil, ciddi homojen uluslara hapsolacaklar.

Mozaîği beğenmeyenlere başka ikramımız yok maalesef.

Artık onlar **Kürdistan**'ı kurarken, Ermeniler **Ermenistan**, Türkler **Türkistan**'a eklenir. Lazlar **Lazistan**, Çerkesler **Çerkesistan**'ı yapılandırırken, Zazalar **Zazaistan**'ın sınırlarını çeker, Nusayriler de **Nusayristan**'ın, Romanlar **Romanistan** sınırları içine yerleşir. Hem dinî, hem de ulusal sınırlar sözkonusu olacaksa, Aleviler **Alevistan**, Ezidiler **Ezidistan**, Dönmeler de **Dönmeistan**'ı teşkil eder.

Böyle böyle, sayıca kalabalık din ve etnilerden en küçüğüne kadar, her birinin dikenli telli sınırları, mini-devleti, maket bürokrasisi, maket orduları falan olur.

Geçenlerde *Açık Radyo*'daki bir mülakatta barış tasarımcı ve uygulayıcısı **Johan Galtung**, ufukta küreselleşme değil, bölgesel sınırlar gördüğünü söylemişti.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Tahayyül ve Karşılaşmalar'dan Beşikçi, Selek ve Neyzi'ye: Sergiden sosyolojiye

Semra Somersan 04.12.2012

Fotoğraflar, videolar, ses kayıtları... Kürt sorununu tüm Türkiye'ye yayacak, ve, neden olmasın , çözümü yakınlaştıracak.

Hatta, Başbakan'ı sabit fikrinden, BDP'li milletvekillerinin dokunulmazlıklarını kaldırmaktan, mahkemeyi de **Pınar Selek**'i yargılamaktan vazgeçirecek.

Çünkü sergi buradan Anadolu'nun değişik kentlerine taşınacak.

Ora'da neler yaşandığını sağır sultan duydu-bildi sanırsınız, ama hiç de öyle değil.

Bir çarşamba günü **Claude Monet** sergisinde, grup grup ilkokullular, öğretmenlerinin etrafında toplanmış, her resim hakkında ayrı bilgi alıyordu.

Büyükcçekmece'deki (maalesef epey kötü tasarlanmış) **TÜYAP Kitap Fuarı**'na da nerdeyse bütün İstanbul ilkokulları gelmişti.

Monet'yi, kitapları merak eden, Diyarbakırlı ve Muğlalı gençlerin ne söyleyeceğini öğrenmek istemez mi?

Sergi İstanbul, Kuledibi'nde, **Hamursuz Fırını**'nda. (Tam yeri için: www.gencler anlatiyor.org)

Adı: **Tahayyül ve Karşılaştırmalar Arasında: Diyarbakırlı ve Muğlalı Gençler Anlatıyor.**

Prof. **Leyla Neyzi**'nin başkanlığında, genişçe bir ekiple gerçekleştirilen, **Stiftung Mercator, İstanbul Politikalar Merkezi, Açık Toplum Vakfı, Global Dialogue** ve **Heinrich Böll Stiftung** tarafından desteklenmiş bir **Sabancı Üniversitesi** projesi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cezalandırılan kurbanlar

Semra Somersan 11.12.2012

"Kahraman" milletvekilleri çıkıp, **"kaldırın benim dokunulmazlığımy, sakınacak bir sözüm-edimim yok, zırh istemiyorum"** diye ortaya atılıyor.

Siyaset ilkelerinin sık değiştiği, askerî cuntalar, siyaset altına gizlenmiş askerler, askerlik şemsiyesine sığınmış siyasetçiler, minare ve kılıfları ile hayatın her gün yeniden altüst olabildiği ülkede, oysa, dokunulmazlık sonuna kadar savunulmalı bence. Hem kürsü **"sorumluzluğu"**, hem de dokunulmazlık.

Arada gerçek suçlular da korunmuş olsun, dert etmeyeceğim.

1998'e kadar, 70 yılda, onu senatör, 49 parlamenterin dokunulmazlığı kaldırılmış Türkiye'de (www.porttakal.com).

Buna karşılık dünyada parlamenter dokunulmazlığının bir asır değil, neredeyse bin yıllık bir geçmişi var; 14. yüzyıla kadar uzanıyor. 1397'de İngiltere Kralı II. Richard'ın skandal harcamalarını Avam Kamarası'na getiren **Thomas Haxley**'in idam kararı, Kamara'yı tetikliyor ve Haxley'in cezası bizzat Kral tarafından affediliyor.

Olay, Avam Kamarası üyelerinin tam bir özgürlük ve bağımsızlık içinde, Kraliyeti işe karıştırmadan konuşabilmesinin hak kabul edilmesine neden oluyor. (*Rules on Parliamentary Immunity in the European Parliament and the Member States of the EU. pdf*)

On altıncı yüzyılda, İnsan Hakları Beyannamesi (Bill of Rights) de parlamento üyelerinin, dışarıdan müdahale olmaksızın, konuşma özgürlüğünü tanıyor.

1790'da Fransa Parlamentosu buna yeni bir ilke ekliyor: **"Meclis'in izni olmadan üyelerine dava açılmaz."**

Fransız modeli, dolayısı ile İngiltere'den daha kapsamlı olarak iki temel ilkeyi benimsiyor: **sorumsuzluk** (non-liability) ve **dokunulmazlık** (inviolability).

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bilgi sızdıran kahramanlar

Semra Somersan 18.12.2012

 Bilgi sızdıran kahramanlar Devletine göre hain. Başkaları için insanın, insanlığın savunucusu.

Milliyetçilerin hiç ama hiç hoşlanmayacağı tip.

Hemen hepsi en birinci kahramanım olur. Yakinimdir.

Devletlerinin, hükümetlerinin, askeriye'nin veya içinde bulundukları herhangi bir kurumun/ ortaklığın/ topluluğun pislüğünü, insanlara nasıl acı çektiğini öğrenip, kendi sağlığı- özgürlüğü- hayatı pahasına açığa çıkarmaya çalışanlar.

Bilgi uçuran kahramanlar: Anglo-Saksonlar onlara "whistleblower" (kendi hükümeti ve/ya içinde çalıştığı herhangi bir kurumun/ durumun/ cemaatin.. vs. pislüklerini kamu alanına üfören, yani topluma yayanlar, "düdük çalanlar") diyor.

Şu an aklımda dünyanın en büyük, askerî teknoloji açısından en donanımlı, ülkesinin yalın- sessiz- hapisteki kahramanı, 24 yaşındaki er **Bradley Manning** var.

236 yıllık ABD tarihindeki **en büyük devlet sırsızı**, ABD'nin dünya çapında yürüttüğü kirli işlere dair en büyük bilgi "kaçığı" Bağdat'ta bir askerî üste görev yapan Manning'den kaynaklanıyor (*Guardian*, 21 Aralık 2011).

2010 nisan ayında *WikiLeaks*, **"Savaş Sırasında Sivil Kayıplar"** isimli bir video yayınladı. Amerikan Askeriyesi'nin bu "gizli" kalması amaçlanan videosu, 2007 temmuz ayında bir Apaçi saldırı helikopterini, Bağdat semalarında dolanırken gösteriyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Surp dzinunt- Yaldo- Weihnachten- Noel- Christmas

Semra Somersan 25.12.2012

 Surp dzinunt- Yaldo- Weihnachten- Noel- Christmas **Bugün (çoğunluk) Hristiyanlığın Noel bayramı; İsa'nın doğduğu gün. Kutlayanlara mutlu olsun!**

Çoğunun evinde hediye paketleri çam ağaçlarının altını süslüyor. Türkiye'de pek azlar; geçmişte başlarına gelenler yüzünden çam ağaçlarını pencere önüne koymayacaklar, ağaç bile yapmayacaklar belki. Ama Hristiyan çoğunluğun bulunduğu ülkelerde birkaç bin yıllık âdet böyle.

Herkesin kolay ve çeşitli silah sahibi olabildiği ABD'de, 20 çocuk ve yedi yetişkinin öldürüldüğü Connecticut eyaletindeki Newton kasabasında ise bu yıl hiçbir evde Noel ağacı kurulmayacakmış.

Her Hristiyan aynı gün kutlamıyor Noel'i. **Türkiye yaşayan ve çoğu Ortodoks olan Ermeniler için kutlama tarihi 6 ocakta.** SAKIN Unutmayın!

6 ocak aynı zamanda yeni yıl kutlamalarının da odağı oluyor Ermenilerde.

Dahası **Doğu Ortodoksların bir kısmı da 7 ocakta Noel kutlamaları yapıyor (Ruslar mesela).** Buna neden olarak da Jülyen takviminde 6 veya 7 ocak gününün, Gregoryen takvimindeki 25 aralık gününe tekabül ettiği belirtiliyor.

Ortodoks Yunanlılar ise 25 aralık gününü İsa'nın doğumu tarihi olarak benimsemişler.

Süryaniler- Keldaniler- Katolik ve Protestanlar ise, **24-26 aralık tarihleri arasında bir günü kutluyor** ve tartışmalı da olsa, bunun, İsa'nın doğum günü olduğuna inanıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Leylekten istediklerim

Semra Somersan 01.01.2013

 Leylekten istediklerim İncamım hangi noktada bitmişti... hatırlayamıyorum ama, çocukluğumda bir dönem vardı: yatağımın üstünde oturup Tanrı'dan isteklerde bulunurdum. Annemi-babamı koru, kardeşimle kavga etmeyeyim, matematik dersinden iyi not alayım, büyükannem çabuk iyileşsin. Kimbilir daha neler...

Birkaç on yıldır yukarıdaki dâhil, kimseden bir şey rica etmedim.

Öte yandan, bu yıla kavga ile başlamak istemiyorum.

Ülke üzerinde başka hiç bir kurumun/ kuruluşun tasarrufu kalmadığı, herşey Devlet- AK Parti- Askeriye dönencesinden kaynaklanıp orada sonlandığı için bu tek-üçlüden (teslis?) 2013 yılı için çok acil taleplerim olacak.

- İç Savaş hemen bitirilmeli. Devlet en kısa sürede, "hık-mık" etmeden PKK ile barış için masaya oturmalı.
- Türkiye'de yaşayan Ermeni-Rum (Yunan) ve Yahudilere, Lozan'da öngörülen tüm hakları teslim edilerek, Meclis'e, bürokrasiye, ve akademik kadrolara girmeleri için kotalar oluşturulmalı. Ayrıca, tüm, mağdur ve madun gruplar için **pozitif ayrımcılık** yasalara girmeli.

- Süryaniler ile Keldaniler acilen Lozan azınlıkları (Musevi- Rum- Ermeni) ile aynı haklara kavuşturulmalı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Taksim Meydanı

Semra Somersan 08.01.2013

 Taksim Meydanı Muhterem **Kadir Topbaş** Beyciğim.

Bugün 68 yaşına girdiniz. Aileniz ve başbakanınız ile birlikte, umutlu, kutlu ve sağlıklı bir yaş dilerim size.

Bu mutlu gün çerçevesinde geçen hafta **İstiklal Caddesi** ile **Harbiye** arasındaki “**düz**” yola revan olarak yaptığım ufak gezintinin deştiği, İstanbul’un bugünü konusundaki kimi düşüncelerimi sizinle paylaşmak, bilvesile, yağsünü sofranıza biraz tuz-biber ekmek istiyorum, müsaadenizle.

Bana ilhamı veren, mimarlık tarihi Prof.’u **Doğan Kuban**’ın (sanırım 20 Nisan 2012 tarihli) *Cumhuriyet*’in Bilim Eki’nde yayımlanan ve şu iddiasının yer aldığı “*Biz otomobilli ve telefonlu bir ortaçağda yaşıyoruz. Fakat bu kadar tutarsız ve çirkin ne Ortaçağ Bağdat’ında, ne de Selçuk İsfahan’ında vardı*” cümlesini içeren “**Tarzanca Planlama**” yazısı oldu.

Siz de mimarsınız, ben ise sosyolog. Bir açıdan, birbirini tamamlayan iki meslek, ama bizimki, olsa olsa, uyuşmazların birlikteliğidir. Diyalektik bir birliktelik; eğer birbirimizi dinler, anlamaya çalışırsak çok da kötü değil belki; emin değilim.

Ama yazın İstanbul kent vapurları, saatleri ve iskeleler üzerine yaptığım önerilere hiç kulak asmadınız ya; epey canım sıkıldı, işin doğrusu.

Tam ne mimarsınız bilmiyorum ama İstanbul İmam-Hatip Lisesi’ni bitirdikten sonra 1972’de İlahiyat Fakültesi’nden mezun olup, 1974’te, iki yıl gibi inanılmaz kısa bir sürede mimar olmuş, üstelik, ardından, İstanbul Üniversitesi Sanat Tarihi bölümünde “Hıdiv Kasrı ve Boğaziçi Sivil Mimarisindeki Yeri” konusunda doktora tezi yapmışsınız, kendi sitenizde verdiğiniz bilgilere göre. (<http://www.kadirtopbas.com.tr/>).

Aslında sizi sık sık ve epey merak ediyorum:

Eviniz nerede? **Evden işe, işten eve nasıl gidip geliyorsunuz?**

Ayağınızı, bacak veya kalçanızı kırmadan, dubleks yollar için kazdığınız kuyularda kaybolmadan, yollardaki tahtaperdeler, çeşitli boy ve sağlamlıktaki inşaat için kurduğunuz iskeleler, vinçler ve diğer araç-gereç üstünüze düşmeden, kıymetli vergilerimizle İstiklal’deki, hem de iki kere değiştirilip hâlâ becerilememiş caddedeki taşları yerinden kımıldatmadan, üstünüze başınıza su- çamur- çöp sıçratmadan, yerinden oynamış pahalı taşların üstünde yürüyebiliyor musunuz?

Aman dikkat edin, her an sakat kalıp, engellilerden özür dilediğiniz yerlere kendiniz de gidemeyeceğiniz için gardınızı alın. **Kazdığınız çukurlardan birine düşmeyin.**

“Engellilerden özür dileriz” kent suçlarını kabulünüzün tek işareti. Peki, engelliler oraya kadar gelebilecek,

özrü okuyabilecek mi? Mümkün değil; özür metronun içinde kalmıştı, hatırladınız mı? Kaldı ki bir insanın gündelik yaşamını imkânsız kıldığınız noktada, bir değil, bin özür olsa neye yarar?

Daha âlâsı ve benim tavsiyem, özür niyetine, o insanlara, şöyle, şık bir hapishanede yer açın. Hiç olmazsa acil ihtiyaçları karşılanır. Çok sıkıntıya düştüğünde de, kişi, iyi kötü bir hapishane doktoru gelir onu muayene eder.

İşin doğrusu, vapurlar, mimari estetik, kent tarihi bir yana, ben **İstanbul yollarında ilerlemeye çalışırken de sizi epey sık anar oldum. Sadece yollarda yürüyebilmek istiyorum.** Misbah Bey ile beraber bu bağlamda en sık, en sıcak düşündüğüm kişilersiniz, emin olun.

Üzerinizde padişahların, giyeni görünmez yapan pelerinleri, kol kola ve fütursuzca, İstanbul cadde ve meydanlarını dolaştığınızı hayal ediyorum; adlarınız da, kuşkusuz, İstanbul tarihine kazınacak.

semrasomersan@gmx.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Virüslerle devlet eğitimi

Semra Somersan 15.01.2013

Üstelik grip aşım olduğu için hastalığı daha hafif atlatırmışım. Ama bu virüsler acayip yaratıklar... sağları solları, kimi sevip neyi itecekleri belli olmuyor. İki yüzyıldır biraz tanıştığımız bakterilere hiç benzemiyorlar. Her hâlûkârda kimden- nereden- ne zaman kapacağınız bile belli değil.

Anneciğim, yemin ediyorum, sokağa bile pek çıkmıyordum; nereden bulaştı bilmiyorum. Ama bir gün, üç hafta önce mi ne, bir yerde, biri önümde berbat bir öksürdü. Ondandır kaptım bence. Sinemada mıydı, tiyatro mu, metro mu hatırlamıyorum, ama kırk yılda bir yere gitmiş, oradan da hastalığı kapıp gelmişim.

Bu berbat virüs nedeniyle bol öksürüp ciğerlerimi yırtmakla iştigal ettiğimden, yılbaşında verdiğim sözü tutamadım.

Çapa'da müthiş bir genç göğüs hastalıkları mütehassısı var: Prof. Esen Kıyan. Gözlerini kocaman kocaman açarak sözlerimi dinledi. Akciğer filmime baktı. Ciğerlerimi dinledi. Baktı, yokladı. Yine de "Virüs olmalı, ama, tam anlamadım" dedi; ama ne olur ne olmaz bir antibiyotik verdi.

İşe yaradı mı bilmem ama şimdi çok daha iyi olduğum kesin; deliler gibi öksürmemeye rağmen.

Şu sıra antidemokratik atılımları bağlamında hayret verici suskunluğa bürünmüş Başbakan ile **görünmez yapan pelerinleri**, devasa kent kuyularıyla ünlü **Kadir Topbaş** ile birlikte **ithal sokak döşemeleri ve mahalle-tarih yıkımları ile meşhur Misbah Demircan** beylere de yılın ikinci yazısını yollamak istiyordum. Bu biraz yarım yamalak olacak ama naapalım; ileride telafi ederiz.

Kimi dost/arkadaş, kimi tanış bile değil, sadece değerli okuyucu benim yeni yıl dileklerime yeni ekler ve önemli katkılar yaptı. İşte ek listemiz:

- Alevilere özgürlük: Evleri işaretlenmeden, birlikteliklerini somutlayacakları, cemevlerinin devlet desteği ile açılması ve bunların camilerden apayrı bir ibadet yeri olarak tescil edilmesi.
- Roni'ye katılım: "Bir sosyalist olarak, liberal görüşlü insanların daha kalabalık olduğu bir ülkede yaşayabilmek..." yani Türkiye'de bu tür insanoğlu ve kızının artması için temel eğitim sistemine çok çeşitli düşünür, yazar, sosyolog ve filozof ve tarihçinin dâhil edilmesi.
- İzmir'de avukat Noyan Özkan: "Yurttaşın güven duyacağı bir adalet sistemi ve adil yargılama."
- "Nükleer silahsız ve nükleer santralsiz" ve hidroelektrik ve termik santralsiz, **güneş enerjisi ile vızır vızır işleyen bir ülke....**
- Çapa'dan Prof. Nergis Erdoğan'dan: "Sınır komşularımız ve diğer dostlarımız ile savaşız-silahsız dostane ilişkiler. Her hâlükâr ve koşulda, iç savaşın bitirilmesine ek, dünyadaki diğer 202 ulus-devlet ile savaşlardan imtina edecek bir yönetim tarzı."
- Bugüne kadar ilişkilerimizin pek çelimsiz olduğu, özellikle Afrika, Güney Amerika ve Hindistan gibi ülkelerle kültürel- sosyal- ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi.
- Kitap/ dergi/ film/ internet sitesi yasaklamanın yasaklanması.
- 55 yaşın üzerindeki kişilerin seçtikleri/ istedikleri ikinci bir üniversiteye genel giriş imtihanına sokulmadan ve bedava olarak okuma hakkı.
- Kadınların, kendilerini geliştirebilmesi ve çocuk yaptıktan sonra da eğitebilmesi için üniversite girişlerine kotalar konması, satın alma imkânı olmayanlara bilgisayar dağıtımı.
- Geçmişte şiddet içeren davranışları saptanmış erkeklerin bürokrasiye, belediyelere, akademik kadrolara, Meclis, barolar ve diğer meslek odalarına girmesinin yasaklanması.
- Tarihsel kent alanlarını, belediyelerin topluluğne ile bile kazmasının- dokunmasının yasaklanması.

Başbakan, bakanlar ve belediye başkanlarından saygı ile, ama çok acil taleplerimizdir.

semrasomersan@gmx.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gençler ve iktidarlar

Semra Somersan 22.01.2013

 Gençler ve iktidarlar İstisna yok. Her zaman, demokratik süreçle, isyan-protesto edenden yanayım.

Bence iktidarlar her zaman haksız, protestocular ise hemen her zaman haklıdır; ister İslami rejimlerde olsun, ister Sosyalist, Kapitalist ve/ya Liberal- demokrat.

Gel gör ki, akıl- zekâ- enerji- yaratıcılık topu gençlere gözdağı vermek, gaz sıkmak, coplamak, cezalandırmak, hapiste çürütmek, dünyadaki çeşitli iktidarların en önemli bildiği işlerden.

Bununla ne amaçladıklarını kestirmek zor değil; yetişkin “aman dur terlikle sokağa çıkmayayım” deyip ayakkabısını bulana kadar, genç, durumu çoktan kavramış, yolun başını tutmuştur bile.

Eh, onun için de Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi’nden **Prof. Dr. Şükrü Hatun**’un yazdığı gibi “‘potansiyel suçlu’ olmanın ötesinde bir suçları olmadığı hâlde” polisten- cezaevinden kurtulduklarında da, üniversite yönetimince cezalandırılırlar.

İşte Tunceli Üniversitesi’nden bir haber (6 Ocak 2013):

*“ODTÜ’lülere destek vermek için afiş asan öğrenciler, **Rektör Prof. Durmuş Boztuğ** ile tartıştı. Rektör, kantin camına asılan afişin indirilmesini istedi. Afişi yeniden asan öğrencilerden yirmisi, Rektör’ün talimatıyla üniversite kampüsüne çağrılan polis ve özel güvenlik görevlileri tarafından tekme ve yumrukla, karga tulumla gözaltına aldı.”*

Prof. Hatun, “Mamak’tan ‘kafası kazanmış’ birisi olarak (1980, Hacettepe Üniversitesi, Sıkıyönetim ilanının hemen ardından) D II amfisine şaşkın bir öğrenci olarak döndüğümde, bu kez okul yönetimi hakkımda soruşturma açmıştı. Hayatımdaki değerli insanlardan birisi olacak Doç. Dr. Nevzat Eren’in ‘öğrencilerimiz’ diyen yaklaşımı ile ceza almamıştım” diyor. (**Barış İçin Akademisyenler Grubu**’na yolladığı not.)

Açık sözlüler, kaybedecekleri pek bir şey olmadığını düşünüyorlar, orta yaşlılardan da daha az korkuyorlar.

18 Aralık 2012’de, ODTÜ’de yaşanan olayların ardından bir öğrenci Başbakan’a yazdığı mektupta şöyle diyor: *“Panzerler okulumuzun ortasına kadar girdi. Tazyikli sudan, damacana taşıma arabasını kurtarmaya çalışan Fizik kantini çalışanı bile nasibini aldı. ‘Çantalarında molotof taşıyorlardı’ demişsiniz, başka iftira bulamadınız mı? Bir kısmımız gördüğü polis şiddetinden, bir kısmımızın ise panzer üstlerine doğru sürüldüğünde koştuğundan kaburgaları ağrıyordu. Hatta bir kadın arkadaşımızın da omzunu 18 aralık günü gaz fişegi sıyırması geçmişti.”* Öğrencinin mektubu şöyle bitiyor: *“18 Aralık 2012 günü okulumuza faşizmi yaşattınız. Andımız olsun ki, özgürlüğü de biz yaşatacağız.”*

Akademisyenleri ve rektörü ile demokratik haklar konusunda epey tutarlı bir tutum sergileyen, Kocaeli Üniversitesi’nden bir olay: *“12 üniversite öğrencisinin yeni yılın ilk günü evlerine yapılan baskınla gözaltına alınması, Kocaeli Üniversitesi Umuttepe yerleşkesinde kitlesel bir yürüyüş ile protesto edildi.”*

İster bir tarikatın yasaklanmaması, isterse vergilerin sosyalist düzene uygun bir şekilde kesilmesi veya Kürtçenin yasal resmî dil olması, dilerlerse Newroz ateşini yakmak için biraraya gelsinler; onları hep destekliyorum. Kimseye saldırmadıkça, incitmedikçe, şiddet uygulamadıkça, antidemokratik tutum sergilemedikçe, bence, her daim haklılar.

Gel gör ki, aylarca, haksız yere cezaevinde tutulanlar var.

Eren Yurt, Yiğit Can Yirmibeş, İhsan Oğuz Yüzgeç, Burcu Demir ve Kadir Ev, örneğin... Arkadaşları basına yolladıkları mektupta durumlarını şöyle özetliyor: *“Arkadaşlarımız 10 nisan sabahı eş zamanlı ev baskınlarıyla gözaltına alındı... İlk duruşma dokuz ay sonunda, 17 ocak günü görülecektir. Bu öğrenci arkadaşlarımızın tutuklanmasının tek sebebi hükümetin belirlediği tarihte değil, de halkların kendi bayramlarını kutlamak istedikleri tarihte Newroza katılmalarıdır. Bunlar 700 tutuklu öğrenci arkadaşımızdan sadece beş tanesidir.”*

Azcık miyop olabilirler, ama etraflıca donanıp bilgilendiklerinde de geleceği onlardan daha iyi öngörebilecek başka bir kuşak yok.

İktidarların yapacağı en iyi şey bu müthiş **enerji/ zekâ/ akıl/ yaratıcılık bombalarının** elini kolunu bağlamak değil, ekonomik imkânlar dâhil, tüm güçlerini açığa çıkaracak çeşitli olanakları onlara sunmaktır.

Sonra çorap- terlik oturup ülkenin geleceğini seyreylesinler.

*

(“Akademi Susmayacak” toplantısı- 2 Şubat 2013, Saat 10:00, İstanbul Tabip Odası, Cağaloğlu)

semrasomersan@gmx.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘Korkuyorum anne!’

Semra Somersan 29.01.2013

Ölenlerin değil, öldürülenlerin günü, bugün.

Zaten ocak geldi mi, onları anmadan geçmem mümkün değil. Her ne kadar TGC, **Serbesti** gazetesinden **Hasan Fehmi Bey**’in öldürülme tarihi 6 nisanı onlara adanmış olsa da, senenin ilk iki ayında öldürülen o kadar çok ki, yeni yıl başlarken onları mutlaka tekrar hatırlamalıyım.

Geçen yüzyılın başından bugüne, 120 civarında gazeteci öldürülmüş Türkiye’de. Ancak rakam kesin değil; farklı kaynaklar farklı sayı veriyor.

Bunların bir kısmı 24 Nisan 1915’e İstanbul’dan tehcir edilen 230 civarında Ermeni aydınının, dolayısı ile Ermeni gazetecilerin de sürgün edildiği günlere rastlıyor, ancak ölüm tarihleri kesin değil.

AGOS gazetesi Ermeni gazetecilerin isimlerinin açığa çıkmasında çok etkili oldu. Katledilen, Rum- Yahudi- Süryani.. başkaları da olabilir ama şu anda kesin bir liste yok, maalesef.

Çağdaş Gazeteciler Derneği, **Krikor Zohrab**, **Yeruhan** (Yervant Sirmakeşanlıyan), **Siamanto** (Adom Yarcanyan), **Tilgadintsi** (Hovhannes Harutyunyan), **Rupen Sevag** (Çilingiryan), **Rupen Zartaryan**, **Armen Doryan** (Hraçya Surenyan), **Levon Larents** (Kirişçiyan) ve **Taniel Varujyan**’ın bulunduğu dokuz Ermeni gazetecinin 1915 olayları sırasında öldürüldüğünü vurguluyor.

Ama ben bu dar yere, sadece ocak ve şubat aylarında Türkiye’de öldürülen 13 gazeteciye aldım. Diğerlerini sonraki aylarda anacağım.

19 Ocak 2007	Hrant Dink	AGOS
28 Ocak 1998	Mehmet Topaloğlu	Kurtuluş
8 Ocak 1996	Metin Göktepe	Evrensel
11 Şubat 1995	Onat Kutlar	Cumhuriyet
14 Ocak 1994	Ruhi Can Tul	Turkish Daily News
24 Ocak 1993	Uğur Mumcu	Cumhuriyet
19 Ocak 1993	Orhan Karaağar	Özgür Gündem
18 Şubat 1993	Kemal Kılıç	Özgür Gündem

25 Şubat 1992	Cengiz Altun	<i>Yeni Ülke</i>
18 Şubat 1992	Halit Güngen	<i>İkibine Doğru</i>
1 Şubat 1979	Abdi İpekçi	<i>Milliyet</i>
3 Şubat 1977	Zeki Erginbay	<i>Teknik Güç dergisi</i>
28 Ocak 1921	Ethem Nejat	<i>Kurtuluş ve Aydınlık</i>

(Farklı kaynaklardan derlenmiştir: AGOS + ÇGD + <http://tutuklu.gazeteciler.blogspot.com> + Medya-turk.net + www.tgc.org + www.gazeteciler.com + www.avukatnet.de + www.haberhakki.com)

The Press Emblem Campaign'in (PEC) raporuna göre, sadece 2012 yılında 29 ülkeden 139 gazeteci öldürüldü. Gazeteciler açısından, son beş yılın en tehlikeli ülkeleri, Filistin, Pakistan, Irak, Suriye ve Somali.

PEC Başkanı **Hedayat Abdelnabi** çatışma- ayaklanma bölgelerinde çalışan gazetecilere kendilerini koruyabilmeleri için uluslararası geçerliği olan bir belge verilmesi gerektiğini belirtti. (www.gazetecileronline.com)

Ancak Türkiye'de öldürülen gazetecilerin konumları tek tek araştırıldığında, savaşta, tesadüfi bir darbe ile değil, bilinçli olarak ve kişilikleri/ yaptıkları iş/ duruşları ve/veya yazıları nedeniyle, ÖZELLİKLE, hedef seçildikleri belli oluyor.

Ocak ve şubat aylarında öldürülen 13 gazeteciden 11'i için bunu söylemek mümkün sanırım.

İstisna olarak iki kişi sayılabilir belki: Biri **Onat Kutlar**, tesadüfen bulunduğu pastanede bomba patlaması sonucu ölüyor. Bombayı kimin koyduğu, son yıllarda, PKK olarak açıklandı. Failler, yakalandıktan dokuz yıl sonra tahliye edildiler.

Bir diğer PKK kaynaklı cinayet ise **Turkish Daily News** gazetesinden **Ruhi Can Tul**'ün ölümü.

Geriye kalan 11 cinayetin hepsinde, maalesef, Devlet-hükümet parmağı var.

Hatta bu bile zayıf bir ifade: Bu 11 gazeteci Türkiye Devleti ve o dönemin hükümeti tarafından, bilinçli bir seçim, talep ve örgütlenme ile cinayete kurban edilmiş.

Vatandaşlarını öldüren bir devlet ve ona destek veren çok çeşitli hükümetleri!

Korkuyorum anne!

semrasomersan@gmx.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İrkçi mısınız

Semra Somersan 05.02.2013

Nadiren de olsa, ayrımcı/ırkçı söz veya davranışlarda bulunduğunuz olur mu?

Türkiye'de ırkçılık var mı?

Yanıtı bugüne kadar sorup sarmaladıklarımın az buçuk tahmin edebilirim:

“Ben ırkçı değilim.” “Türkiye’de ırkçılık olmaz, çünkü, bizde siyah beyaz ayrımı yapılmaz. ırkçı olan Amerikalılardır; tarihlerine bak.” “Bizde herkes eşittir.”

“Bizim komşular Rum’du (veya) Ermeni’ydi (veya) Yahudi’ydi (veya) Keldani, (veya) Suryani idi. Biz onlarla çok iyi geçinirdik. Ayrımız gayrımız yoktu. Bayramlarda mutlaka birbirimize yiyeceklerimizden verirdik.”

“Osmanlı her millete kendi dininin icaplarını istediği gibi yerine getirme hakkı vermişti. Hepsi kendi kiliselerini, okullarını yaptılar, istedikleri gibi dillerini öğrettiler, ayinlerini, dualarını kilise ve sinagoglarda yerine getirdiler. Ayrımcılık yoktu; hatta Müslümanlardan daha iyi durumda idiler”

Bu yanıtlar sizi tatmin ediyorsa, orada az bekleyin, lütfen. Sizi almaya gelicem.

Peki, bunları nasıl açıklayacağız?

Herşey bu kadar iyi ise, halen olup bitmekte olanları, son iki ay içinde Samatya’da saldırıya uğrayan ve biri öldürülen **dört yaşlı Ermeni kadını**, Roboski’de uçaktan bombalanıp devletin hesap sormadığı **34 Kürd’ü**, Kürt militanlar hakkında araştırma yaptığı için üç kere beraat edip dördüncü yargılamışında “ağırlaştırılmış müebbet” cezası alan **Pınar Selek’i**, yargılanmak için aylarca hapiste bekletilen **KCK’lıları**; köy boşaltmalarını geçip az daha eskiye gideyim: 1989’da Jandarma’nın dışkı yedirdiği **Kürt köylülerinin** konumunu nasıl açıklayacağız?

Ve az daha uzak geçmiş?

Bugünlük, Ermeni ve Süryanilerin soykırımı uğradığı 1915 olayları için kavga etmeyeceğim. Cumhuriyet dönemine odaklanacağım.

1925’te Diyarbakır’daki İstiklal Mahkemesi’nde Şeyh Sait ve destekçisi olduğu iddiası ile **asılan 46 Kürt?**

1936 beyannamesine göre, sonradan edindikleri malvarlıkları ellerinden alınan, ve hâlâ bugün tam olarak iade edilmemiş **Rum, Ermeni ve Yahudi vakıfları?**

Uçaktan atılan bombalarla Kürtlere ve Zazalara yapılan katliam: **1938 Dersim’i?**

Romanyalı Yahudi ve Romanları taşıdığı için Türkiye’ye sığınması kabul edilmeyerek, 24 Şubat **1942’de** Silivri açıklarında batırılan **Struma gemisinin 769 yolcusu?**

11 Kasım **1942’de** sadece Hristiyan ve Yahudi azınlıklar ile Dönmelere uygulanan ve ödeyemeyenlerin genç/yaşlı hasta/sağlıklı bakmaksızın Erzurum Aşkale’de ağır işlerde çalıştırmaya mecbur eden **Varlık Vergisi?**

Devletin tezgâhladığı ve büyük kentlerde azınlık mallarının, dükkânlarının, mezarlıklarının tarumar edildiği, Hristiyan ve Yahudi azınlıkların şahsen hırpalandığı, **1955, 6-7 Eylül olayları?** (Üstelik saldırıların faili olarak, başta Aziz Nesin, Kemal Tahir, Asım Bezirci gibi 47 Türkiyeli sosyalist yargılanmıştı!)

Ecdadı yüzlerce yıldır burada yaşamış, kendi burada doğup-büyümüş, ama hasbelkader, Türk pasaportu olmayan **Rumların 1964'te zorla Yunanistan'a sürgün edilişi?**

Roman ve Sintilerin her dönem gördüğü, aşağılayıcı-ırkçı muamele, iş verilmemesi, polis tarafından **"potasiyel suçlu" olarak görülmesi?**

12 Eylül **1980'**den sonra çıkartılan, **Kürtçe konuşulmasını ve yazılmasını yasaklayan 2932 sayılı yasa?**

Malatya'da 18 Nisan **2007'**de Zirve Yayınevi'nde **boğazları kesilerek öldürülen Hristiyanlar, Tilman E. Geske, Necati Aydın ve Uğur Yüksel?**

2007'de gazeteci-yazar **Hrant Dink'in**, devletin ahtapot kolları tarafından tezgâhlandığı çok açık bir **ırkçı cinayet** ile, askerliğini yapan **Sevag Balıkcı'nın** "doldur-boşalt yapan" asker arkadaşı tarafından soykırımı anma günü, 24 Nisan'da (**2011**) Batman'ın Gümüşgörgü karakolunda **öldürülmesi?**

Müslüman Diyanet İşleri'nin, **cemevlerini** hâlâ (2013'te!) Sünnilerden ayrı bir Alevi ibadet mekânı olduğunu kabul etmemesi ve asimilasyon çabalarını yumuşaktan sert, çok çeşitli boyutlarda devam ettirmesi?

Bütün bunları ve diğer anamadıklarımı, **Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin, toplumunun ve bireylerinin ırkçılığını** açıklama dışı tutarak nasıl açıklayacağız?

Nelere dayanarak "Türkiye'de ırkçılık yoktur" diyeceğiz?

Beklettim, kusura bakmayın. Haydi gidelim.

semrasomersan@gmx.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İrkçılık termometresi

Semra Somersan 12.02.2013

Niye biri böyle bir şey icat etmemiş? Çok faydalı olurdu bence.

Birbirimizle ve "dışarıdakilerle", **"vardır-yoktur"** çekişmesi yapacağımıza, termometreyi uydulara, ülkelerin başkentini odak alacak şekilde yerleştirir, en küçük mezradan en büyük kentlere, haritasının her yerindeki durumu gösterecek şekilde gerekli elektronik ayarları yapar, gündelik rapor alırdık:

» [İstanbul, 19 Ocak 2007- Kent yanıyor; ortalama 42 derece. Hrant Dink katledildi.]

» [Türkiye, 21 Mart 2012- ortalama 36 derece: Kürtlerin Newroz bayramı ülke çapında olaysız kutlandı.]

» [Kadıköy, Şubat 2013- ortalama 36 derece: *Taraf* gazetesi Türkiye'yi barıştırmaya, bunun için ülkenin farklı kesimlerini biraraya getirmeye çabalıyor.]

Üstelik böylece kentler, hatta ülkeler arası bilimsel karşılaştırmalar yapmak mümkün olur, "Yunanistan, siz bizden daha ırkçınız." "Hayır, Türkiye esas ırkçı sensin, 2012 ortalamana bak" dediğinde, söz düellosu, bağırış çağırışlarla devam edeceğine, bilimsel göstergeye başvurulduğu için akan sular dururdu.

Bugüne kadar kimse yapmaya çalışmamış; benim elektronik mühendisliğim ise bilgisayarımı ve çeşitli cep telefonlarını kurcalamakla sınırlı maalesef.

Oysa, şaka bir yana, **sosyolojik olarak, ırkçılık "ya hep- ya hiç" şeklinde değerlendirilecek bir olgu değil.**

"Vardır-yoktur" tartışması abes

Özel durumları bunun dışında tutalım şimdilik; yani 1933-45 Almanya'sı veya 1945-90 Güney Afrika Cumhuriyeti gibi, devletin, özel olarak hazırlanmış ırkçı yasalar ve kurumlar ile diğer ırkçı yapılar üstünde yükselmesi gibi..

Veya anayasasına göre, Müslüman bir devlet, ama nüfusunun etnik yapısının üçte birinden fazlasını Çinliler ile başka Doğu Asyalıların oluşturduğu, yaklaşık 29 milyon insanın, yaşadığı ve her bireyin yasal "vatandaş" olamadığı Malezya'daki gibi.

Yani "vardır-yoktur" tartışması, böyle istisnalar dışında, genellikle, abes. Irkçılık tohumları veya kök hücrelerini hemen her yerde bulmak mümkün.

Belki ırkçılık, güçlü cinsel libidolara eşlik edecek şekilde, ölüm içgüdüğü ile beraber, Freud'un kurguladığı bir şekilde bilinçaltılarında, pusuda yatıyor.

Açığa çıkışı ise, genellikle, uyarılmaya, ya da provoke olmaya bakıyor: Ekonominin durumuna, ülkedeki olaylara, siyasi gidişata, hatta dünyadaki genel siyasi-ekonomik konjonktüre göre, kimi zaman ağır ağır kalkışa geçiyor, ama, akabinde, alevler saçarak meydana çıkıveriyor.. [2 Temmuz 1993'te Alevileri, ve onları destekleyen yazar-çizerleri yakmaya kadar varan, 37 kişinin öldürülmesi ile sonuçlanan Sivas olayları gibi..]

Kimi zaman ise, bahar geliyor, ama o kış uykusundan uyanamıyor. (Oh ne ala!)

Irkçılık rüzgârlarının genellikle dönemsel olduğu iddia edilebilir sanırım...

Bunun için de en doğrusu, ırkçılığı ekonomik göstergeler gibi yükselen- alçalan, zirveye çıkan- sonra yavaş aşağı inen ve/ya düz çizgi hâlinde, alttan alta devam etmekte olan trendler şeklinde ifade etmek; ve uyarıcı-provoke edici öncül olgular ile birlikte, ırkçı olayın kendisini de grafiğin alt kısımlarına tek tek not etmek gerekiyor.

Bir önemli nokta daha var: Bazen kurunun yanında yaş da yanabiliyor ama, dünyanın hemen hiçbir yerinde ırkçılık bütün farklı topluluklara aynı anda yönelmiyor; belli grupları hedef olarak seçiyor. Buna da önümüzdeki haftalarda değineceğim.

semrasomersan@gmx.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İrkçılığı anlamaya çalışmak

Semra Somersan 19.02.2013

Fransız sosyolog **Michel Wieviorka** ırkçılığı anlamaya çalışırken “**Avrupa ülkelerinde 1990’lardaki ırkçı olayların ortak bir yönü var mı**” diye merak etmiş. (*Racism in Europe*, 1994)

Bir yanda Avrupa’nın bütünleşmesi, yani Avrupa Birliği’nin kuruluşu, öte yanda ırkçılığın yükselişi. Bu ikisi nasıl birlikte gelişiyor?

Tekil olaylara bakmış, ama, daha kavramsal bir düzeye çıkabilmek, bunların özündeki ortaklığı açığa çıkarmak üzere bakışını genişlettiğinde şunları keşfetmiş:

İrkçılık- modernite ilişkisi

İrkçılığı, moderniteden ayırmaya imkân yok, çünkü modernite Avrupalı kökenlerden ve onun hâlihazırdaki krizinden ortaya çıktı. Hem bir dizi ideoloji ve bilimsel doktrin, hem de şiddetin, aşağılamanın, ayrımcılığın açık somut göstergeleri, Rönesans sonrası Avrupa’daki büyük değişim çerçevesinde hız kazandı. Ancak bu, modern zamanlarda çok büyük göçler, ticari ilişkilerin gelişmesi, Batı toplumunun endüstrileşmesi ve sömürgeleşme ile birlikte daha da gelişti.

Ne var ki, modernite ile ilişkisinde, ırkçılık tek bir mantığa indirgenemez; hatta bazen birbirinden o kadar farklı süreçlere eşlik eder ki, ırkçılıkları çoğul olarak tartışmak gerektiği bile iddia edilir. Bu da kötü tartışma kurallarının konmasına neden olur.

Oysa, antisemitizm dahil, ırkçılığın değişik biçimlerinin teoride yerini bulacağı, ama, aynı zamanda antropolojik, hatta sosyolojik bütünselliğini ortaya koyacak bütünleşmiş, küresel bir argüman kurgulamak mümkün, Wieviorka’ya göre.

Ben de ondan esinlenerek Türkiye’ye bakmak istedim. Ama bu sadece bir ilk giriş ve naif bakış, o kadar. Kaldı ki bunu bu gazetede yapan benden çok daha bilgili ve değerli insanlar var.

Türkiye’deki büyük çelişkiler- uzlaşmazlıklar neler, ırkçılık bağlamında bunlar nasıl yorumlanabilir?

Bir yandan müthiş ihtiraslı, dünyanın en ileri liginde sayılmak isteyen; ekonomisi (şu veya bu nedenlerle) diğer ülkelere göre daha iyi durumda görünen, (Şanghay tehditlerine rağmen) Avrupa Birliği’ne girmek için, (bence) her şeye rağmen hâlâ iddialı bir ülke.

Öte yanda sızlayan kanayan içi yaralar: Gündelik yemeğini sağlayamayan aç insanlar, askerde, göz göre, iç-savaş haricinde öldürülen askerler, Kürt militanlara karşı açılmış savaş, Alevilerin çeşitli şekillerde, alttan alta sürekli taciz edilmesi, Ermenilere karşı anlaşılamayan saldırılar, yoksul semtleri derdest ederken yerleşik orta sınıf semtlerini de altüst eden kentsel uygulamalar, gençlerin hayatını karartan yargılamalar, Pınar Selek gibi değerli bir sosyologa açılmış, 14 yıldır sürdürülen anlaşılmaz “savaş”, Hrant Dink’in devlet kökenli olduğu artık kesin gibi katillerinin yargılanamaması.

Bir yanda “**barış getirecek**” diye, soluk soluğa AK Parti’nin peşinden koşturan insanlar, gazeteler, öte yanda yargılanmaları bitmeden, “**Büyük Barış**” ile neredeyse affa uğrayacak en üst düzey, çeşitli darbe planlayıcısı

mahkûmlar... 12 Eylül Askerî Cuntası yargılanmadan kapanacak bir dönem... Anayasası değişmeden başkanlık rejimine geçiş...

Ve özgürce tartışılmadığı için keskinliği dönüşmeyecek, evrilemeyecek iç çatışmalar: (İleride bu bağlamlarda ırkçılığı anlamaya çalışacağım. Bu sadece bir ön hazırlık.)

- Kemalist moderniteye karşı İslami modernite;
- Kemalist ideolojinin tek-ulus, tek-ülküsüne karşı çoğulcu, mozaik Türkiye;
- İslamiyet'ten apayrı bir din olduğu kabul edilemeyen Alevilik;
- İslami inanç içi çatışmalar (gelenekselci- yenilikçi- modern/ post-modern vs.):
- T.C. hukuku ve haksızlıklara uğramaya devam eden, bürokrasiye, üniversitede akademik kadrolara giremeyen, malları da hâlâ, tam olarak geri verilmeyen Lozan azınlıkları;
- Asker Türkiye'ye karşı sivil Türkiye;
- Belediyelere karşı kentli hakları;
- Hâlâ yüzleşilememiş 1915 tehcir ve soykırımı;
- Hukuka karşı cezaevlerindeki suçsuz insanlar;
- Ortalama gelirin 10 bin doların üstünde olduğunu iddia eden hükümetin gözardı ettiği müthiş yoksulluk;
- Demokrasi iddialarına karşın otoriter bir yönetim;
- Özgür medya iddiasına karşın hükümet kontrolündeki basın.

semrasomersan@gmx.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Git Sevim git

Semra Somersan 26.02.2013

 Git Sevim git **Sevil** ile **Pınar**: TC mahkemelerinin iki üniversiteli genç kadına verdiği ceza...

Vazgeç, saçmalığı anlamaya çalışma. Onlara bir çıkış yolu bul, çok meraklı isen. Belki, bu arada, kendine de.

Anlamak, yani mantıkla, vicdanla, kabul etmek vazgeç; sadece **“Ne olmuş. Niye olmuş? Nasıl bitmiş?”**

Sonra da Devlet'in çok çeşitli hastalıklarından bu bulaşıcı hastalığının tedavisi mümkün mü? Uzun vadeli derdim...

Kanser gibi midir, yoksa MS ve ALS gibi mi? Sara gibi en beklenmedik zamanlarda gelir, insanı yerlerde çırpındırır, sonra da gider mi? İlacı var mıdır? AIDS'e çok iyi gelen kokteyllerin buna da bir yararı olur mu? Kemoterapi ile düzelir mi? Ömrünü yatakta mı geçirecek, hayata aynen böyle devam mı edecek?

Devlet bu.

Doktoruma götürsem? İhtisas sahibi doktorum. Devlet ise, sıfır uzman, ama, her dalda iddialı. Hasbelkader, bilgili doktorumun yanında komplekse kapılır, dilinden anlamaya çabalar da, sağaltılabilir mi?

Pınar'a 30 kucak dolusu özlem

Sevil, Fransa doğumlu ve Fransız vatandaşı. Lyon Üniversitesi'nden, Erasmus Değişim Programı ile Eskişehir'e gelmiş; ana-baba memleketini görmeye.

9 Mayıs 2012'de, Eskişehir E. Md. Terörle Mücadele Şubesi ekiplerinin DHKP-C operasyonunda, **"terör propagandası yapmak ve örgüt adına suç işlemek"** iddiasıyla gözaltına alınmış. Üç ay sonra tahliye edilmiş, neyse ki.

Ardından dosyası Bursa'da özel yetkili mahkemeye gönderilmiş ve bu ay (şubat) ortasında, gıyabında yargılandığı duruşmada **beş yıl iki ay 15 gün hapis cezası** almış. Ama, bu arada, "dışarı çıkış yasağı" beş bin avro kefalet karşılığı kaldırılmış.

Geçen perşembe günü de **"memleketi"** Lyon'a döndü.

Daha da gelmez artık Türkiye'ye. Lyon'dan çıkar, sonrasında, Strasbourg'a gider. **Pınar'**ı bulur. Bu işler belli olmaz ama, arkadaşlık edeceklerini, tartışacaklarını, akıllı çözümler üretebileceklerini düşünüyorum.

Doktora yaptığı üniversite Pınar'ı baş tacı etti, onu sonuna kadar koruyacaklarına söz verdi. Pınar, 17 şubat pazar günü akşamı Fransız televizyonunda konuştu. Değer bilmez anavatani değil, doktora öğrencisi olduğu Fransız Üniversitesi onu kucakladı.

Git Sevim git.

Seni tanımak isterdim. Tanıyamadım. Üzgünüm. Eskişehir'e duruşmana gelmek, seninle dayanışmak isterdim. Beceremedim.

Burada gençlere özgürlüğü tattırmak istemiyorlar. Tepende Demokles'in kılıcı sallanıp duracak. Bir mahkeme, bir mahkeme daha... İşte Pınar!

Türkiye'de gençleri yaşatmıyor, süründürüyorlar. Ailen Fransa'da olmasa, alıp seni de tıkacaklar bir hapishaneye, belki yıllarca.

Söylemişsin zaten, demişsin ki **“Bizi baskılarla yıldürmak istiyorlar... asıl terörist onlardır, biz terörist değiliz”**.

Yazık. Kayıp bizim. Benim kaybım. Seni tanıyamadan, seninle konuşmadan, dertleşmeden, yaşadıklarını paylaşmadan kayıp gitmişsin.

Belki 20 yıl, belki 30 yıl sonra, kimbilir ne olur buralarda, belki yollar açılır, belki hapishaneler kapanır. Çocukların gelir, buradaki gençlerle tanışır- konuşur, senin tadamadığın özgürlüğü onlar tadar.

Pınar’a yirmi beş- otuz kucak dolusu özlemimi teslim etmeyi sakın unutma. Sıkı dursun. İkinizi de bağırma basacağım bir gün; ben olmasam, çocuklarımız.

Gönlüm sizinle. Yolunuz açık olsun.

semrasomersan@gmx.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘Eyvah İslamcılar’

Semra Somersan 26.03.2013

Başbakan son haftalarda yaptığı bir konuşmada, İslam korkusunu Siyonizm ile eş tutuyor ve bu, hiç de hoş olmuyor, tabii ki.

Öte yandan Kemalist-modernist bir Türkiyeli iseniz bile, sizin de, öyle olmayan benim de “görmem” lazım. Bu, dünyaya yayılmakta olan bulaşıcı bir hastalık...

Özellikle Avrupa’da, epey geçmiş yüzyılların **“Türkler geliyor”** korkusu yerini **“Eyvah, İslamcılar aramızdaymış”** endişesine bırakmış durumda.

O hâlde ya İslam’ı yok etmek, ya Müslümanların göçünü yasaklamak, ya da muhtemel terörünü ayıklayıp süzmek gerekir bu anlayışa göre.

Birincisini tercih edenler bile var.

1992’de, Almanya’da, Mölln’de Türkiyelilerin yaşadığı iki binanın kundaklanıp üç kişinin ölmesi, 1993’te Solingen’de beş kişinin, 2008’de Ludwighafen’de dokuz Türkiyeli’nin ölümü ile sonuçlanan ırkçı katliamlar oldu.

Son olarak da, 2000 ile 2006 yılları arasında, Zwickau neo-Nazi hücresinin yaptığı belirtilen, ama, Alman gizli servisinin de karışmış olabileceği, Almanya’nın değişik kentlerinde sekiz Türk ve bir Yunanlı’nın öldürülmesi.

Ama ırkçılık yapacaksan etnik temizlik olarak değil, çaktırmadan, fark edilmeden yapmalısın ki fark edilmesin. Ne de olsa hiç kimse **“ırkçı”** olarak tanınmak istemez.

Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı (FRA) Müslüman kişi ile kurumlara (camiler ve kültür merkezleri) seyrek olarak saldırıldığı, ama, basında, sık sık, sözle taciz edildikleri, yanısıra Müslüman örgütlere elektronik posta veya telefonla hakaret edildiğini belirtiyor (“Racist Violence in Europe”, European Network Against Racism, ENAR, Brüksel, Open Society Foundations, 2011, s. 22)

Özellikle Müslüman kadınlar veya Müslüman/Arap kökenli olduğu görünümlerinden algılanabilecek kişiler hedef alınıyormuş.

ENAR raporunun yazarı, sosyolog **Paul Iganski** şöyle diyor: **“Müslümanların, 9/11’i izleyen günlerden kalma binlerce hikâyesi var: kabalık, duyarsızlık, daha da beteri, bunların meslektaşlar, iş ortakları, komşular ve ayrıca, otobüslerde, trenlerde, dükkânlarda, tamamen yabancı kişilerce yapılması.”**

2008’de, on dört AB ülkesinde yapılan bir araştırmada, görüşülen Müslümanlardan yüzde 11’i, suç sayılabilecek ırkçı saldırılara, şahsen, uğradığını belirtmiş. (Iganski, s.22)

Sonuç: Müslümanlar diken üstünde oturuyor; sadece Avrupa ülkelerinde de değil; tabii ki, ABD’de ve hatta korkunun yayıldığı, Japonya, Hindistan gibi diğer merkezden uzak ülkelerde de.

Korkunun miladı olarak 11 Eylül 2001’de, El Kaide’nin, New York kentinde iki yolcu uçağı ile DTÖ’nün İkiz Kuleler’ini hedef alarak yıkması gösteriliyor.

Ama Almanya’da, 1990’lardan bu yana görülen cinayet ve yangınlar, İslamofobi’nin, hiç olmazsa orada, daha önce başladığını ortaya koyuyor.

Sosyolog **Michel Wieviorka**, Fransa’da da, mesela, ırkçılığı başlatan korkuyu, 1991’e, yaklaşık beş milyon Arap kökenli Müslüman’ın yaşadığı 65 milyonluk ülkenin, ABD’nin yanında, Körfez Savaşı’nda yer almaya karar verdiği günlere götürüyor.

Dış görünüşünden Müslüman sanılan kişileri, polisin durdurup araması; banliyölerde, ortaokul çocuklarının toplu olarak müze ve tiyatrolara gitmesinin yasaklanması gibi kararları örnek vererek **“ülkenin dış politikası içeride ırkçılığı körükledi”** diyor. (“The return of racism”, *Evil*, Polity Press, 2012, s. 79).

Verdiği diğer örnek Türkiye’de de epey konuşuldu: okullarda, dinin dış sembollerinin yasaklanması (2004 Mart). **“Tabii”** diyor, **“esas amaç genç Müslüman kadınların başörtüsü takmasını engellemektir”**. (s.78)

Bazı kaynaklar İslam coğrafyasından epey uzakta, yüz bin kadar Müslüman’ın yaşadığı, yüz yirmi sekiz milyon nüfuslu Japonya’da da hükümetin, Müslümanlardan epey tedirgin olduğunu belirtiyor.

Japon Kadınlar Üniversitesi’nden (JWU) Ortadoğu/İsrail tarihçisi Prof. **Akira Usuki**, **“halk değil, ama Japon polisi ve kurumlarında islamofobi yaygın. Polis, Müslümanları yakından izliyor, oysa hükümetin böyle bir bilgiye ihtiyacı olacağını pek sanmıyorum”** diyor. (www.islamophobiaatoday.com/2011/02/11)

Avrupa’da, son yıllarda Müslümanlara karşı ırkçılığın muhasebesi yapılırsa, yüzeyde görünen temel itici gücün korku olduğu söylenebilir belki.

Öte yandan 1990’larda, 9/11 ufukta yok. Savaşı başlatan da Batı. O dönemde ırkçılığı dürtten ne? Saldırıya, saldırı ile karşılık verilebileceği endişesi mi?

Sonuç olarak her tür insan/ etni/ din korkusu ırkçılık ile mi sonuçlanır?

Ama, insanlar, halklar kendilerini güçlü ve üstün sandıklarında da ırkçılık yapıyor.

İşte öyle görünüyor ki, kendini üstte de görsen, altta da, ırkçılık yapmamak özel çaba ve eğitim gerektiriyor.

Peki, aynı mekânda yaşayan, eğitim- siyasi- ekonomik- hukuki ve nüfusça, her açıdan eşitler arasında da ırkçılık olaylarına rastlanır mı? Nasıl ve neden?

*

NOT: (Üç hafta önceki yazımda yaptığım isim yanlışlığı için özür dilerim. Öğrencinin ismini bazı yerlerde “Sevim” olarak yazmışım. Sevim Sevimli, Sevil’in annesi. Öğrencinin adı ise Sevil Sevimli olacak. Kendilerinden ve okuyucudan özür dilerim.)

semrasomersan@gmx.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Er Sevag Balıkçı için

Semra Somersan 02.04.2013

 Er Sevag Balıkçı için Geçen hafta sonuçlanan iki dava:

İbrahim Tatlıses’i 14 Mart 2011’de öldürmeye azmettiren **Abdullah Uçmak**, İstanbul 17. Ağır Ceza Mahkemesi’nden **kırk bin TL para cezasının** yanısıra **otuz altı buçuk yıl**, tetikçisi **Ersin Altun** da, **30 yıl hapis cezası** aldı.

Batman’ın Kozluk ilçesine bağlı bir karakolda görev yapan er **Sevag Şahin Balıkçı**’nın katiline ise, Diyarbakır Askerî Mahkemesi, **dört yıl beş ay ceza** verdi.

Cinayet, Ermenilerin Paskalyası ve İstanbul’dan tehcirin 96. yıldönümü, 24 Nisan 2011’de işlenmişti. Cezasının bir yılını yatan **Kıvanç Ağaoğlu**, iki yıl sonra hapisten çıkıp hayata karışacak. Sevag’ın ailesi hariç, kimse, ismini bile hatırlamayacak.

Ama askerî mahkemenin kararında, katilin **“kaza”** gerekçesi ile aldığı cezanın yetersizliğinden daha da vahim konular olduğu ortaya çıktı.

AGOS gazetesinden **Robert Koptaş** ve **Pakrat Estukyan**’ın Açık Radyo’da (94.9 FM) 30 Mart 2013 Cumartesi sabahı yaptığı programda, ailenin avukatı **İsmail Cem Halavut**, askerî mahkeme sürecinde, delillerin ortaya çıkmasının engellendiğini, süreci bilen- gören- izleyen erlerin mahkeme önünde tam tanıklık yapmasına bazı güçlerin mani olduğunu, ifadelerinin etki altında alındığını söyledi.

Yetmiş kişilik karakolda, olay öncesi gün ve aylarda, er Sevag Balıkçı’ya karşı gelişen ırkçı söylemin, ayrımcılığın, dava sürecinde açığa çıkmasına izin verilmemiş, bir askerî görevlinin savurduğu **“Ermenistan Türkiye’ye savaş açarsa seni bir kurşunla vururum”** tehdidi gündeme bile gelmemişti.

Er Sevag ise, nişanlısı ile yaptığı telefon görüşmelerinde yaşadıklarından söz ederek korku ve endişelerini açıkça dile getirmiş. Hatta, öldürülebileceğini söyleyince nişanlısı **“bu duygusunun ne kadar yanlış olduğunu, şerefli Türk Ordusu’nda askerlik görevi yaptığını”** hatırlatarak korkusunun anlamsızlığına onu ikna etmeye çalışmış.

Er Sevag’ın ölümünün, zorunlu askerlik sürecindeki ilk şüpheli ölüm olmadığını davanın bitmesinden sonra yaptığı basın toplantısında kaydeden Mazlum-Der Diyarbakır Şube Başkanı Av. **Abdurrahim Ay**, “Ancak Sevag’ın Ermeni olması, daha önce meydana gelen benzer olayların kurbanlarının çoğunun Kürt olması ve

olayların kaza olmadığının ortaya çıkmış olması, dikkatleri vahim bir gerçeğe çevirmiştir. Bu vahim gerçek, insanların bu ülke için zorunlu bir görevi ifa ederken dahi, mensup oldukları ırk ve dinleri nedeniyle ayrımcılığa uğraması ve uğranılan bu ayrımcılığın insanların ölümüne sebebiyet vermesidir” dedi. (www.agos.com.tr, 27 Mart 2013)

Bu gerçeklik karşısında mahkemenin, hassasiyetleri gözönünde tutarak adil bir yargılama yapması ve olayı en ince ayrıntısına kadar aydınlatması gerektiğini belirten Ay, geçen hafta verilen karar ile bu beklentilerin karşılanmadığını söyledi. (www.agos.com.tr, 27 Mart 2013)

Samatya’daki yaşlı kadınları öldürme olaylarının da, tamamen psikolojisi bozuk bir Ermeni tarafından gerçekleştirildiğine inanmak zor. DurDe girişiminden **Cengiz Alğan**’ın Radikal blog’daki yazısında belirttiği gibi “Eldeki zanlı, en fazla çorap söküğünün ucu olabilir” (16 Mart 2013). Hâlihazırdaki polis araştırmasının derinleştirilmesi için de sivil toplum katkısı şart görünüyor.

Eğer bu ülkede “**çaktırmadan**”, derin suların dibinden, Ermeni ve Kürtlere karşı ırkçılık ve hele ki, bireysel boyutlarda da olsa bir tehcir-soykırım devam ediyor, sorumlular da, hâlâ, devlet/ askeriye/ polis tarafından korunuyorsa, tüm iyi niyetli barış süreçleri nafi edirdir.

semrasomersan@gmx.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Batı kaygısı/ İslamcı korkusu

Semra Somersan 09.04.2013

Karşılıklı tedirginlik sonucu psiko-politik mevzilenme.

Batılılar Müslümanlardan korkuyor; Müslümanların azımsanamayacak bir kısmı da, farklı bir şekilde belki, ama, geçmiş dört yüz yılın Batı sömürgeciliğinden, Batı’nın, teknolojiye sanata, ekonomi-politikten askerî güce, her alanda dünyaya (hatta uzaya da) egemen olmasından rahatsız.

Bununla yetinmek istemediğini, yetinmeyeceğini, daha da fazlasına sahip çıkmaya niyetli, ihtirasının da sonsuz olduğunu görüyor.

Kaygı/öfke Müslümanlara özgü değil.

Dünyanın hemen her yerinde, sömürgecilik tarihi olan çok çeşitli yerli halklar arasında, Avustralya ve Katolik Güney Amerika’da, türlü yerel dinlerin yanısıra Hristiyan ve Müslümanların yaşadığı Afrika ülkelerinde de var, çeşitli Budizmlerin egemen olduğu Hindistan, Çin, Tayland, Laos, Burma, Vietnam ve Korelerde de.

Üç kıtadaki ülkelerin büyük bir kısmı İngiliz- Fransız- İspanyol- Portekiz veya Hollanda sömürgesi olarak uzun yıllar geçirmiş. Hâlâ da ticari ilişkilerinin önemli bir kısmını eski sömürgecisi ile sürdürüyor.

Ama bugün Batı’ya en keskin, en belirgin karşı çıkış, çoğunluğun Müslüman olduğu yerlerde görülüyor.

Son 22 yılda ABD önderliğindeki bazı Batılı ülkelerin yıllar süren iki Irak (1991 + 2003-2011) ve bir Afganistan seferinin (2001-2013) ardından, bu, pek de tuhaf olmasa gerek.

Saddam'ı dürtükleyerek İran'a savaş açmasına (1980-1988) önyak olan ABD, ardından iki kere Irak'a saldırdı. İkincisinde işgal etti. Taa bu günlere kadar.

Usame bin Ladin ve El Kaide peşinde Afganistan'a ulaşarak savaş mekanizmasını ayaklandırdı. Afganistan'ı işgal ve perişan edip, suçlu-suçsuz birçok insanı öldürerek aklınca El Kaide ile Taliban'a ders verdi.

Şimdilerde de her şeyi "yerli yerine" oturttu, Afganistan'dan çıkarken, biraz da İsrail'in baskısı ve onunla birlikte nükleer ve kimyasal silah geliştirdiğini iddia ettiği İran'a saldırmayı düşünüyor (Barack Başkan'ın 20-23 mart arası İsrail gezisi kötümserlik dozumu yükseltti).

9/11'in hemen ardından, 12 Eylül 2001'de, İsveçli- Amerikalı, sosyolog **Saskia Sassen**, *Guardian* gazetesine yazdığı yazıda, uçakların İkiz Kuleler'e girmesini **"Küresel Güney'den Küresel Kuzey'e bir mesaj"** olarak algılamak gerektiğini yazmıştı. Şöyle diyordu: **"Dünkü saldırı kendi barış ve zenginliğimizin arkasında daha fazla saklanamayacağımızı gösterdi... Saldırı bir tür dil: ezilenler, mağdurlar şimdiye kadar bize ulaşmak için çok çeşitli diller kullandı ama anlamı tercüme edemediler. Şimdi bir ufak azınlık, tercüme gerektirmeyen bir dil ile konuşmak üzere sorumluluk aldı."**

İki-üç yıl önce, İstanbul'da bir konferansta ona rastladığımda yazısını çok beğendiğimi söylemişim. Yanıtı: **"ABD'de ise birçok tanıdık, hatta kimi akademisyenler beni vatan haini olarak niteledi ve çok yanlış buldu"** dedi.

ABD, bir yandan DTÖ İkiz Kuleleri'nin yıkılması, üç bin kişinin ölmesinin intikamını alır, diğer yandan da aklınca **"İslami terör"**ü durdurmak isterken, kendine, savaş istemeyen, ama, öfkeli- Müslüman halkların yanısıra, bilenmiş, gözüpek dindar militanlar da yarattı.

Sonuç: Sadece Batılılar değil, Müslümanlar da diken üstünde oturuyor; yalnızca Avrupa ülkelerinde de değil; tabii ki, ABD'de ve hatta karşılıklı tedirginliğin yayıldığı Japonya gibi diğer merkezden fiziki olarak uzak ülkelerde de.

Ve doğal olarak Ortadoğu'da.. **üçüncü- dördüncü bir saldırı/ savaş is-te-mi-yoruz!**

İnternette **Almaz Sandy** imzalı bir yazı okudum. (**"Islamophobia"**, *politikaakademisi.org*, 13 Şubat 2013)

Yazar, sosyologlara dayanarak, Almanya'da, en aydın, en refah içinde yaşayanlardan devlet yardımına muhtaç olanlara kadar, toplumun her kesiminde, İslamofobinin yaygın olduğunu söylüyor. Bunun sadece Almanya değil, Kuzey ve Doğu Avrupa ülkeleri için de geçerli olduğunu vurguluyor.

Ve şöyle bir yorum yapıyor: **"...Avrupa'nın tarihî hafızasını İslamofobi güdülendirdi. Çok yakın zamanlara kadar yabancılara karşı hoşgörü, Avrupa öncelikler sisteminin bir parçası değildi. Sonuç olarak züppelikleri, Avrupalılara zalim bir şaka yaptı. Önce, cesurca dünyayı fethettiler, şimdi de, affınıza sığınarak bağışlanmak istiyorlar."**

semrasomersan@gmx.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Renklerden göçmenlere ırkçılık

Batı'da ırkçılık, geçmişte deri rengi ve saç şekline yönelmişti. Buralarda ise, en azından, Osmanlı'nın işgal ettiği ülkelerden zorla getirdiği insanlara karşı, çeşitli şekil ve boyutlarda gündelik hayatta ırkçılık/ ayrımcılık mutlaka vardı. (Türkiye'de bugün yaşayanlar bilmesede...)

Ama ayrıca, Osmanlı toprakları içinde yaşayan ve Müslüman olmayan, Hristiyan ve Musevilere (Ehl-i kitap olanlara) yapılan, o dönem meşru, şimdiki zamanlarda sosyolojide **"kurumsal ayrımcılık"** veya sosyolog **Michel Wieviorka'nın "siyasi ırkçılık"** olarak andığı olgu kitaplara bile geçti.

Bunlar yüzyıllar içinde değişse de, kısaca özetlenebilir. **Bilal Eryılmaz'ın Osmanlı Devletinde Gayrimüslim Tebaanın Yönetimi** kitabında (1990) *"Gayrimüslim milletlerin en önemli yükümlülüğü, cizye adında bir vergi ile, sosyal ve siyaset alanında bazı yasaklara uymalarıydı"* deniyor. (s.44-45)

"Kılık kıyafette Müslümanlara benzememek, ata binmemek, lüks giysiler kullanmamak, kaldırımdan yürümek gibi gayrimüslimlerle ilgili kurallar, onların toplumsal statü ve dinî inanç bakımından Müslümanlardan aşağı bir mevkide olduklarını sürekli olarak hissettirmek amacıyla koyulmuştur." (s.48)

Osmanlıca bilmediğim için, kurumsal yapı dışında, gündelik hayattaki kimi ayrımcı/ırkçı söylem ve pratikleri ancak ikinci elden öğrenebilirim. (Şimdiki gençler şanslı, isterlerse üniversitede Osmanlıca dersi alabiliyorlar artık.)

İnsan türü içinde **"ayrı ırklar olmadığı"** bilimsel olarak kesinleşip insanlığın, hiç olmazsa bir kısmı da, buna, olabildiğince ikna olunca, oklar, ulusları oluşturan etnilere ve sınıfsal yapılara yöneldi.

Şimdilerde, ırkçılık, genellikle milliyetçilik (ulusalcılık) ile bağlantılı olarak ortaya çıkıyor. Ama Fransız sosyolog **Étienne Balibar**'ın dediği gibi işçiler, hem ırkçılık yapan özne, hem de ırkçılığın gözde ve ayrıcalıklı nesnesi (yani hedefi) olmaktan geri kalmıyor. Kaldı ki her tür sınıfsal ırkçılık inceleme konusu olmak zorunda.

Köyden kente, nispeten **"yeni"** gelenleri de bu arayışa katmak gerekir. Türkiyeli sosyologların katkısı olabilecek bir konu bence; köylülere karşı o kadar çok ve çeşitli klişe ve ayrımcılık örnekleri var ki. Sokakta yere tüküren, ya da seni itip geçen birine, mesela, **"Köylü müsün?"**, **"Köylü!"** atıfları küfür yerine kullanılabilir.

Öte yandan bugünler, cinsiyetçiliğin her türünden (Kadınlar ve LGBTler'e karşı) yaşçılığa (çocuklar, gençler ve yaşlılara karşı), dincilikten (ehl-i kitap olmayan ya da, Ezidiler, Zerdüşter, Aleviler gibi farklı inançları olanlara), dilciliğe (T.C. Devleti'nin **"Kürtçe bir dil değildir"** yargısını ve ancak 1991'de iptal edilen 2932 sayılı yasayı hatırlayın!), hatta belli bir ülke ve/ya kentte doğup büyümüş olmanın, bazen de hemşehriliğin insana fark etmeden özümsettiği **"üstünlükler"**, dolayısı ile tipler, klişeler, ayrımcılık ve ırkçılıklar da gözlemek mümkün.

Geçmişte de vardı mutlaka; ama bunları ancak yeni zamanlarda **"görüp"** isimlendirebiliyoruz. Göremediğimiz, henüz anlayamadığımız kimbilir neler var?

Son 20-30 yıldır ülkeler-arası meşru/ gayrimeşru göçün yanısıra her tür akış (ticaretten finansa, sanattan iletişime) öyle hızlandı, sayılar da bir o kadar arttı ki, bugün, hangi nedenlerle olursa olsun, özellikle göç etmeye mecbur kalmış insanlara karşı çok daha geniş bir ırkçılık yelpazesi gözlemek mümkün.

Sermaye, şirketler ve insanlar ile birlikte, ırkçılığın da ulus-sınırlarını, kıtaları, hatta okyanusları aştığı, kimbilir belki Antarktika'ya bile bulaştığı abartmadan savunulabilir.

Hayvanlara karşı soykırım deseniz, buna karşılık, çok açık yapılabilir; her duyduğumda isyan ediyorum!

Sonra da **Avaaz.org** veya **Greenpeace**'in veya **Change.org**'un veya bir insanın, fil ve gergedanların boynuzları, köpekbalıklarının yüzgeçleri için öldürülmesi veya balina avının yasaklanması veya kurban edilecek hayvanların canlarının acıtılmaması için yolladığı onlarca dilekçeden birine imza atıyorum.

semrasomersan@gmx.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Barişla bariřmak

Semra Somersan 23.04.2013

Evet farkındayım. Bariř'in etrafında, "**ırkçılık**" ile dönüp dolaşıp duruyorum ama yanaşamıyorum.

İrkçılık hayatımın odak noktası, hiç geçmeyen-bitmeyen ilgi alanım. Yine de Bariř'a karşı herhangi bir nedenle özörlü olmak ayıptır, bunu da biliyorum.

Öte yandan **Hasan Cemal**'in T24'teki blog yazısından öğrendim: Roboskili Kürtler askerî uçağın öldürdüğü 34 kişi nedeniyle Devlet/Hükümet hâlâ özür dilemediğı için dünyaya küs, bariş süreci ve âkil insanlarla ilgilenmiyormuş. Haklılar. Ben de küsüm.

AGOS gazetesi 19 Nisan 2013 sayısının özel manşetinde 1915'i içine almayan bir hesaplamanın eksik bir bariş olacağını söylüyor. Can-ı gönölden katılıyorum. 24 Nisan günü de kazılmış Taksim Meydanı'nın, ortalarında bir yerlerde olacağım; umuyorum.

Peki, Varlık Vergisi'nin (1942-44) insan-canlara verdiği zarar? 6-7 Eylül 1955'in Müslöman olmayanların işyerlerini, evlerini yağmalama, kişilere saldırı/taciz olayları? Peki, Türk pasaportu olmayan ama burada yüzyıllardır yaşamış Rumların 1964 sürgünü?

Devlet gözetiminde öldürölen **Hrant Dink**'in gerçek katillerini bulmak istemeyiş? Bulunan **Sevag Balıkçı**'nın katilinin dört yıl hapis ile askerî mahkeme sürecini atlatması? Son yıllarda askerlik yaparken "**intihar ettiğı**" iddia edilen bine yakın genç ve yasalara giremeyen vicdani ret?

Farklı etni ve dinleri (**Zerdüşter**, **Aleviler**, **Bahailer**, **Hristiyanlar**, **Museviler**, kitapsız- tanrısız- peygambersiz **Budistler**, çok tanrılı **Hindular**, **Dönmeler** ve daha niceleri) İslam içindeki bölünmeleri (**Şiiler** mesela) ve dinsizleri içine almayan, sadece Sünni İslam'a yönelik açılım, Bariř olmaz ki. Olsa olsa, kolsuz- bacaksız- kalpsiz, dolayısı ile isimsiz bir şeydir.

Bir yılı aşkın bir süredir "**KCK- Basın**" davası nedeniyle hapisteki gazeteci **Zeynep Kuray**'a, yine KCK davasından iki yıldır tutuklu çevirmen-yazar **Ayşe Berktaş**'a özgörlüğünü veren yok. Arkadaşları, onlar ve diğeri için sık sık sokağı çıksa, protesto etse de...

Ne de, öğrenci **Sevil Sevimli**, ve sosyolog **Pınar Selek**'e.

Fazıl Say'a mahkemenin, ne de **Hasan Cemal**'e vefasız gazetesi *Milliyet*'in yaptığı haksızlığı gözardı edebiliyorum.

Bunlar sadece isimlerini bildiklerim; **Mustafa Balbay** ve **Tuncay Özkan**'ı da eklemeliyim tabii ki (onların gazetecilik dışındaki faaliyetleri hk. yeterli bilgim yok).

Bilmediğim niceleri var; farkındayım. Yazın bana, lütfen.

Zor oluyor bu barış süreci ile barışmak. Hem yukarıdaki nedenler; hem de **“Barış, PKK'lilerin silah bırakması, Kürtlere bir iki hak verilmesi ile bitecek”**, seçimlerdeki yüzde on baraj bile düşürülmeyecek endişesi, **“birlikte”** yapılamayan anayasa ve tabii ki, **“Başkan-Padişahlık”** anksiyetesi nedeniyle.

Ama yine de destekliyorum barış sürecini. Desteklemeliyim. Âkillerin yaptığını takdir ediyorum. Bu acil iş bitince diğerlerine de el atacaklarını biliyorum; onların çoğu, her daim Barış'a **“müdahil”**di, zaten.

Açık Radyo'nun (94.9 fm) *Açık Gazetesi*'nde geçen hafta çarşamba (17 nisan) günü **Ömer Madra** ile konuşan Prof. **Mithat Sancar**'ı işitiyorum (bilgisine, görüşlerine çok değer verdiğim biri). Âkil İnsanlar'ın Marmara grubu ile birlikte seyahat edip görevini yaparken, sinik olmamayı, barış sürecini ciddiye almayı, olumlu yaklaşmayı öneriyor.

Önümüzdeki ivedi/sınırlı barış için bile, 70 milyonu, 90 yıllık millî eğitimin ve basının beyin yıkamasından arındırmak hiç kolay değil; biliyorum, okuyorum, görüyorum.

Bu küçük barışın diğer mutlak gerekli **Büyük Barış** süreçlerine sızması, onları yeşertmesi dileği ile.

semrasomersan@gmx.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Vali Hüseyin Bey'e

Semra Somersan 30.04.2013

 Vali Hüseyin Bey'e Son haberleri okuduğumda Vali Bey, **“İstanbul, Taksim'de kutlama olamaz”** demişsiniz. Meydan'da her yer kazılıyormuş çünkü.

Ama bu aylardır belli. Emekçilerin de, her şeye rağmen, bayramlarını Taksim'de kutlamak isteyecekleri ve bunda epey epey ısrarlı olacakları da gün gibi aşikâr değil mi? Her yıl böyle olmadı mı?

Bayram da, keyif de bizim olduğuna göre, bırakın kazılmış Taksim'de kutlayalım.

Peşimize de düşmeyin, rica ediyorum. Kıyı- köşe- bucakta, dar ve çıkmaz sokaklarda, karanlık dehlizlerde isyankâr gençleri avlamak üzere pusu kurmayın, lütfen. Siz üzerlerine varmazsanız, onlar ne cam indirir, ne camekân.

Aksi hâlde kazancınız ne olacak? Yeni muhalifler.

Kaba bir benzetme ile anlatayım: Afganistan ve Irak'tan Mali'ye, savaş için girdiği ve/ya Yemen gibi insansız savaş uçaklarını muhalif avında kullandığı her yerde, ABD ve bazı Avrupalı ülkeler kendilerine nasıl yeni muhalifler yaratıyorsa aynen öyle.

Kaldı ki, Taksim'i, Bir Mayıs İşçi, Emekçi ve Özgürlük Bayramı'nı kutlamak isteyenler kazmadı.

Kabahat, Meydan'ı yok edip kâr düzeninin sembolü hâline getirmek, AVM'lerle doldurmak isteyen hemşehriniz Başbakan (maalesef) ve uygulayıcı Anakent Belediye Başkanı Kadir Topbaş Beylerde.

Eh, yakın gelecekteki **Kâr Meydanı Taksim**'in, bugünün **Emek/ Özgürlük Taksim Meydanı** ile uyumlu olduğunu iddia etmek kolay değil. Değişim için hazırlık yapılıyor, anlıyorum, tabii ki.

Vali Hüseyin Avni Mutlu Bey, DİSK ve diğer sendikaları ve kolay zapturapta alınamayan gençler ile inatçı-emekçi aydınları Taksim'siz yaşatmaya alıştırmak yerine Büyük ve Resmî görevlilerle konuşup onları ikna etseniz çok daha çarpıcı, verimli ve hoş olmaz mı? İmajınız da bayağı bir ivme kazanırdı halkın gözünde.

Hatta, hazır işe el atmışken, kazılan toprak ve tarihi de çıkarıldığı yere koydurup üstünü betonlatsanız.

Bu Barış Süreci'nde, ortak geleceğimiz için çok daha hayırlı olurdu.

semrasomersan@gmx.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Taksim'i bekliyoruz

Semra Somersan 07.05.2013

Ora bizim mekânımız; devletin, hükümetlerin, valiliklerin, belediyelerin, kaymakam ve muhtarlıkların değil; **BİZİM**.

Biz sıradan İstanbullular, işçi-memur ve müdürler, çocuklar, büyükler ve yaşlılar, öğrenciler- öğretmenler- üniversiteli ve üniversitesiz gençler, kadınlar ve erkekler, biz aydınlar, emekçiler, işli ve işsizler, sinemacı ve tiyatrocular...

"Yayalaştırma" olarak lanse edilen meydansızlaştırma projesini istemiyoruz.

Taksim'i sevenler ve katliamdan kurtarmak isteyen İstanbullularla yarışa girdiniz: Siz Başbakan, Rizeli hemşehriniz Vali Bey, ve Artvinli Anakent Belediye Başkanınız. Onlar bir yana; çünkü İstanbullu değiller. Ama siz? Siz Başbakan, İstanbul, Kasımpaşa doğumlu imişsiniz.

Unutmayın her iktidar, insan ömrü ile sınırlıdır; siyasi iktidarlar da hepsinden sınırlıdır. Destekçisi yoksa, varolamaz; yarı-otoriter ülkelerde bile.

Bugün size oy verenler, Beyoğlu'nun göbeğine avm dikip koca gazeteleri satın alarak "üzülmeyin" diye yazarları işten çıkartanlar, sermayedarlar, gün gelecek, ortamı uygun bulduklarında, sizden hesap soracaklar.

Gün gelecek, yaşlanacaksınız; bastona dayanmış mahallede gezinirken, yok ettiğiniz İstanbul'a Çamlıca tepelerinden bakıp siz de pişman olacaksınız: diktiğiniz avm'lerden, rezidanslardan, iş merkezi kulelerden, tarihle yarışmak üzere kent merkezine yaptığınız köprü ve otoyollardan; yok ettiğiniz tarihî binalar, yeşil alanlar, parklar, eski köprüler, arkeolojik kalıntılar ve Sulukule gibi beş yüz yıllık mahallelerden.

Yazık bu kente

Okuyorum. Kişi başına düşen yeşil alan miktarı Stockholm'de 87,5, Amsterdam'da 45,5, New York'ta 29,1, Londra'da 26,9 metrekare imiş. (Bahçeşehir Üniversitesi'nden Yrd. Doç. **Yıldız Aksoy**'un verdiği bilgiler, www.milliyet.com.tr, 4 Mayıs 2013.) İstanbul'da ise, yol kenarlarını da hesaba katarsak 6,4 metrekare! (İBB)

Ana-babanız Rizeli; takdir edemezlerdi belki; ama Başbakan, siz Kasımpaşalısınız ve bizi çok iyi anlamanız gerekirdi.

Eminim deli-kanlılık döneminde, gençliğinizde, erkek arkadaşlarınızla nice kereler Taksim'e çıktınız. Taksim havası soludunuz. Hiç kuşku yok ki Beyoğlu İstiklal Caddesi'ni defalarca arşınladınız. Ara ve arka sokaklarını da keşfetmeye çabaladınız. Söyleseniz de, söylemeseniz de biliyorum. Biliyorum çünkü İstanbul'da yaşayan her genç yapar bunu.

Ben Ankara doğumluyum. Annem-babam iş değiştirip İstanbul'a taşındığımızda birinci askerî darbe öncesi idi. (Epey eski yıllar, kusura bakmayın. Sizden daha yaşlıyım Başbakan. Eh naapalım.)

Küçüktüm daha, ama bir gün, bir cesaret evden Beyoğlu'na yürüdüm, tek başıma. Yürüdüm ve büyüdüm.

Ömrümde böyle bir şey görmemiştim. İnsanı gözleri yukarda yürümeye zorlayan inanılmaz görkemli binalar, çok, ama ne çok çeşitli insanlar, sonra vitrinler, camekânlar, tabelalar, ışıklar. Ve hepsinin birden yarattığı o masalsı ortam.

Yağmurlu bir gün olduğunu hatırlıyorum. Bir cumartesi. Öyle kalabalıktı ki Beyoğlu, şemsiyeler birbirine değiyordu. Yaya değildi o günler İstiklal; iki kaldırımın arasından arabalar akıp gidiyordu.

Büyülendim. Ankara Kızılay'dan gelen Ben için bir rüya âlemiydi.

Eve dönüp kapı açılana kadar bitmeyen bir rüya.

Sonra, her hafta sonu mutlaka yürüyerek İstiklal Caddesi'ni bir boydan öbürüne dolandım. Amerikan Konsoloslugu'nun kütüphanesi vardı Tepebaşı'nda. Açık olduğu zamanlar orada oturur, kitapları karıştırır, ödev yapardım.

Hatta, kısa tatillerde, Saray Muhallebicisi'nde bir köşeye yerleşir, matematik problemlerimi çözerdim. Uzun saatler. Kimse de rahatsız etmezdi.

Şimdi İstanbul'a geldiğinizde Çamlıca'daki evinize gittiğinizi okuyorum. Ama gençliğiniz Kasımpaşa. Deli-kanlılık günlerinizde kimbilir nice nice defalar, gruplar hâlinde gelip İstiklal'i arşınladınız... Ne kadar çok Taksim-Beyoğlu anınız olmalı.

Çocuklarınıza hiç anlattınız mı?

Anıların hiç mi değeri yok sizin için?

Yoksa, tam da, bu anılar nedeniyle mi Taksim'i yok etmek istiyorsunuz?

Niye? Niye? Niye?

semrasomersan@gmx.com

'...Öleceğim, ama

Semra Somersan 14.05.2013

**Ölüm için yapacağım tek şeydir bu;
Bordrosunda değilim.**

...

**Omuzlarımı kamçıyla dağlasa da,
tilkinin hangi yöne koştuğunu,
toynağını göğsüme dayayınca
siyah çocuğun nereye saklandığını,
O'na söylemeyeceğim.
Öleceğim, ama Ölüm için yapacağım tek şeydir bu...**

**Arkadaşlarımın nerede olduğunu ona bildirmeyeceğim,
ne de düşmanlarımın.
Bana çok şey vaat etse de
kimsenin evine giden yolu göstermeyeceğim.
Yaşayanların dünyasında casus muyum ki
Onları Ölüm'e teslim edeyim?"...**

(Amerikalı şair Millay'ın *Vicdani Ret* adlı sonesinden)

Yarın, **15 Mayıs Uluslararası Vicdani Ret Günü (VR)**. Bütün dünyada, canlıları öldürmek, ve/ya zorunlu askerlikle yeni ölümlere hazırla(n)mak istemeyenlerin kutladığı, asker olmaksızın askerî hapishanede yaşamayı yeğleyenlerin, asker kaçağı oldukları için öldürülenlerin bir kez daha hatırlandığı gün.

Yazmamdan belli; aklım/gönlüm onlardan yana.

Barış Süreci ile uyumlu bir gün; ama **VR** Türkiye'de hâlâ yasalaşamadı.

1980lerin sonlarından beri, oysa, Türkiye'de 200'ü aşkın genç erkek, bu uğurda cezalandırıldı, bedenî ve ruhî yaralar aldı.

Buna karşılık, Birleşmiş Milletler'in 1995/83 numaralı kararı ile vicdani reddin tanımı genişletilmiş, **"Askerlik yapanlar, askerlik yapmaya karşı vicdani ret hakkından mahrum edilmeyecektir"** kararı alınmıştı.

İngiltere'deki geçmişi, Birinci Dünya Savaşı yıllarına, 1914'lere kadar gidiyor. Savaşırken askerden kaçanların sayısı az değil. Aileler, yıllarca gizlemiş.

Ama durum değişti: Artık **savaşın gerçek kahramanları savaşmak istemeyenler**. Şimdi, aileden geriye kalanlar, sosyologlara, tarihçilere, psikologlara, bu cesur aile fertlerini anlatıyor; onlar da bu bilgilere dayanarak kitap yazıyor, kariyer yapıyor.

15 Mayıs, **Londra'da Tavistock Meydanı'nda "Hatırlama günü"** olarak anılıyor, ve İngiltere'nin muzaffer çıktığı, Birinci ve İkinci Dünya Savaşlarını kutlamak üzere yapılan Zafer Balolarına gitmek istemeyenlerin alternatifini oluşturuyor.

Türkiye’de niye yasalaşmasın? Engel ne?

Vicdani retçilerin en ünlüsü de, yenilmez Afro-Amerikalı boksör **Muhammed Ali**. 1966’da, Vietnam’da savaşmak üzere askere çağrıldığında, **“Benim Vietnam’da, ABD işgaline karşı savaşan militan-gerilla örgüt, Viet-Kong ile hiçbir sorunum yok. Onlar bana asla ‘nigger’ demedi”** diye cevap yazmış.. **“Vatani”** görevini yapmayı reddettiği için de bir süre boks yapması yasaklanmıştı.

“Nigger” İngilizcede Afro-Amerikalıları aşağılamak üzere geçmişte kullanılmış bir sözcük. Karşılığı **“zenci”** olan **“negro”**dan çok daha kötü anlamlar barındırıyor. ABD’de, tarihî bağlamı dışında, bu sözcükler hemen hiç kullanılmaz. Ayıptır. Yerine, yakın geçmişte, **“siyahlar”** deniyordu. 1990’ların sonuna doğru da Afro-Amerikalı terimi iyice yerleşti.

Türkiye’de yaşayan veya göçmen olarak gelen Afrikalıları da **“Afrikalı”** olarak anmak gerekir; **“zenci”** sözcüğü barındırdığı tüm olumsuz anlamları ile bilgi dağarcığımızda kalsın, ama o kadar!

Vicdani reddin yasalaşması Barış Süreci ile uyumlu bir adım olurdu, gerçekten.

Barış Süreci’ni başlatan hükümet de burada barış ilan edip, orada, Suriye’ye savaş açtırmaya çabalamaz umarım.

Başbakan’ın sözlerinde böylesi alttan alta bir ısrar var sanki. Suriye hükümetinin **“kimyasal silah kullandığı”** iddiasını, bazı kaynaklar da muhaliflere atfediyor. Ama hiçbiri doğrulanmadı. **Obama** bile **“ikna olmamış”**.

Independent gazetesinin 38 yıldır Ortadoğu ülkelerinde gazetecilik yapan temsilcisi **Robert Fisk**, ABD’deki bağımsız radyo **Democracy Now**’un, 7 Mayıs 2013 programındaki mülakatta **“kimyasal silah tiyatrosu”**ndan bahsediyor.

2. Irak Savaşı öncesi olup bitenlerden sonra Esed’in kimyasal silah kullandığı iddiasını şüpheyle karşılıyor. Nisan ayında beraber çay içtiği üst düzey bir Suriyeli asker ona demiş ki **“Elimizde Mig’ler varken kimyasal silahı ne yapalım? Mig’ler çok çok daha güçlü”**.

Fisk durumu şöyle özetliyor: **“Ortalıkta kimyasal silah olabilir ama, unutmayın ki bu korkunç savaş, aynı zamanda bir propaganda savaşı.”**

Uluslararası Vicdani Ret Günü’nü kutlarken, bu toprakları da etkileyebilecek olası bir savaştan bahsetmek de benim tuhaflığıım. Hiç hoş değil!

semrasomersan@gmx.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İmparatorluk istemez

Semra Somersan 21.05.2013

Dışişleri Bakanı **Ahmet Davutoğlu** ile bir ara aynı üniversitede öğretim üyesi idik.

Hoş, alçakgönüllü genç bir insandı. Akıllıydı. Geniş bakış açısı olan bir akademisyendi. Meslektaşlarına ve diğerlerine, eşitler olarak davranıyordu. İnsan olarak sevmiştim kendisini.

Geçmişte bir dönem bakanlık teklif edildiğinde, reddetmişti. Bu da gözümde değerini arttırdı.

Onun hakkında kendime göre bir **“insan fikri”** oluştu kafamda. Bir iki yıl sonra siyasete gireceğini hiç düşünememiştim; bu adımı attığında epey bozuldum, işin doğrusu, hem kendime, hem de ona.

Ama **“dur bekle”** dedim kendime.

Sonra birilerinden, bir üst düzey, siyasi görevi de olan yabancı bir diplomattan işittim. Şahsen mi, yoksa bir yerde okudum da öyle mi, tam hatırlamıyorum:

Şöyle diyordu: **“O hep anlatır; çok anlatır.”** Şaşırdım. Davutoğlu gençti; dünyadaki deneyimli- yaşlı-başlı diplomatlara ne anlatıyordu? Benim ve kendi anlayışı bağlamında, sanırım, daha çok dinlemesini beklediğim biri..

Derken yüzünde kurnaz bir gülümseme belirdi.

Başbakan’a tarih anlatıp, aklına, **başkan/ padişah/ imparatorluk** düşlerini sokan o muydu yoksa?

Türkiye, Ortadoğu’daki irili ufaklı ülkeleri, herru ya da merru, denetime alacak, 90 yıldır aşağılık kompleksi ile yaşayan 70 milyonu **“Osmanlı Saltanatı”** na yeniden mi kavuşturacaktı?

Artık **“dur”** dedim.

İngiltere’nin Avustralya’dan Irak’a, Fransa’nın Senegal’den Cezayir’e, Belçika’nın Demokratik Kongo Cumhuriyeti’nde, İspanya’nın Latin Amerika’da, Japonya’nın Çin’de, Çin’in kendi ülkesindeki insanlara yaptıklarını **“görelî”**- okuyalı, zaten olmayan imparatorluk hevesim **mutlak eksilere** inmişti.

Ve tabii ki **“O kendi çeşitli halklarına hep saygılı davrandı; onlara inançlarını dillerini öğretebilecekleri kurumlar için örgütlenme özgürlüğü verdi”** denen Osmanlı İmparatorluğu’na da.

Tanrı’nın dünyadaki elçisi iddiasındaki Ruhani imparatorlara, daha doğmadan seçildiklerini inanan Çinli- Tibetli Budist rahip- kral- imparatorlara, padişahlara, fermanlara, Çin- Japon- Moğol, ne de Doğu ve Batı Roma imparatorlarına, ne de Viking krallarına ihtiyacım var.

Tek isteğim dünyadaki çok çeşitliliklerin, eşitliklerin yanında, **“bir ufak çeşni”** şeklinde var olmak, onlarca mezeden biri, içki masalarını severseniz.

Ortadoğu’nun da yeni bir karizmatik- otoriter lider, feodal ağadan dönüşmüş **“modern”** siyasetçi- kral- demokrattandevşirmepadişah- şah- ayetullah gibi birilerine gereksinimi yok. Kapitalizm dünyayı iyice ısıtıp mahvedene kadar çeşitli özgür, ufak topluluklardan oluşan bir varlık olarak kalabilir, bence.

Mbuti Pigmilerinin, Kongo’nun devasa tropik ormanlarında yaptığı gibi beraber yaşabilenler, birlikte varolur, olamayanlar da Koca Orta’nın başka bir yerinde yeni/ yeniden bir hayat kurmaya çabalar.

Eğer ulus-devletler bir süre daha varolacaksa, Türkiye’nin de Ortadoğu krallığı- imparatorluğu değil, Ortadoğu’daki irili ufaklı, dikenli telli sınırları olmayan, belli- belirsiz ülkelerden sadece bir özgür, kendi insanlarına ve diğerlerine saygılı, **minik ülke** olmasını arzu ederdim.

Ekonomisinin, göz- kalp- beynini doğaya ve insan dâhil içindeki tüm canlılara yöneltmiş, onlar için üreten, **tüm canlı haklarına saygılı bir ufak ülke.**

İmparatorluk istemez.

Küçük güzeldir!

semrasomersan@gmx.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Geçmişî hatırlamayanlar...

Semra Somersan 28.05.2013

 Geçmişî hatırlamayanlar... Milattan sonra 37 yılında doğup 68'de, otuz bir yaşında intihar etmek zorunda bıraktırılan, genç yaşında imparator olarak (MS 54-68) ülkeyi kasıp kavuran, bir tevatüre göre, saray kompleksi yapabilmek için 64 yılında Roma'yı ateşe veren, beş gün boyunca kent kavrulurken müzik yapan, Hristiyan olmayı seçenleri yakalayıp geceleri, bahçesinin aydınlanması için yakan Roma İmparatoru olarak biliniyor.

Annesi Agripina, kendi öz amcası İmparator Claudius ile evlenerek ona, oğlunu öyle bir kabul ettirmiş ki, Claudius ölünce Neron imparator olmuş.

Nero Claudius Caesar Augustus Germanicus, filozof **Lucius Annaeus Seneca**'dan (MS 37-MS 68) ders almış; hatta onun etkisi ile bir dönem, epey insancıl bir imparator olarak tanınmış, ama sonra, kendisini tahttan atmak için komplo kurduğuna inanıp onu, intihara zorlamış.

Yarın **Constantinapole**'un fethinin 560. yılı.

Hoşgeldin **İstanpoli- İstanbul!** ("Şehre doğru" veya "şehre gidiyorum" demekmiş.)

500 yıllık **Sulukule-Roman mahallesinin** yıkılışını, **üçüncü köprü** ile yeni yapılmakta olan **Haliç köprüsünü**, **Tan Oral**'ın deyimiyle **İstanbul Yarık**'ını, kaybedilmekteki yeşil **Boğaz tepeleri** ile **Taksim**'i, geçen salı/çarşamba yerle bir edilen **Emek Sineması**'nı düşünüp- iç çekerken, her nedense aklıma, beşinci Roma imparatoru Neron düştü.

Ve "**Geçmişî hatırlamayanlar, onu tekrarlamaya mahkûmdur** " diyen İspanyol filozof **Jorge Santayana** (1863-1952).

semrasomersan@gmx.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kalı, Manning ve Taksim Gezi

Semra Somersan 04.06.2013

 Kalı, Manning ve Taksim Gezi **“Bir işi yapıyorsam onu kusursuz yapmak isterim. Elimden gelebilenin üstünde yapma arzum vardır. Çünkü insanları mutlu etmeyi seviyorum”** diyor (linked-in).

Sözlerin sahibi Türkiye çapında uzmanlığı az bulunur, son derece önemli ve değerli bir insan: **Utku Kalı**. Sivas’ta askerî hapisanede.

Mobil teknoloji, akıllı cihaz teknik destek uzmanı ve yöneticisi.

Avukatı ve ablası işkence gördüğüne dair elinde doktor raporu olduğunu söylemiş *Yurt* gazetesine. (31 Mayıs 2013, www.yurtgazetesi.com.tr)

(İşkencecilerin hepsi Silivri’ye alındı sanmıştım oysa!)

Babası *“Biz çocuğumuzu devlete emanet ettik. Geleneklerimizde emanet çok önemlidir. Emanetimize zarar gelmeden geri almak istiyoruz”* demiş. (*Taraf*, 30 Mayıs 2013)

2012 kasım ayında askerlik yapmak üzere Jandarma ulaştırma çavuşu olmuş. Reyhanlı’ya dair istihbarat belgelerini **RedHack** ile paylaştığı gerekçesi ile 24 Mayıs 2013’te tutuklanmış.

Gel gör ki bu arada RedHack, (Türkiyeli sosyalist bir hacker grup) belgeleri sızdıran kişinin Kalı olmadığını, bunları kendilerinin keşfettiğini söylüyor ve **“Devlet bize ulaşmıyor, ibret olsun diye masumları tutukluyor”** diyor.

İster sızdırmış, isterse sızdırmamış olsun, 21. yüzyıl Türkiye’sinin mutlaka ihtiyacı olduğu/ olacağı biri, Kalı. Onu işkenceden geçirmek, askerî hapisanede yaşatmak kimsenin hayrına olmaz, olamaz.

Ama bir de Reyhanlı’da devletin halktan gizlemek istediği, resmî kaynaklara göre 47 gayrı resmî kaynaklara göre ise 177 civarında insanı öldüren (*gercekgundem.com*) patlamanın içyüzünü, toplumun bilgisine/ hafızasına iletti ise, aralarında en başta **Bradley Manning**, sonra **Julian Assange**, Türkiye’den şimdilik isimlerini vermeyeceğim **Benim Yaşayan Kahramanlarım** listesine girer.

“Tarih tekerrürden ibarettir” sözünü eskiler bilir; herhalde yeniler de. Demokles’in kılıcı hepimizin tepesinde sallanır durur.

Öte yandan ABD’nin Irak, Afrika ve Afganistan’daki yıllarının kirli çamaşırlarını **WikiLeaks**’e fıslıdayan Amerikalı er **Bradley Manning**’in ilk duruşması 1 haziran da başladı. Bu sefer kimse içerde ses kaydı yapamayacak, foto çekemeyecekti. Ama önemli değil, bugün aynı zamanda Manning için uluslararası bir destek ve dayanışma haftası başladı.

Bir başka ve çok çok önemli konu da: **Taksim Gezi Parkı için direniş**. Otoriter hükümeti protesto ve demokrasi için sembolik bir halk hareketine dönüşerek Türkiye’ye yayılıyor, dünyanın birçok kentinde de destekleniyor.

Umarım çevreden sola, Müslüman’dan Kemalist’e çok farklı kesimlerin katılımıyla başlayan bu direniş tek bir kesimin tekelinde kalmaz.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

En büyük zorluk: tek örgüt olmaması; en büyük hoşluk: tek örgüt olmaması

Semra Somersan 06.06.2013

 En büyük zorluk: tek örgüt olmaması; en büyük hoşluk: tek örgüt olmaması Evet, aynı anda ikisi de.

AK'lar, Fethullahçılar, ve ben niye Kemalistlerin boyunduruğunda kalalım?

Kemalistler, niye benim gibi **multi-kültü** (yeğenimin deyimiyle), **anti-ulusalcı- hem radikal- hem demokrat- hem dinsiz- hem yeşil- hem çevreci- hem solcu- hem feminist** birinin gölgesinde dursun?

AK'lar niye laiklerin gölgesinde kalsın? Aleviler ve laikler niye Müslüman Sünnilerin boyunduruğunda yaşasın? Feministler niye patriyarklara kapı açsın?

Kimse kimseye iradesini dayatmasın. Saatlerce konuşarak, Japonya'da fabrikalarda yapıldığı gibi, bütün gün- bütün gece tartışarak, ortaklaşarak kararlar alınsın.

Taksim, sembol, direniş, iktidarla pazarlık. Ve şimdi birlikte konuşma zamanı.

Şimdi ne olacak?

Taksim Gezi Parkı'ndan Türkiye'nin çok çeşitli köşelerine yayılan itiraz ve direniş, komşu Yunanistan yoluyla (!) okyanus-ötesi Avustralya'ya ulaşmış!

Taksim Gezi, sosyologların antropologların çok da benimseyeceği bir şekilde, geçen cuma gününden itibaren Türkiye'de çok otoriter iktidara karşı, yasa yapıcı- yargıç- savcı- polis- tek hâkim Başbakan'a karşı, kenttin tarihten arındırılmasına karşı, haksızlığa karşı, polise karşı- şiddete karşı, demokrasi yerine otoriter bile değil, totaliter yönetim empoze etmek isteyenlere karşı direnişin, kalkışmanın bir sembolü oldu.

Şimdi tek korkum, Direniş'in, çoğunlukta olan bir gruba mal edilerek, onların önderliğinde yürümesi.

Ve onların çoğulculuktan, çok kültürlülüktan anlamaması. Beni de temsil eden irili ufaklı direnişçileri hiçe sayması.

Bir arkadaşım endişe ediyordu: Bunlar nasıl birarada duracak, örgüt yok?

Yatıştırmaya çalıştım:

"Haklısın," dedim:

"En büyük zorluk: tek bir örgüt olmaması.

En büyük hoşluk: tek bir örgüt olmaması.”

Tek bir örgüt olmaması, çoğulcu bir katılımıla kalkışma ve direnişin gerçekleşmiş olması, bence en büyük şans. Hiçbir tek grubun isteğı olmasın, ortak paydalarda birleşerek, AK’ları da içeri alarak ortak bir gelecek için hazırlanalım.

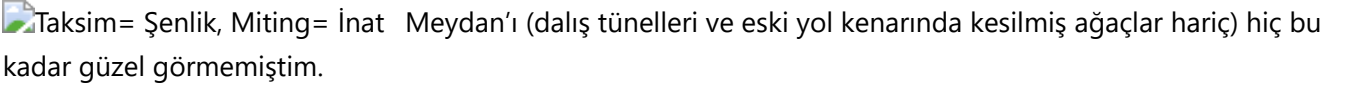
Yoksa? İran İslam Cumhuriyeti hiç de uzak değıl...

semrasomersan@gmx.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Taksim= Şenlik, Miting= İnat

Semra Somersan 11.06.2013

Taksim= Şenlik, Miting= İnat Meydan’ı (dalış tünelleri ve eski yol kenarında kesilmiş ağaçlar hariç) hiç bu kadar güzel görmemiştim.

Her geçtiğıimde, çeşitli **Gezi Parkı** ziyaretlerimde: Meydan’da vasıta yok. İstediğin gibi sallana sallana yürü. Heykel’in çevresinde uyuyan- konuşan- oturan onlarca genç- yaşlı kadın- erkek.

Sıraselviler’den **Firuzaga**’ya giden yol, dönercilerin oradan bir yerde kapatılmış; polis arabaları geçemesin diye.

Caddede oturup şarkı söyleyenler, çay- karpuz verenler, hiç acelesiz yürüyenler; etraftaki özgür havayı soluyanlar, simit- kestane- mısır, hatta dilimlenmiş karpuz ile portakal suyu sıkıp satanlar.

Tam gönlümce bir Taksim olmuş; gerçek bir kent meydanı ve ona yakışır bir şenlik havası içinde.

Meydanlarında uyunabilen bir kent kadar harika bir yer düşünemiyorum.

Şu an pazar sabah.

AK Parti 15 haziranda Ankara’da, 16 haziranda da İstanbul’da miting yapmaya karar vermiş. (1970 yılında, yedi kişinin öldüğü büyük işçi mitinginin 43. yıldönümünde.) Özetle, yolunu değıştirmek, Taksim Gezi’yi korumak yerine, insanları- halkı birbirine vurdurmayı göze almış gibi geldi bana.

Miting, 9-10 Kasım 1938, yani İkinci Dünya Savaşı öncesinin **“Kırık Cam”**, daha iyi bilinen ismi ile **Kristal Gece**’sine dönüşmesin.

İkinci Dünya Savaşı’nın öncesinde, Almanya ve Avusturya’da, Yahudilere, dükkânlarına, evlerine, okul, işyeri ve sinagoglarına saldıran paramiliter güçler ve radikal sağcı grupları, polis, sadece uzaktan gözetlemiş.

91 Yahudi öldürülmüş; otuz bin Yahudi tutuklanmış, bin sinagog ve yedi bin Yahudi işyeri yıkılmış. Öyle ki sonunda, Hitler'in propaganda bakanı **Joseph Goebbels** (evet ta kendisi!) olayları durdurmak üzere çağrı yapmak zorunda kalmış.

O günlerin İngiliz, *The Times* gazetesi şöyle yazmış: **"Almanya'yı karalamaya çalışan hiç bir yabancı propagandacı, ülkeyi rezil eden dün geceki saldırı- öldürme- yakma ve dövme olayları kadar başarılı olamazdı."** (Wikipedi)

Gezi sahiplenileli yüreğime ilk defa korku girdi.

Ve hayret ettim: Suçu başkasının üstüne atmayı hedefleyen, kişiliksiz, bundan daha kötü bir taktik olabilir mi?

Erdoğan Bey attığı adımdan geri dönmeyecek, erkeklği- başbakanlığı- başkanlığına hanel gelmesin diye, halkı, halka vurduracak.

Aralarında, ılımlı tavrı/ konuşmaları ile beğendiğim kişilerin de bulunduğu Koca AKP MKYK buna karar vermiş!

Çok üzgünüm.

semrasomersan@gmx.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Gel bana katıl-isyancı hava'

Semra Somersan 18.06.2013

 'Gel bana katıl-isyancı hava' **Yol:** Uzun, ama çok geniş.

(Şiddet hariç her şeye, herkese yer olmalı.)

Birinin tutkuluları, "Yerliler": Çok ve çeşitli. **İktidarları:** Kapsayıcı ve yumuşak güç olmalarından. **İktidarın Kaynağı:** Birliktenlikten, esnek kapsamından; birey ve gruplardan, ağaçlar, kedi, köpek, kuş ve diğer hayvanlardan ve tüm bitkiler ile gözaltındaki piyano dâhil, tüm müziklerden.

Karşıtı: Tek yumruk. Dindar kitlesinin fikrini sormuyor, onları yönlendiriyor, mitingleri ile **"doğru"** düşünmeyi öğretiyor. **İktidarı:** Dar ve dışlayıcı. **Kaynağı:** Devletten ve çeşitli şiddet aracını elinde tutmasından.

Her biri, bir tür envai renk. **"Bütün"**ün yarısını temsil ediyor; aşağı yukarı. Ama oranlar değişebilir, birinden diğerine kaymalar olabilir.

Halen savaş alanında, zırlı- gazlı- silahlı- telsizli biri; öbürü çocuğu, kuşu, kedisi ve köpeklerinin yanında... Sokaklarda koşturuyor. Hem kovalıyor, hem kaçıyor.

Her biri, diğerini azıcık tanıdı; ilk sabaha karşı vahim tanışmadan ancak 13 gün sonra. Tanımaya mecbur oldu.

On sekiz gün sonra da, daha vahim bir karşılaşmada, biberli- gazlı- plastik mermili- basınçlı kimyevi madde yüklenmiş sulu- Toma'lı- Akrep'li olanı, yaşam alanlarını kuşattı.

Gezi'yi sardı, **"Yerlileri"** gazla- zorbalıkla- Toma'yla yurtlarından çıkardı. Ve tüm emekleri, **Bostan'ı, Antik Kütüphane'yi, Revir'i, Devrimci Market'i, Eşkiya Bakkal'ı, Feministlerin Çadırı'nı** ve ismini bile bilemediğim nice mekânı, minik güzelim rengârenk çadırları yok etti.

Uzantı irade, Bay'a kilitli Belediyesi: *"Ortalığı temizledim-ağaç diktim, çiçek ekim"* dedi.

Öncesinde biraz konuşmuşlar; azcık anlaşıp, hiç olmazsa birbirlerini duymuştular, sanki.

Ama yalan söyledi, iftira attı biri. Provokatör getirdi; kendi yandaşlarına molotof atıp karşı tarafı suçladı.

Üç genç öldürüldü. Bir polis de, belediyesinin hendeğinden atlarken kaydı ve öldü. Dünkü bilançoyu bilmiyorum henüz. (Şimdi bunu yazarken onun **Arife'**sindeyim.)

Polisi, gözleri hedef aldı. Gözsüz sekiz genç.

Meydanı gaza boğdu; yetmedi, plastik mermi attı; sekiz bin yaralının sorumlusu oldu.

Tedavi eden doktorları, ters kelepçeleyp gözaltında aldı, Suriyeli isyancılara yardım etmek isterken kendi **Yerli'sine** karşı, savaş ahlakını bile hiçe saydı.

Diğeri, direnciyle ölümcül gücün sabrını sınıdı: **"Tencere- tava, gel bana katıl- isyancı hava."**

semrasomersan@gmx.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Ülkenin imajı' veya üç cennet gün

Semra Somersan 25.06.2013

 'Ülkenin imajı' veya üç cennet gün **DEİK, Hak-İş, Memur-Sen, MÜSİAD, TBB, TESK, TİM, TKBB, TOBB, TÜGİAD, TÜGİK, TÜMSİAD, TÜRSAB, TUSKON, Türk-İş ve Türkiye Ziraat Odaları Birliği'**ne:

Bir gazete sayfası yayımlattığınız ilanı görünce nutkum tutuldu:

"Türkiye'nin gücünü ve imajını korumak için sorumlu davranma zamanı! Demokratik haklar kullanılmalıdır. Ancak hiç bir hak, hukukun dışına çıkan eylemlere gerekçe olamaz" demişsiniz.

Demek bir ülkenin gücü ve imajı, demokrasi ve haklar için direniş/ protesto olmaması ile kaim. Ben de özgürlükler ile genel refah düzeyi, sokakta aç/ açıkta kimse olmaması, herkesin sağlık- eğitim- barınak- dayanışma ve diğer ikinci, üçüncü kuşak demokratik haklarını sonuna kadar kullanma güvencesine bağlıdır sanıyordum.

Bence **hükümetin imajı** ile **ülkenin ve halkın imajını** karıştırmışsınız. Evet, dünyanın çeşitli ülkelerinde, AK'ın demokratikleşmeye önyak olacağına, benim gibi bir nebze inanan, "**belki**"ci saflar arasında, bu gerçekten hasar gördü; "**evet, ama yetmez**" oyu verenler arasında olduğu gibi.

Ama '**Ülke'nin ve 'Halk'ın imajı yerli yerinde duruyor**'; polise sıktırdığınız biber gazları ile uçup gitmedi. Hatta, haklarını savunduğu için *BBC, CNN, Al Jazeera, Fransız TV 5 Monde, İtalyan RAI* kanalı gibi dünya televizyonlarına çıktı halk. Norveç'in *VG tv'si* bir bütün gün Gezi/ direniş yayını yaptı.

Hatta bu hoşluğun hükümete biraz bulaştığı bile söylenebilir. Hani Gezi'de üç gün, **Öfkeli- Otoriter Bay** Fas'a gittiğinde, herkes keyfince protestosunu yaptı ve yaşadı ya, sadece bu bile onurlandırır hükümeti: **Gezi'deki üç cennet gün**.

Bu bir.

İki: "**Samimi vatandaşlarımız taleplerini diyalog ile**" zaten "**yetkililere iletti**".

Ama, fark etti iseniz, bu görüşmelerden bir fayda görülmedi; ne yazık ki.

Bahsettiğiniz "**Hukuk dışı eylemler**"i yapan, **hükümetin, kendi, iki numaralı Şiddet Gücü idi; namı-diğer Polis**. Ağaçlar, insanlar ve haklar için direnenler değil. Dolayısı ile "**vatandaşımızın can ve mal güvenliğini tehlikeye sokan**" hükümetin kendisi oldu, maalesef.

Polis, emirleri ruhani güçler aracılığı ile Tanrı'dan almıyor ya! Bay Başbakan- Emir Kulu İçişleri Bakanı (Hrant Dink'in öldürülmesi öncesinde, onu, MİT ile görüştürmek için vilayete çağırın kişi)- Yanar/ Döner İstanbul Valisi- Emniyet Müdürü- Belediye Başkanı (Ankara'da, özellikle) bunun için sıraya dizilmiş.

Bu da bütç.

Saygılarımla.

semrasomersan@gmx.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Açılımı aç/ Süreci kapat

Semra Somersan 02.07.2013

 Açılımı aç/ Süreci kapat Kürt Açılımı- Roman Açılımı- PKK ve Kürtlerle Barış Süreci- ve son sahne: Alevi Açılımı.

Bekliyorum: Yahudi Açılımı- Rum Açılımı- Ermeni Açılımı- Süryani Açılımı- Keldani Açılımı- Tahtacı Açılımı- Zaza Açılımı- Nusayri Açılımı- Ezidi Açılımı- Dönme Açılımı- Abdal Açılımı- Laz Açılımı- Gürcü Açılımı- Çerkez Açılımı...

Katolik Açılımı- Protestan Açılımı- Hindu Açılımı- Budist Açılımı- Taoist Açılımı- Şinto Açılımı- Zen Açılımı- Zerdüş Açılımı...

Bu aşamada yurtdışına açılmış olduğumu fark edip Türkiye’de yaşayan diğer etnik grupları ismen hatırlamak üzere **Peter Alford Andrews**’un ***Ethnic Groups in the Republic of Turkey***(*) kitabından kopya çekiyorum:

Şii Azeri Açılımı- Karabağlı Azeri Açılımı- Nogay Tatar Açılımı- Balkar ve Karaçay Açılımı- Oset Açılımı- Çeçen ve İnguş Açılımı- Dağıstanlı Müslüman Açılımı- Kırgızlı Açılımı- Sudanlı Açılımı- Estonyalı açılımı...

Listeyi tamamlamak için tam 48 farklı açılım gerekiyor. Çünkü Andrews araştırmasında (sonradan yaptığı ekle beraber) Türkiye’de 48 farklı etnik grup bulunduğunu keşfetmiş. Ansiklopedik kitabında her biri hakkında kısa-temel bilgileri veriyor; nerede yaşıyorlar, nüfusları, inançları, dilleri vs.

Bir etninin faslını açınca öbürleri ile devam edersin artık; ne de olsa bir şey yapman gerekmiyor; her şeyi karşıdan bekliyorsun. Eh tabii 75 milyonu da epey oyalıyor bu **AÇ/KAPA** oyunu: Âkil adamlar, seyahatler, toplantılar, 30 veya 300 sayfalık raporlar.

Aç açabildiğin kadar.

“PKK’nin sadece yüzde 15’i dağdan inmiş” vaaz etmişsin. Sürecin ikinci aşamasına geçilmeyecekmiş. BDP ise ikinci aşamaya gelindiğini belirtiyor.

Ama artık farketmez; nasılsa seçim barajını yüzde 10’dan indirmeyecekmişsin. Esas bu değil miydi barış için önemli olan?

Yıllarca Kürtlerin en temel sorunu diye bildiğimiz **anadil**de eğitim de olmayacakmış.

Abdullah Öcalan’ın cezaevi koşullarında iyileştirme de yapılmayacakmış.

Sadece üç konuda çalışılacakmış: **“Vatandaşlık tanımının değiştirilmesi, KCK’lıların serbest bırakılması için düzenleme ve eve dönüş yasasında iyileştirme.”**

Ahmet Davutoğlu’nun Osmanlı İmparatorluğu özlemlerini (kendi de Vezir-i Azam mı olmayı planlıyor acaba?), yurtdışını ikna etmek için sarfettiği (maalesef kimseyi inandırmayan) sözleri, **Yalçın Akdoğan**’ın **“Biz RTE’yi yedirtmeyiz”** bıçkın cümleleri yerine biraz **DirenLİCE**’ye, **DirenGEZİ**’ye kulak versen?

Acıtıyor, kör ediyor, yaralıyor, tutukluyor ve 18 yaşındaki Lice Kayacık köyünden **Medeni Yıldırım**’ı öldürüyorsun ama başka yerde tomurcuklar açıyor: İstanbul ilk defa Lice için direniyor.

Çünkü, **Berxwedan jiyane!**(**)

(*)Askerî vesayet döneminde iki ayrı çevirisi yapıldı ama yasaklandı. Oysa çeviriler bile otosansürlenmiş, İngilizcedeki kitabın tümü yayımlanmamıştı. (***Türkiye’de Etnik Gruplar***, Tüm Zamanlar Yayıncılık.) En iyisi, orijinali Almanya’dan ısmarlayıp yeniden çevirmek. Yayıncı: Wiesbaden’de. Dr. Ludwig Reichert, 1989. (İki ek kitapçığı ile birlikte çevrilmeli.)

(**)Kürtçe deyiş: **“Yaşamak direnmektir.”**

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Cesaret bulaşıcıdır'

Semra Somersan 09.07.2013

 'Cesaret bulaşıcıdır' Altında da "**Brad'i özgür bırak, Snowden'ı koru**" yazıyor. Güzel söz benim değil; Irak ve Afganistan savaşlarına dair gizli Amerikan belgelerini sızdırdığı için halen Fort Meade, Maryland'de askerî mahkemede yargılanan ve 27 temmuzda savunması başlayacak istihbarat analizcisi er **Bradley Manning** ve sistem mühendisi **Edward Snowden**'ın ortak resminin altında yazılı idi.

Bilselerdi, yanına Reyhanlı'da 52 kişiyi öldüren bombaları, hükümet makamlarının önceden bildiğine dair belgeleri sızdıran, bilgisayar teknisyeni, er **Utku Kalı**'yı da eklerlerdi. Ama **RedHack** bilgileri kendinin sızdırdığını çoktan ilan etmişti.

Kalı'ya ilişkin son haber: Geçen hafta durumu gözden geçirildi; kaçma şüphesi olmamasına rağmen tutukluluk hâlinin devamına karar verildi. Halen 36 gündür gözaltında ve desteğe ihtiyacı var. **Sivas Askerî Cezaevi, Temeltepe, Sivas** adresine mektup yazma zamanı. Ayrıca **change.org**'da "**Utku Kalı' ya özgürlük**" kampanyasına imza atabilirsiniz.

ABD'nin eski oyunbozanlarından **Daniel Ellsberg** 10 Haziran 2013'te **Guardian**'daki yazısında şöyle demiş: *"...kırk yıl önce benim sızdırdığım Pentagon Belgeleri dâhil, Amerikan tarihinde, Edward Snowden'ın NSA (Ulusal Güvenlik Ajansı) hakkında verdiği bilgilerden daha önemli bir kaçak yok. Snowden'ın oyunbozanlığı Amerikan Anayasası'na karşı 'icracı darbesinin' en önemli parçasını anlamamıza yardım edecek."* (www.ellsberg.net)

Dünyadaki 200 küsur ülkenin her biri Amerikan pasaportu iptal edilen Snowden'ın açıklamalarının doğru ve hayati olduğunun farkında ama hiçbiri, onu, 23 hazirandan beri yaşadığı Moskova'da Şeremetyevo Havaalanı'nın transit bölgesinden çıkarıp kendi ülkesine getiremiyor.

Snowden sayesinde ve **Glenn Greenwald**'un **Guardian** gazetesine ulaştırdığı haberlerden öğreniyoruz ki ABD, sadece Çin Halk Cumhuriyeti'ni, Hindistan'ı, Japonya'yı dinlemekle kalmamış. Dünyadaki en yakın dostu AB ile üyesi 28 ülkenin bütün telefon konuşmalarını, yazışmalarını, elektronik posta ve SMS'lerini, elektronik denetim sistemi PRISM ile okumuş/dinlemiş.

Bu yazıyı hazırladığım sıralarda, **Venezuela, Nikaragua** ve **Bolivya** Snowden'a sığınma hakkı verebileceklerini açıkladı. ABD'den sınırışı edilen Eski Rus ajanı **Anna Chapman** da evlenme teklif ederek Rusya'da sığınma imkânı yarattı.

Ama oradan çıksa bile ABD hükümeti/ kurumları onu rahat bırakır mı? Bir kaç kere söyledi: "**Ne kadar ömrüm kaldı bilmiyorum.**"

semrasomersan@gmx.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kaç yanlış bir doğruyu götürür

Semra Somersan 16.07.2013

 Kaç yanlış bir doğruyu götürür Üçüncü köprü İstanbul'un son yeşilliği kentin kuzeyinde "**büyük bir kısmı SİT alanı olan yörede, çok geniş orman alanı kesilerek**", yaşam yerleri yıkılarak yapılıyor(du).

Bomba haber ise dört gün önce, cuma akşamı patladı: Şimdiye kadar yapılan kazı, Proje Güzergâhı'nın çok dışında imiş. Planlar değiştirilmek üzere iptal edilmiş!

Sarıyer kolları sıvamasaydı asla öğrenemeyecektik: Belediyesi, tesbit çalışması yaparak Plan dışında kazı yapıldığını belgelemiş.

Sarıyer Belediye Başkanı **Şükrü Genç** konuştu: "**Güzergâhta bedelleri çok yüksek olan kamulaştırma alanları vardı, ayrıca büyük bir kısmı SİT alanıdır. Acaba müteahhit bunun farkına vardı ve kamulaştırma bedeli ödememek için güzergâh mı değiştirdi? Çok yoğun orman alanı kesildi.**" (12 temmuz, *Açık Radyo*)

TEMA Vakfı'na göre ise: "**1/5000 ve 1/1000 Uygulama İmar Planları iptal edilerek yenilenecek.. Bu kadar geniş çaplı bir proje, plansız, ÇED'siz yapılamaz...3. Köprü, esastan da, usulden de yanlış.**" (Serkan Ocak, 13 temmuz, *Radikal*)

Vukuat (!) **Poyracikköy- Garipçe** arasında gerçekleşmekteydi.

Umarım bir yenisinin ismini bile duymam kalan ömrümde. Süleymaniye'yi yok sayan **Belediye Yaratığı Haliç Köprüsü**'nün üstüne, bir de **Milli Felaket Üçüncü Boğaz Köprüsü**.

Üstelik "**Gereksiz- İşlevsiz**"in adını her duyduğunuzda, İmparatorluğun yükselme devrinde, 16. yüzyıldaki şanlı Osmanlı Soykırımı'nı hatırlayacaksınız; çünkü kırk bin Alevi'nin öldürülmesine (**İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Büyük Osmanlı Tarihi**, cilt : 2, s. 257-258) karar veren Osmanlı Padişahı'nın (1512-1520) ismi ile anılması isteniyor.

Talep eden, Öfkeli Bay. Tabii ki.

12 temmuz cuma akşamı Bakan **Binali Yıldırım** "**Düzmece bir haber. Şu var: Köprü güzergâhında bazı yerlerde mecburi sapmalar oldu. Kuş yollarına rastlandı Riva deresinde. Orada hafif yolu değiştirdik. Kaynak sularına rastlayan bölgeler oldu, değiştirdik. Böyle mecburi ufak tefek değişikliklerin planlara işlenmesi lazım. Maalesef kafa karıştırmaya yönelik bir haberdir**" dedi.

Ne demeli: İkiyüzlülüğün daniskası. Keşke hükümet doğadaki canlılara bu kadar duyarlı olsa. Hatırlarsınız, 28 mayıs sabaha karşı Gezi'deki ağaçları yok ederken yakalanmıştı **AK İstanbul Ana Belediyesi**. Ayrıca, İç Bakanlığı ve Valisi onbinlerce insanı biber gazına boğdu günlerce. Hâlâ da sürüyor.

"**Allah akıl-fikir versin**" derdi inşaat mühendisi rahmetli babam.

semrasomersan@gmx.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Orada olmak', Buradan bakmak: Kürtlerin direniş

Semra Somersan 23.07.2013

Murat Belge'nin tekil olaylar yerine genel dalgalar, haberleri birleştiren, toparlayan, tarihle iç içe geçiren yazıları çok değerli benim için. Her daim okuyorum ve çok şey öğreniyorum.

Geçen salı, Türkiye tarihindeki "**üç önemli kitlesel eylem**"den söz ediyordu: "**Sürekli Aydınlık için bir Dakika Karanlık**"- 1997; **Hrant Dink öldürülmesinin ardından gerçekleşen yürüyüş**- 2007; ve **Gezi Protestosu**- 2013.

"Önemli olan bu zaten: 'Orada olmak'!" diyordu, Belge, "Bu ihtiyaç kimsenin talimatıyla ortaya çıkmaz. 'Yer' bildirmek dışında, davet de gerektirmez. İnsan, şuna buna bağlı değil, kendisine karşı bir görevi yerine getirmek üzere, kalkar ve 'orada' olur."

Arkadaşım uyardı: "**Fark ettin mi Kürt direnişlerini unutmuş.**"

"**Orada olmak**" makalesi Türkiye'nin Doğu'sunu belki başka bir yazıya ertelemiş, belki yer nedeniyle değinememiş, belki gözardı etmiş, her hâlükârda Kürtlerin direnişlerine değinmemişti.

Onları da ben yazayım diye işe koyuldum. Belge gibi sadece 1950 sonrasına bakacağım: Son yarım yüzyılı aşkın süredeki büyük Kürt direnişlerini listeleyecek, ama, sadece Türkiye sınırları içinde olanları ele alacağım. Arada bilgi eksikliğinden, cahillikten atladıklarım olursa, lütfen yazın. Postalarımı mutlaka okurum.

Ayrıca şöyle bir sorun var: Kaynakların çoğu 1930'ların sonuna kadar olan **serhildanları** dile getiriyor; bir de PKK'nin kuruluş tarihi olan 15 Ağustos 1984'e değinip, 1990 sonrası üzerinde yoğunlaşıyor.

Benim bunlardan bağımsız bilgim yok. Dolayısı ile 1940-1991 arası protesto- direniş yok gibi görünüyor. Umarım tarihçiler bu eksiği açıklar veya tamamlar.

İşte çok özet bir liste

- 14 Temmuz 1982- **Büyük Ölüm Orucu**. Eğer bugün Diyarbakır Cezaevi'ndeki zulümden söz ediliyorsa bunu gündeme koyan direniştir.
- **15 Ağustos 1984- Partîya Karkerên Kurdistan Ayaklanması**.
- 15 Mart 1990- Cizre'de 15 bin protestocu polisle çatıştı, beş protestocu öldü, 155 kişi tutuklandı.
- 21 Mart 1990- **Newroz**'da OHAL Bölgesi'ndeki pek çok yerde geniş çaplı direniş oldu.

- 7 ve 10 Temmuz 1991- Öğretmen ve HEP Başkanı **Vedat Aydın**'ın faili meçhul bir cinayetle öldürülmesi üzerine Diyarbakır'daki ayaklanmaya 25 bini aşkın kişi katıldı.
- 21 Mart 1992- "**Kanlı Newroz**" olarak bilinen gösterilerde onbinlerce Kürt değişik şehirlerde polis ve askerle çatıştı.
- 21 Mart 1999- **Newroz** nedeni ile Van'dan İstanbul'a değişik yerlerde yapılan geniş çaplı gösterilere polis ve asker müdahale etti. İstanbul'da bin, Diyarbakır'da dört bini aşkın kişi tutuklandı.
- 21 Mart 2000- Diyarbakır'da üç yüz bin Kürt **Newroz**'u kutladı.
- Şubat 2001- Türkiye çapında Kürtlerin protestoları.
- Kasım 2005- Türkiye çapında Kürtlerin protestoları.
- 21 Mart 2006- Yüz bin Kürt sokaklarda **Newroz**'u kutladı. PKK için ve Abdullah Öcalan'ın serbest bırakılması için sloganlar atıldı.
- 21 Mart 2007- **Newroz** kutlamalarına Diyarbakır'da yüz bin, İstanbul'da 50 bin kişi katıldı. Mersin'de 100 kadar Kürt genci polisle çatıştı.
- 6 Aralık 2009- Diyarbakır toplanan yaklaşık 15 bin kişi Abdullah Öcalan'a cezaevinde kötü muamele edildiği gerekçesi ile ayaklandı. Bir kişi öldü.
- 21 Mart 2010- Yaklaşık 50 bin Kürt **Newroz**'u kutlamak için, "**Demokratik çözüm veya demokratik direniş**", "**Kana kan**", "**Öcalan seninleyiz**" sloganları ile sokağa çıktı.
- 18 Şubat 2011- Yaklaşık yirmi bin Kürt polis şiddetine karşı sokağa çıktı.
- 21 Mart 2011- On bin BDP'li aktivist **Newroz**'u kutlamak için Diyarbakır'da sokağa çıktı, Türkiye çapına yayılan kutlamalara katılım sayısı yarım milyona ulaştı.

- 28 Mart 2011- Yaklaşık kırk bin Kürt Siirt Kasapdere toplu mezarlığında derin devletin öldürdüğü Kürtleri anmak için buluştu. Bu aynı zamanda PKK'nin ilk komutanı **Mahsun Korkmaz**'ın 1986 yılında öldürüldüğü gündü.
- 22 Mayıs 2011- Yaklaşık otuz bin kişi PKK'li **Ramazan Terzioğlu**'nun cenazesine katıldı.
- 29-31 Aralık 2011- **Roboski**'de öldürülen 34 Kürt'ü anmak ve protesto için kitle yürüyüşleri Türkiye'nin farklı kentlerine yayıldı.
- 15 Şubat 2012- Tutuklanmasının 13. yılında Abdullah Öcalan'ın özgürlüğü için yapılan gösteriler 21 marta kadar sürdü.
- 14 Temmuz 2012- Diyarbakır Cezaevi'ndeki açlık grevinde, 1982'de ölen **Mazlum Doğan, Kemal Pir, Hayri Durmuş, Ali Çiçek** ve **Akif Yılmaz**'ı anmak için gösteriler yapıldı.
- 30-31 Ekim 2012- Diyarbakır, Van, Hakkâri, Cizre, Silopi, İstanbul'da cezaevindeki siyasi tutukluların açlık grevi ile dayanışma için dükkânlar kapandı, okula gidilmedi 10 bini aşkın kişi yürüyüş yaptı.
- SONRASI: Beklemedeki **Barış Süreci!**

semrasomersan@gmx.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Toplumsal hareketler

Semra Somersan 30.07.2013

 Toplumsal hareketler "**Halkın iktidara meydan okuduğu durumlar.**" 2000 yılındaki bir mülakatta Amerikalı radikal tarihçi **Howard Zinn**'in (1922-2010) toplumsal hareketler tanımı (**Democracy Now**).

Şimdi, basından üniversitelere, sokaktaki insanlardan öğrencilere, küçük esnaftan siyasilere, Türkiye çapında pek çok insan bu meydan okuyuşlardan bahsediyor. Gezi'den Ortadoğu ve Latin Amerika'ya, hatta **Barrett Brown, Bradley Manning** ve **Edward Snowden** sayesinde Kuzey Amerika'da da.

Kürtlerin yıllarca, özellikle de 1990 sonrası haykırış, direniş ve isyanları, Batı Türkiye'de hemen hiç duyulmadı maalesef; Almanya'da duyuldu, Fransa, İsveç- Danimarka, hatta Avustralya radyosundan bile işitildi de, ama,

burada, İstanbul- Ankara- Kayseri- Rize- Konya'da, ve daha nerelerde kimse işitmedi- işitemedi- işitmek istemedi, maalesef.

Basın üzerinde müthiş bir askerî cunta baskısı, devlet baskısı, yerleşik siyaset baskısı ve sıradan, ama en az onlar kadar kötü otosansür vardı. OHAL ülkesinde, Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı on üç il hop kalkıp, hop oturuyor, Diyarbakır Cezaevi'nde insanlar kanalizasyon içinde yaşatılıyor, ev baskınları, satırlı ve/ya silahlı cinayetler, işkencede öldürülen, kaybedilen insanlar, yakılan mezra ve köyler ve bunlara isyanı, orali gazeteciler, buradan oraya gidenler gazetelerine yazıyor ama burada herşey düz pembe sıvanarak, **medya- asker- sanayi kompleksi** terimini icat eden (ve geçenlerde pek de tesadüfi olamayan bir trafik kazasında öl(dürü)en) Amerikalı gazeteci Michael Hastings'in tahmin edebileceği gibi, ülkenin batısında yaşayanların ruhu duymuyordu.

Bu yıl mayıs sonu- haziran ortası Türkiye çapındaki **Direnış**'i ise, kimileri anlamaya çalışırken (artık çoğu iktidara ait) gazete ve tv'ler de mahkûm etmek için çabalıyor.

Howard Zinn'in tanımı bundan önemli ve hayati: Toplumsal hareketlerde vazgeçilemez iki temel öznenin varlığı ile birlikte **karşıtlığını** da apaçık ortaya koyuyor.

Şimdiye kadar okuduğum/ gördüğüm en cüretkâr ve en kapsamlı, ama aynı zamanda sözcüklerin kullanımı açısından en cimri (olumlu anlamda), yani **Ockhamlı William**'in jilet testini en yüksek not ile geçecek tanım.

Bu özlü tanım kurumsal sosyolojiden uzak tutuldu, yıllardır. İşte onlardan bir kaç örnek:

1) Siyasi gücü olmayan geniş kitlelerin toplumsal değişim başlatmak veya durdurmak için alışılmadık yöntemlerle hareket etmesi (*globalsociology.pbworks.com*, 2013).

2) Demokratik toplumlarda, haklar, refah, ve genel iyilik hâli için kamusal alanda birlikte hareket ve protesto etmesi (Univ. of Calif, Santa Barbara, Sosyoloji Bölümü, 2013).

3) Ortak noktalar **a)** kolektif davranış veya birlikte hareket etme, **b)** değişime yönelik amaç veya iddialar, **c)** değişime yönelik amaç veya iddialar, **d)** belli bir örgütlenme, **e)** zamansal açıdan belli bir devamlılık (Davis Snow & S.A. Soule, *Blackwell Companion to Social Movements*, 2007).

4) Kolektif hareket (D.D. Porta & M. Diani, *Social Movements*, 2. Ed., 2006).

5) Toplumsal değişim başlatmak veya durdurmak üzere geniş bir kitlenin birlikteliği (A. Giddens, *Sosyoloji*, 2001).

6) Bilinçli düzenlenmemiş, koordine edilmemiş ama belli bir yönde gelişen yaygın toplumsal davranışlar (John T. Zadrozny, *Dictionary of Social Science*, 1959).

Şimdi beğenin beğendiğinizi... Zinn mi yerleşik sosyoloji mi?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kenti, insanları seven bir belediye...

Semra Somersan 06.08.2013

Kenti, insanları seven bir belediye... • Kuzey Ormanları'ndan (**Beykoz, Sarıyer, Poyracikköy** ve ötesi) 450 ağaç kestiği için özür dileyip **üçüncü köprü ve üçüncü havaalanı** projelerini derhal iptal eder;

- **Devrettiği iskeleleri** öz işlevlerine uygun olarak hayata geçirir, **vapur sefer sayılarını artırır** ve vapurların her yere uğrayabilmesini sağlamak, bol iskeleli- vapurlu bir kent oluşturmak üzere kafa yorarak karayolu trafiğini asgariye indirir;
- **Karayolları kenarına** çiçek ekmek yerine, her yere **bol ağaçlı parklar yapar**, bu arada **Gümüşsuyu**'ndaki **Cennet Bahçesi**'ni, sattığı bankadan geri alıp halka açar;
- **Beyoğlu ve çevresinde**, Gezi'den mağdur olduğunu belirten esnafı ve orada gezinen benim gibi insanları mutlu etmek üzere **sokağa masa sandalye** koymalarını sağlamak üzere düzenlemeler yapar;
- Bu arada İstiklal Caddesi'ni, Taksim'den Tünel'e kadar yeşillendirmek üzere iki taraflı ağaç diker, ağaçların etrafını saran yuvarlak oturma yerleri yaparak dileyenin biraz çöküp soluklanmasını sağlar;
- Her bahar İstanbul'u güzelleştirmek üzere milyonlarca lira harcadığı lalelerden vazgeçip aynı para ile tar-u-mar ettiği Taksim Meydanı'ndaki korkunç dalış tünellerini yok ederek, meydanı eskisinden daha ağaçlıklı yapmaya çabalar;
- **Pastör Hastanesi**'nin yerine dikilen pahalı rezidansı eski hastane ve parka dönüştürür;
- Plaj olmayan yerlerde halka açık, sahilde denize girilecek **bedava çekirdek plajlar** oluşturur, mevcutları (kumu, denizi, ve tesisi ile birlikte) temizleyip, hamile kadınların bile rahatça kullanabileceği hâle getirir;
- **Eminönü**'ndeki demir parmaklıkla ayrılmış karayolunu kaldırıp, seyyar satıcıları, kuş besleyenleri, sebze-peynir- balık satan esnafı, Mısır Çarşısı, Yeni Cami ve oturacak yerleri ile birlikte sevimli, geleneksel bir meydana dönüştürür;
- Tüm yol ve meydanların sağ kenarlarını bisiklet için ayırır, bunlardan araba- motosikletlerin geçmesini yasaklar;
- Sokağa çıkan hamile kadınlar, yaşlılar, engelliler ve çocukların her yere girip çıkabilmesi için **üst/alt geçişlere düz-ayak bir alternatif** geliştirir; beceremiyorsa aynı yerlere asansör koyar;
- **Yedikule bostanlarının canlanması** için burayı geleneksel olarak ekip biçenlere mali destek verir;
- **Açık Radyo**'da, insan dâhil tüm canlıları yaşatmak- mutlu etmek için canhıraş araştıran- deşen- soran- konuşan- anlatan **Ömer Madra, Mimar Korhan Gümüş, kent antropologu Aysim Türkmen** ile yazar **Pelin Cengiz**'e yeni projeler konusunda mutlaka danışır, hatta, daha iyisi, proje geliştirip (ya da geliştirmeyip) halka sunmayı o dördü ve benzer konumda, anlayan- bilen yeşilci- özgür beyinli insanlara bırakır, bir daha da hiçbir proje için kolları sıvamaz;

• Öfkeli Bay ile konuşup danışarak Gezi Parkı nedeniyle çeşitli şekillerde mağdur ettiği insanlara özgürlüklerini/ sağlıklarını/ morallerini iade etmek üzere acele harekete geçerci.

Eh, önümüzdeki seçimlerde başka türlü pek kolay oy alamaz, ne de olsa!

semrasomersan@gmx.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bana dokunmayan yılan

Semra Somersan 13.08.2013

 Bana dokunmayan yılan Türkiye siyasetinde geleneksel hiçbir partinin başaramayacağı işi, AKP kısmen yaptı; siyasete soyunan, darbe yapmayı planlayan askerleri, ve özellikle de faili meçhul cinayetlerin, korkunç işkencelerin bir kısmından doğrudan sorumlu kişileri yargıya götürdü ve cezalandırdı.

Öte yandan Mahkeme, hükümeti doğrudan ürkütenleri, tehdit ettiğini düşündüklerini cezalandırmış oldu sadece ve maalesef. Ya diğerleri?

Potansiyel darbecileri yargılayan Dava'nın, sanırım, geçmişteki **üç gerçekleşmiş darbeyi** yargılamaya hiçbir katkısı olmadı.

12 Eylül'ün önemli siyasi pozisyonlara gelmiş iki generalinin kendileri gibi, davaları da sonsuz bir tatilde, ara sıra yüzlerini, mahkemeye bile gelmeden, bilgisayar aracılığı ile gösteriyorlar.

O dönem Genelkurmay ve Cumhurbaşkanı **Kenan Evren** ile **TIME** dergisine göre dünyanın en zengin 50 generalinden biri, Hava Kuvvetleri Komutanı ve MGK sekreteri, **Tahsin Şahinkaya**, kimseyi inandırmayan gerekçelerle, ne mahkemeye buyuruyor, ne de özür diliyor.

Alman Savaş Suçluları generaller ve 3. Reich Hükümeti'nin (1933-45), yargılandığı **Nürnberg Uluslararası Ceza Mahkemesi**'nde (1945-1946) oysa, soykırım suçlarında en büyük payı olan 23 kişiden on ikisi idam edilmişti.

İdam korkunç ve dünya yüzünde olmaması gereken bir ceza, bence, ama bu Şahinkaya ve Evren'in, kalan ömürlerini hapiste geçirmesini dışlamıyor.

General **Pinochet** askerî darbe ile başkanlık yaptığı yıllarda (1974-1990) işlediği suçlar nedeniyle, iki yılı aşkın süre İngiltere'de, sonra da, 91 yaşında ölene kadar, Şili'de, ev hapsinde kaldı.

Bizimkiler ise maşallah keyif yapıyor.

Türkiyeli genç insanların iki baş katili bu gidişle yaşamlarını, cezasız tamamına erdirecek. Oysa benim bile, o iki ürkütücü beyle görülecek hesabım var (ki ne o yıllar, ne de öncesinde Türkiye'de idim).

Yargılama sürecinin mutlaka ve adil bir şekilde tamamlanmasını talep ediyorum. Şöyle:

- Diyarbakır Cezaevi'ndeki tutuklulara yapılan korkunç işkenceler;

- Berfo Ana'nın oğlu, faili meçhul bir cinayetle kaybedilen **Cemil Kırbayır**, **Vedat Aydın**, Pervin Buldan'ın kocası **Savaş Buldan**, *Özgür Gündem*'in Diyarbakır temsilcisi **Hafız Akdemir** ve onlar gibi OHAL ülkesinde tüm infaz edilenler;
- Yıllardır cezaevinde bekleyen tüm PKK'liler;
- Dev-Yol davasında, avukat tutmasına, idam edilmeden ailesini görmesine, onlara tek satır yazmasına izin verilmeyen, naşı hâlâ yakınlarına teslim edilmemiş **Veysel Güney**;
- Çocuk yaşta idam edilen **Erdal Eren** ve diğer 49 kişi;
- Bursa Emniyet'inin penceresinden kendini attığı iddia edilen, ama kız kardeşinin, cesedi, delik deşik ve mosmor teşhis ettiğini bildiğim, Maden İş Sendikası'nın otuz iki yaşındaki Avukatı **Ahmet Hilmi Feyzioğlu** ve işkencede ölen diğer 171 kişi ile cezaevinde öldüğü belirtilen 299 kişi;
- Ankara'da bir askerî aracın arkasında coplanarak beyin kanamasından öldürülen yayıncı **İlhan Erdost** ile...
- İşkence gören, ama şükür ki hayatta kalan kadın arkadaşlarım ve aslında hayatta kalan ama korkunç işkencelerden geçen kadın-erkek tüm tanıdık ve tanımadıklarım ve şu anda anamadığım tüm 12 Eylül Darbesi mağdurları için **Ergenekon yetmez...**

Evren ve Şahinkaya'dan hesap sormak istiyorum.

semrasomersan@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Alaylı hâkimler

Semra Somersan 20.08.2013

 Alaylı hâkimler Karardan sonra kıyamet koptu. Malum.

Şimdi merak ediyorum: Ergenekon davasında, kararı, maaşını devletten alan hâkimler değil de, elenerek seçilmiş reşit vatandaşlar, yani bir jüri verseydi?

"Hakkaniyet" inancı daha yüksek olup, isyan/itiraz daha aza iner miydi? Böylelikle devletin parası, yani vatandaştan toplanan vergiler ile yine vatandaşının üzerine gaz ve su sıkılmaz, TOMA'lar insanların üzerine yürümez, adalet isteyen insanlar dayak-kötek gözültüne alınmazdı.

Son olarak 2009'da Japonya'da da ağır ceza davalarında jüri sistemi uygulanmaya başladı. Japonlar, bu kişileri **"saiban-in"**, yani **"alaylı hâkim"** olarak anıyor.

En baştan şunu belirtmeli: Jüri genellikle, yargılanan kişinin suçlu mu suçsuz mu olduğuna karar veriyor. Hâkimin görevi ise jürinin kararı doğrultusunda ve kanunlar çerçevesinde sanığa uygun cezayı vermek veya özgür bırakmak.

Jüri üyelerinin seçimi her ülkede biraz farklılık gösteriyor. Ama değişmezler de var: 18 yaş üzerinde ve mahkemenin bulunduğu bölgedeki seçmenler arasından seçilmesi.

Kuruluşundan bu yana İngiliz geleneğini izleyen ABD’de, jüriler 12 kişiden oluşuyor, ve kararı oybirliği ile alması gerekiyor. Ancak bazı eyaletlerde ve bazı bölgelerde iki tarafın da kararı ile jüri sayısı beş veya altıya inebiliyor.

Jüri üyeleri, sanığın “**akranı**” vatandaşlar arasından seçiliyor. Buna “**jury of their peers**” diyorlar, yani, “**akran veya emsallerin jürisi**”. Yargılanan kişininkine benzer, yaş, din, dil, sınıf, etnik konumdaki reşit vatandaşlar arasından...

Potansiyel jüri üyeleri, duruşmalar başlamadan önce hâkim, sonra da iki tarafın avukatlarınca sorgulanıyor. Kimin jüride olacağına dair son kararı da bu kişiler veriyor. Yani ne hükümet, ne de devlet mahkemeye burnunu sokabiliyor.

Yargılanan kişi ve şikâyetçi ile akraba, ya da daha önce sanığa dava açmış veya karşı tarafla iş ilişkisi olanlar veya herhangi bir nedenle taraflı karar verebileceği düşünülen kişiler jüri üyesi yapılamıyor.

Ayrıca, suç ve suçsuzluğa jürinin karar verdiği ülkelerde, (İngiltere, Galler, İrlanda ve ABD’de örneğin), jüriler, genellikle, ağır ceza mahkemelerinde görev yapıyor. Diğer durumlarda, ancak sanık talep ederse jüri sistemi uygulanıyor.

Dünyanın değişik ülkelerinde birbirinden epey farklı jüri sistemleri var. Hepsinin ayrı ayrı incelemesi gerekir.

Ben hukukçu değil, sosyologum; konudaki kırıntı bilgim de bunun uygulandığı bir ülkede on yılı aşkın süre yaşarken başka şeyler arasında buna da gözlemci olarak odaklanmak ve şimdilerde yaptığım çok yüzeysel bir araştırmadan geliyor.

Türkiye için hâkimlerin değil, akranlardan oluşan bir jürinin davalarda vereceği kararların çok daha adil olacağını, toplumun geneli tarafından da daha çok destek alacağını düşünüyorum.

semrasomersan@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Jüri inzivasi

Semra Somersan 27.08.2013

 Jüri inzivasi Demokratikleşme sürecinin hayırlı bayırlı yolunda, o kadar çok iç/dış- alt/üst- ön/arka yapısal sorun var ki, “**jüri jüri’ diye insanı bayıltma**” dersiniz belki.

Oysa ben, rakı-meze misali, **jüri sisteminin demokrasiye çok yakışacağını** düşünüyorum.

İşleyişi konusunda herkesin bir dolu endişesi, korkusu, kendine göre epey bir fikri var. Çoğunluk da belki, mevcut hâkimler demokrasisinin daha adil olduğu kanısında.

Ama bunlar, daha ziyade, “**kafadaki jüriler**”.

İtirazlardan önemli biri, jürinin dış etkilere fazlası ile açık olacağı kaygısı: gazetelerde yazılan, radyo-televizyonda konuşulan, konu komşu, eş-dostun veya bilgelerin söylediklerine vs.

Bunu, jüri sistem uygulayan ülkeler de düşünmüş, çözüm olarak da "**sequestration**", Türkçeye belki "**yalıtma**" veya inzivaya çekilme olarak aktarılabilecek bir sistem uyguluyor.

Etkilenmeleri asgariye indirmek üzere jüri üyeleri, topluca tek bir mekânda, dünya ile tüm ilişkilerden tamamen soyutlanmış bir şekilde, gerekirse günlerce tartışarak karara varıyor.

Karar süreci, ne kadar uzun sürerse sürsün, bitene kadar, hiçbir jüri üyesi evine gidemiyor, diğer jüri üyeleri dışında kimse ile görüşemiyor, radyo- televizyon- gazete, şimdilerde tabii ki, cep telefonu, bilgisayar, tablet vs. yasak. Facebook yok. Twitter yok! Chat yok!

Jüridekilerin isimleri de mahkeme bittikten sonra bile gizli tutuluyor.

İki ay önce ABD’de görülen önemli bir davada, "**güvenlikli**" bir sitede yaşayan on altı yaşındaki Afro-Amerikalı **Trayvon Martin**’in, sitenin "**gönüllü bekçisi**" **George Zimmerman** tarafından öldürülmesi davasında, altı jüri üyesi (ve dört yedek) bir otelde 22 gün boyunca, karara varana kadar tüm dünyadan izole edilmiş olarak yaşadı. İsimleri de hâlâ dışarı sızmadı.

Bazı kaynaklara göre jüri sistemi M.Ö. altıncı yüzyıla, **Atina Demokrasisi**’ne kadar gidiyor. Başka kaynaklar ise başlangıcı **1215 Magna Karta** antlaşmasına dayandırıyor. Buna göre hafif suçlardan yargılananlara jüri uygulanmıyor.

Amerikan Anayasası’nın 1791’de kabul edilen altıncı "ek madde"si (amendment), ağır ceza davalarında, sanıklara tarafsız bir jürice yargılanma hakkı da veriyor.

Son yıllarda **ABD** ve **İngiltere**’de jüri davaları biraz düşüş gösterirken, başka ülkeler de mevcudu değiştirerek jüri uygulamasına geçti.

İspanya, faşist Franko rejiminin (1938-1975) bitmesinin ardından jüri sistemini benimsemişti; Sovyetler Birliği’nin yıkılmasından sonra da **Rusya** (1993).

Çin Halk Cumhuriyeti’nin 1954 anayasasında da jüriden söz edilmiş, ancak ülkenin bu sisteme geçmesi 2005’i bulmuştu.

Geçen hafta **Japonya**’nın 2009’da jüri sistemine geçtiğini yazmıştım. **Güney Kore** ve **Arjantin** de son yıllarda jüriyi benimseyen ülkeler arasında.

Bir araştırmaya göre Birleşmiş Milletlere üye 192 ülkeden elli beşi, yargıda jüri sistemi uyguluyor. (**Neil Vidmar**, A Historical and Comparative Perspective on the Common Law Jury, *World Jury Systems* içinde, 2000.)

Adaleti her daim zayıf not almış Türkiye Cumhuriyeti daha az kusurlu jüri uygulamasını niye benimsemesin?

semrasomersan@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Savaşmayacağım

Semra Somersan 30.08.2013

Kapımı çalsalar açmayacağım.

İçeri girseler ikramım yok; bir bardak çay vermeyeceğim.

Üstüme binseler... iki dakika; ama silah denen o pislği elime almayacağım.

Zorla dayatsalar da savaşmayacağım.

Kolumdan tutup askere alsalar, yerde süründürseler..

Çekerek **cruise füzesi**ne bindirseler bile silahlarını, ne Esad'ın kimyasal depolarına, ne de kimyasal silahlarla donatılmış muhalif mağaralarına atacağım.

En berbat siyasi rejimlerle bile savaş yapmam.

En kötü hükümetleri konuşarak değiştirmeyi yeğlerim.

Yedi milyara yakın dünya yüzünde tek kişinin benim yüzümden incinmesine tahammülüm yok.

Türkiye savaşa da dalsa, ben yokum.

semrasomersan@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Savaşmayacağım (2)

Semra Somersan 03.09.2013

 Savaşmayacağım (2) İngiltere Parlamentosu mensupları ile birlikte, son anda, Barack Obama'ya da küçük bir teş.: **Hafta sonu beton yığınları arasından füze ölümlerini çıkartmak zorunda kalmadı Suriyeliler.**

Havada uçuşan silahlar ölüm yağdırmadı. (Henüz.)

Herşey 9 Eylül 2013 Pazartesi gününe, ABD Kongresi'nin toplanacağı saate ertelendi. (Şimdilik.)

Kaçmak için Suriyelilere, tedbir geliştirip endişe büyütmek için bizlere biraz daha zaman.

Amerikan Donanması Tomahawk kruz füzeleri ile yüklü destroyerlerini Doğu Akdeniz'e çoktan getirmiş oysa. (Altı tane!)

Üzerlerinde 300 gariban Amerikan askeri.

Afro-Amerikalı- Meksikalı- Filipinli- Sri Lankalı, taze (herhalde) Amerikan vatandaşı; neyin bir parçası olduğunu tam da bilemeyen, bu işten para kazanacağını sanan 300 genç insan.

Sonrasında kazandığı paraları, ruhunu- bedenini tedavi etmeye kullanacak, ama hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağı, 300 beden- 300 beyin- 300 ruh (parçalar hâlinde!) Bütün bir insan olarak ayakta durması bile zor bir varlık!

İnanırsak, askerlerine gerek olmayacak, vurup kaçacakmış ABD; Suriye toprağına, Akdeniz kıyılarına ayak basmadan.

Savaş çabuk bitecekmiş!

Oğlunuzu- kızınızı Amerikalı olup para kazansın, değilse, Türkiyeli kalıp “**vatana hizmet etsin**” diye bu savaşa yollar mıydınız?

semrasomersan@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ulus= Etnik çorba

Semra Somersan 12.11.2013

 Ulus= Etnik çorba Etnik açıdan tekdüze, homojen ulus-devletlerden söz edildiğinde sadece beş tane keşfedilebilir: **İzlanda- Norveç-Japonya- Koreler**.

Göç yolları üzerindeki Anadolu ise tam bir ebru- mozaik- etnik çorba. Ne dersiniz deyin. Her gelip geçen, her yerleşenin buralardaki genetik- kültürel- etnik izi ve/ya varlığını, hatta yokluğunu ve nedenlerini keşfetmek mümkündür.

(Bütün bunları aklıma getiren Hrant Dink Vakfı'nın yaptığı, benim de iki buçuk gün boyunca bilgisayar karşısında nefessiz oturup izlediğim o müthiş “**Müslümanlaş(tırıl)mış Ermeniler**” Konferansı.)

Daha önce de yazmıştım: **Peter Alford Andrews**'ın bilimsel araştırmasına göre Türkiye'de halen 48 farklı etnik grup birlikte yaşıyor (Kitabı: ***Ethnic Groups in the Republic of Turkey***, 1989).

Artık herkesin malumu ama yine de yazayım:

Buradaki herkes T-S-M (yani Türk- Sünni- Müslüman değil).

Kaldı ki hiçbir birey safkan değil. Çeşitli halkların genleri, göçerken, yerleşir- sevişirken, ve maalesef, kimi zaman da zorbalıkla birbirine karışmış- karıştırılmıştır.

Her **Türk**'ün içinde biraz **Kürt- Ermeni- Süryani**; her **Sünni**'nin içinde biraz **Zimni**, biraz **Alevi**; her **Müslüman**'ın içinde biraz **Yahudi**- çeşitli **Hristiyan**- biraz **Zerdüş**t ve **Budist** var. Ve kimbilir başka neler. Yamalı bohçanın içini iyice açarsak çok başka çeşitlilik de ortaya saçılacaktır. Hiç de fena olmaz bence.

Dünyada toplam dört beş bin civarında etnik grup var. Beş altı bin civarında da dil. Bunlar Birleşmiş Milletler'e üye 193 ulus-devlete, çarnaçar, dağılmış vaziyette.

193 ulus-devletten sadece beş tanesi, yurttaşlık bilgisi kitaplarında okutulan ulus-devlet prototipine uyar, özetle. Hatta çok gerçekçi olmak gerekirse sadece bir tanesi: **İzlanda**.

Diğerlerinde, **Norveç**'te örneğin, **Saami** (ya da **Lep**) isimli yerli halk, ülkenin kuzeyinde yaşar. (Son otuz yıldır oraya göç eden **Ezidi**, **Kürt**, **Süryani** gibi halkları saymazsak tabii.) Dış göçe hemen hiç açık olmayan **Japonya**'nın kuzeyinde (ama sınırları içinde) **Ainu** yerli halkları vardır.

Yirmi dört milyon nüfuslu **Kuzey Kore**, yani **Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti**'ndeki çoğunluğun ise **Mançurya** ve **Moğolistan**'dan göç ettiği belirtilmektedir. Bugün bunların yanısıra **Vietnamlı**, **Japon**, **Çinli** ve tek tük **Avrupalı** azınlıklara da rastlamak mümkünmüş.

Elli milyonluk **Güney Kore**, resmî adıyla **Kore Cumhuriyeti**'nde ise **Çinliler** bir azınlık oluşturuyormuş.

Öte yandan 320 bin nüfuslu **İzlanda**'nın hemen tümü tek bir etniden, **Norveçli Vikinglerin** soyundan gelme. Bu yüzden kimi genetik hastalıkların izini bilimciler burada araştırıyor.

"**Nerede çokluk, orada b luk**" diyenlere yüz vermem. Onlar çoğunluk savaş kurdudur.

Genetik- biyolojik- etnik- kültürel her tür çeşitliliğin ulusları nasıl zenginleştirdiğini öğrenmeye çalışırım.

semrasomersan@gmx.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Homojen ulus efsanesi

Semra Somersan 19.11.2013

Homojen ulus efsanesi Bugünün konusu biraz farklıydı ama geçen haftaki yazım hakkında bana çok önemli bilgiler veren **Gökhan Ateş**'in katkılarından söz etmezsem önemli yanlışımtı örtbas etmiş olacaktım.

Dünyanın tek homojen ulusu ilan ettiğim **İzlandalı Vikinglerin** oluşumunun, aslen ve köken olarak, on iki- on üç yüzyıl öncesinden başlayarak **İskandinav kökenliler**, **Keltler**, **İskoçyalılar**, **Galliler** ve **Slavlarla** karıştığını yazıyor Gökhan Ateş. Vikingler İzlanda'ya ilk ayak bastığında da, orada, daha önceden inzivaya kaçmış **Kelt rahipler** yaşarmış (**Paparlar**).

"**Ekmeğimizi buzdan çıkarırız**" diyerek 870'li yıllarda diğerleriyle birlikte rahiplerin civarına adaya yerleşmişler. Anlayacağınız benim homojen ilan ettiğim Vikinglerin soyu, aslı- özü bağdaşık (mütecannis) değilmiş ki!

21. yüzyılın Türk başbakan, vali ve polisleri yokmuş oralarda belli ki.

Çok sonraki yüzyıllarda seyahat etmeyi bırakınca "**homojenleşmişler**".

Benim Norveçli Vikingleri "**saf**" ilan etmem, tamamen eksik bilgimden, sosyalbilim kitaplarda her okuduğumu "**doğru**" varsaymamdan, özet olarak, cahilliğimden kaynaklanıyor.

Bu öz olarak karışık grupların, sonradan da kuzey denizlerinden güneye, Akdeniz kıyılarına kadar, hatta **İngiltere- Fransa- İspanya** ile başlayıp **Fas'tan Mısır'a** dek uzandıklarını, buralarda karşılaştıkları insanlarla ilişki kurduklarını, bir kısmını eş-diğerlerini esir olarak İzlanda'ya getirip sonradan da iyice karıştıklarını kendim nice zaman önce okumuştum. Gökhan Bey dürtünce hatırladım. (Hafıza-i beşer!)

*"Bu da tabii, oraya daha yakın zamanlarda, tek tük de olsa, göç eden **Polonyalı- Ugandalı- Türkleri** saymazsanız,"* diyor Gökhan Bey.

Yani İzlandalılar, "**ulusluğa**" etnik köken olarak karışık başlamış. Son yüzyıllarda, güneye inmekten vazgeçip, yaşamları durağanlaşınca da nispeten "**homojenleşmişler**".

Ateş ekliyor: *"Soyadları eski patronimik usulle **Leifsdottir** (Leif'in kızı), **Eriksson** (Erik'in oğlu) şeklinde, baba adına kızı veya oğlu ekleyerek gidiyor. Bu yüzden telefon rehberleri soyadına göre dizilmemiş; ilk isimle sıralamışlar. Telefon numarası ararken meslek ve adrese bakıp doğru Erik veya Anita'yi çıkarmaya çalışıyorsunuz. Nüfus az olmasa olacak iş değil; şimdiki hâliyle bile sınırlı erkek ve kadın isimlerinin içine dalınca nüfusun aynılığı insanı çarpıyor."*

Ve Gökhan Bey'in sorusu: *"Vikinglerin koloni kuran, akın yapan bir halk olduğundan çok yerde bahsediliyor. Böyle tarihi olan halkların '**etnik saflığını**' kendimizden de bilmez miyiz?"*

Çok haklı: Sonrası bir yana, Orta Asya'dan göç eden "**Türklerin**" orada- burada, Anadolu'yu işgal edip burada yerleşene kadar kimlerle karıştığını kim bilebilir ki?

Öfkeli Başbakan Bey de daha ana karnına düşmemişti, o zamanlar. Dolayısı ile birbirleri ile sevişen çiftleri denetlemek- yasaklamak- yerlerini- yurtlarını basmak da imkânsızdı.

Gökhan Ateş'in kaynaklarından sadece ikisini verebiiyorum: **Gunnar Karlsson, The History of Iceland** ve **Jesse Byock, Viking Age Iceland**. Benim okuduğum ise **Frans Bengtsson, The Long Ships** (1941) adlı epey komik bir tarihî roman.

Gökhan Bey çok çok teşekkür ederim.

semrasomersan@gmx.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tespihin ucuna haç takmak

Semra Somersan 26.11.2013

Müslümanlar din değiştirenleri nasıl algılar? Sonradan Müslüman olanları ne kadar benimser?

Hristiyanlığı, yani, doğduğu ailenin dinini "**bırakıp**" Müslüman olmak zorunda bırakılan Ermeni bireyler, topluluklar birkaç hafta öncesinin en önemli gündemiydi.

Türkiye'de bir de Müslümanlaş(tırıl)mış Yahudiler olduğunu, bu kişilerin "**Dönme**" olarak anıldığını ise yıllar önce öğrenmiştik.

Onların hâl-i pür melali 16-17. yüzyılların Osmanlı'sında **Sabetay Sevi**'nin kendini yeni Musevi Peygamberi ilan etmesi ile başlıyordu.

Bu olgunun farklı örnekleri Dünya'nın 16-20. yüzyıllar arasındaki tarihinde de yaşandı.

Sömürgecilik ile birlikte Batılı Hristiyan misyonerler, Afrika, Güney- Kuzey Amerika, Asya, Avustralya, Okyanuslardaki adalarda, gittikleri her yerde, yerli halkları Hristiyan yapmak için epey uğraştı.

Bir yandan, İncil'i bilsinler diye onlara okuma- yazma dersi verdi, diğer taraftan, kendileri de yerli lisanları öğrenip mukaddes kitabı, yazısı olmayan halkların dillerinde Latin alfabesi ile yazdı.

Çeşitli Batılı ülkelerin egemenliği altına giren yerli halklar, buna karşılık, kendi inançları ile Hristiyanlığı birleştirerek antropolojide **sinkretik** yani **melez dinler** olarak anılan olguyu yaratmışlardı.

Onların türlü hikâyeleri tespihinin ucuna haç takan veya namaz kılınırken duvara dönüp haç işareti yapan Ermenilerinkini andırıyordu belki. Belki Ermenilerinki çok daha acı ve zordu.

Güney Amerika'daki çok çeşitli Kızılderililer, kendi tanrılarını (onlar için Tanrı, tek değil, çok ve çeşitli idi) Hristiyan azizler ile özdeşleştirmişti. Onlar için yaptıkları sembol ve törenler de Batılı Katoliklerinkinden çok yerli simge/ ritüellere benzediğinden Güney Amerika'yı kolonize eden İspanyol ve Portekizlileri epey yadırgatıyordu.

Hazreti İsa, bazen de Meryem, tanrı/ azizlerin en tepesindeki mertebeye oturmuş, kiminde Batı'nın Tanrısı ile yer değiştirerek zirveye yerleşmişti!

Diğer tanrı/ azizler, "**her şeye kâdir Allah**" değil, Doğa'yı, dünyanın çeşitli görünümünü (taşlardan, kaya- toprak- bitki ve çeşitli hayvanlara, hatta yağmur- rüzgâr- kar- tayfun gibi tabiat olaylarına kadar dünyayı sarıp sarmalayan Ruhlar/ Güçler olmuştu.

Bu çok çeşitli din değiştirme olguları birlikte ve karşılaştırmalı olarak incelense insan psikolojisi ve insanlık tarihi açısından neler keşfedilir?

Şu an, beni en çok çarpan:

Çoğunluğun içinde bir azınlık olarak din değiştirmeye mecbur bırakılmak ile, bir yerli halkın toptan dinini değiştirmeye mecbur kalması arasındaki fark.

İkinci durumda herkes birlikte değişime mecbur bırakıldığından, aşağılama- dışlama- kötü davranma olaylarına herhalde pek rastlanamaz, ama bir dinî gelenek ancak melezeleşerek varlığını sürdürebilirdi.

Buna karşılık çoğunluk içinde bir azınlığın değişime mecbur bırakılması, bireyler açısından çok acı sonuçlar doğurmuş.

Konferans'tan öğrendiğimiz gibi, Müslümanlar, "**Müslüman(laştırılan) Ermenileri (ve Yahudileri)**" "**gerçek Müslüman**" (o her ne ise) olarak görmemiş ve dışlamışlar.

Bu yetmemiş.

Sonradan karşılaştıkları Hristiyan- Ermeniler ve Musevi- Yahudiler de onları reddetmiş. Hem "**gerçek**" Ermeni- Yahudi olmadıkları için içlerine almamış, hem de "**dinimizi terkeden alçaklar**" gözüyle bakmış.

"**Dönme**" sözcüğünden belli değil mi? Kim döneleri sever ki?

İnsanlık Sözcükleri, İnsanlık Tarihi! Offf işte offf.

semrasomersan@gmx.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Lütfedilen üniversite

Semra Somersan 03.12.2013

Dershaneler değil, üniversite ve yüksek öğrenim üzerine konuşulmalıydı.

"Dershane olsun- olmasın" tartışması, sonradan birbirine düşmüş iki kesimin kavgası. Beni pek ilgilendiremiyor.

Öykünün gelişimi ilginç olabilir, geçmişi daha da çarpıcı ayrıntıyla yüklü; ama, doğrusu bu tartışmaya taraf olmam.

Baştan ve toptan yanlış. Kökten münasebetsiz: Ekonomik ve politik menfaatlere dayalı kısır bir kamplaşma.

Bana sorarsanız, asıl tartışma **"eğitim sisteminin amacı- şekli"** ve **"yüksek öğrenim nasıl olmalı"** çerçevesinde dönmeli.

Üniversite sadece bazı insanlara/ kesimlere hediye gibi bağışlanan elmas- zümrüt- pırlanta cinsinden nadide bir eğitim kurumu olamaz.

Nadide olmalıdır elbette, ama farklı nedenlerle, farklı şekillerde.

Dünyayı- evreni- insanları anlamaya çalışmak ve araştırmak sadece bazı insanların hakkı olamaz.

Mevcut imtihan sistemi ile birlikte, ülke çapındaki orta eğitimin kalitesi ve ekonomik boyutu, oysa, üniversiteyi toplumun dar bir kesimi ile sınırlandırıyor.

En büyük eşitsizlikler: Para ve imtihan sistemi. Ortada imtihan, ilkte imtihan, üniversitede imtihan. Kamu'da imtihan. Yakında anaokullarına, yuvaya da imtihanla alacaklar bebeleri.

Genel- özel- tüzel, nasıl olursa olsun, eğitim paralı olamaz!

Yüksek öğrenim, aynen daha alt seviyelerdeki (şimdi olmadığı) gibi herkese, ama herkese açık olmalı. Yediden yetmişe, Doğu'dan Batı'ya, Kuzey'den Güney'e, Kürt'ten Ermeni'ye, Laz'dan Çerkes'e, başı örtülü- kafası fesliden yakası- bağı açığa.

İsterse soyum- sopum Türk olsun, (ki bence 75 milyon içinde böyle safkan tek kişi yok!) beğeniyorsam, çocuğumu ülkedeki Rum- Ermeni- Süryani- Musevi okullarına da yollayabilmeliyim.

Üniversite dediğin de, her alanda en iyi hocalarla, en sağlam altyapı ve en demokratik yöneticilerle donanmalı.

Buna nasıl- nereden kaynak bulunacak doğrusu beni ilgilendirmiyor. İktidar bunu keşfedip çözemezse başka ne işe yarar ki?

Abes kavgalar yerine eğitimi eşitlemeye ve mükemmelleştirmeye odaklansın başa geçenler. İstisnasız herkesin yüksek (ve alçak) eğitim alması için kaynak bulsun, yoksa yaratsın.

Alt ve orta kesimlerin alın teri ile ödediği yüksek vergiler, adaletsiz KDV, çeşitli yüksek doğal gaz- elektrik ücretleri ile Ankara'nın ortasını- İstanbul'un göbeğini orayı burayı devasa çukurlarla donatmak, kentsel yenileme diye ülkeyi çepeçevre AVM- Otel- "Toplu Konut" üçlüsü ile kuşatmak yerine, üniversitelere iyi hoca yetiştirmek, üniversite altyapısını geliştirmek düzeltmekle uğraşsın iktidar.

Hatta tavsiyem, bu arada kendini de eğitsin. Buna ciddi ihtiyacı var; sadece AK'ın da değil; başa her gelip geçenin.

Büyük ümitlerle öğretmen olmak için üniversiteden mezun olan genç insanların da, hepsine öğretmenlik yaptırın; ya da daha fazla okumaları için imkân yaratsın. Genç öğretmen adayları her yıl "**atanamadım**" diye kriz geçirip intihar eşiğinde yaşamasın.

Herkes üniversitelere girebilsin.

Sadece gençler de değil.

Gençliğinde okuyamamış, ya da istediği, gönlünün sevdiği alanda değil de bir başkasının sularında yüzmüş 70- 80- 90 yaşlarında insanlar da yeniden üniversiteye gidebilsin.

Hem de parasız olarak... Akılları yerinde ise kim karşı çıkabilir ki?

semrasomersan@gmx.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)